

ISSN 1905-9582

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Mae Fah Luang University

皇太后大学

Journal of Sinology

วารสารจีนวิทยา 汉学研究

Vol.15 No.1 January 2021

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม 2564

第15期 (第一册) 2021年1月

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

Sirindhorn Chinese Language and Culture Center

诗琳通中国语言文化中心

Journal of Sinology

วารสารจีนวิทยา

Vol. 15 No.1 January, 2021

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม 2564

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Sirindhorn Chinese Language and Culture Center

Mae Fah Luang University

วารสารจีนวิทยา จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นวารสารสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานด้านการวิจัยและด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องในด้านจีนวิทยา เช่น ภาษา วรรณคดี การแปล ประวัติศาสตร์ การเรียนการสอน ตลอดจนสาขาทางจีนวิทยาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผลงานวิชาการได้รับการเผยแพร่ในวงกว้างและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิทางจีนวิทยาเฉพาะทางโดยผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ อย่างไรก็ตามความคิดเห็นและทัศนคติในบทความเป็นของผู้เขียนแต่ละคน ไม่ถือเป็นของกองบรรณาธิการวารสารจีนวิทยาแต่อย่างใด

วารสารจีนวิทยา ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม

วารสารจีนวิทยา เปิดรับพิจารณาบทความวิชาการ 3 ภาษา ประกอบด้วยภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ในรูปแบบบทความวิจัย (Research Articles) บทความวิชาการ (Academic Article) และบทความปริทัศน์ (Review Articles)

ผู้สนใจส่งบทความหรือขอรายละเอียดเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์ 0-5391-7093 หรือ 0-2679-0038 ต่อ 5105

<https://sclc.mfu.ac.th/sclc-home.html>

Email: journalofsinology.mfu@gmail.com

กองบรรณาธิการวารสารจีนวิทยา

บรรณาธิการ

ผู้อำนวยการศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

Professor Ronglin Cen

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ธีรภาพ ปรีดีพิจน์

อาจารย์ ศุภกร คนคล่อง

กองบรรณาธิการ

Professor Dr. Ming Gu

Guizhou University of Finance and Economics, China

Professor Dr. Rong Qiu

Guizhou University of Finance and Economics, China

Associate Professor Dr. Mei Fan

Guizhou University of Finance and Economics, China

Associate Professor Dr. Rui Zhou

Southwest University, China

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวณิชศักดิ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล เครือรัฐติกาล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สุวคันธ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม สอดส่องเกษ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศ วศินานนท์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

อาจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ธีรพจน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.นฤมิต หิณฺฐิระนนท์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Professor Dr. Lee Lai To

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Assistant Professor Caijun Lin

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

อาจารย์ ดร.กัลยา ขาวบ้านแพ้ว
อาจารย์ ดร.ประเทืองพร วิรัชโกศล
อาจารย์ ดร.นิสริน หวังตักวาติน
อาจารย์ ดร.ณัฐภูมิ มีชัยโย

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความในวารสารจีนวิทยา (Publication Ethics) บทบาทและหน้าที่ของผู้พิมพ์ (Duties of Authors)

1. ผู้พิมพ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่และไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้พิมพ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เบี่ยงเบน
3. ผู้พิมพ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตัวเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความ
4. ผู้พิมพ์ต้องเขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “คู่มือการส่งบทความวารสารจีนวิทยา”
5. ผู้พิมพ์ต้องรับผิดชอบข้อความที่ปรากฏในบทความและองค์ประกอบทั้งหมดของบทความ
6. ผู้พิมพ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
7. ผู้พิมพ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้
8. ผู้พิมพ์ต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างชัดเจน
9. การตัดสินใจของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ
2. บรรณาธิการวารสารจะดำเนินการคัดเลือก แต่งตั้ง และประสานงานกับผู้ประเมินบทความที่มีความเชี่ยวชาญด้านนั้นๆ หากมีการแก้ไขปรับปรุง หรือมีคำแนะนำเพิ่มเติมใดๆ จะติดตามและประสานงานกับผู้พิมพ์ เพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบทความ
3. บรรณาธิการวารสารจะรักษาความลับ โดยไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาที่การดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ
4. บรรณาธิการวารสารต้องตัดสินใจคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว ตามขั้นตอนและสอดคล้องกับนโยบายของวารสาร
5. บรรณาธิการวารสารไม่รับตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
6. บรรณาธิการวารสารต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความเพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ เขาต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้นๆ ก่อน
7. บรรณาธิการวารสารต้องตรวจสอบบทความในด้าน การคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจังโดยใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น
8. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการวารสารจะหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์หลักทันที เพื่อให้ชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ
9. บรรณาธิการวารสารต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใดๆกับผู้พิมพ์ ผู้ประเมินบทความ ตลอดจนบุคคลใดๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ดังกล่าว
10. การตัดสินใจของกองบรรณาธิการถือเป็นที่ยึดถือ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมิน (Duties of Reviews)

1. ผู้ประเมินบทความ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ (Confidentiality)
2. ผู้ประเมินบทความ ต้องตระหนักว่า ตัวเองต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ พิจารณาความสำคัญ คุณค่าและประโยชน์ของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ผู้ประเมินบทความ ต้องวิเคราะห์และกลั่นกรองคุณภาพของบทความให้เหมาะสมเพียงพอสำหรับการอ้างอิงทางด้านวิชาการ และให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมที่จะเป็นประโยชน์ทางด้านคุณภาพ
5. ผู้ประเมินบทความ พิจารณาความถูกต้องทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระ ก่อนที่จะนำส่งกลับคืนยังกองบรรณาธิการเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป
6. ผู้ประเมินบทความ ต้องระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์ไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งบรรณาธิการทราบ
7. การตัดสินของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

คู่มือส่งบทความวารสารจีนวิทยา

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์

วารสารจีนวิทยา รับบทความ 3 ภาษา ประกอบด้วยภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ โดยบทความที่จะตีพิมพ์ต้องเป็นบทความต้นฉบับไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน

คำแนะนำการพิมพ์บทความ

1. ต้นฉบับจะต้องพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft word มีความยาวไม่น้อยกว่า 12 หน้า กระดาษขนาด A5 เว้นระยะขอบบน ขอบล่าง ขอบซ้ายและขอบขวา 2.4 cm

2. รูปแบบตัวอักษร

2.1 บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun New ชื่อบทความขนาดตัวอักษร 18 บทคัดย่อและเนื้อหา ขนาดตัวอักษร 16 เซิงอรรถ ขนาดตัวอักษร 10

2.2 บทความภาษาจีน พิมพ์ด้วยรูปแบบตัวอักษร Simsun ชื่อบทความ ขนาดตัวอักษร 12 บทคัดย่อและเนื้อหา ขนาดตัวอักษร 10 เซิงอรรถ ขนาดตัวอักษร 8

3. ชื่อเรื่องบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หรือ ชื่อเรื่องบทความภาษาจีนและภาษาอังกฤษ

4. ชื่อผู้รับผิดชอบบทความทุกคน พร้อมระบุ หน่วยงานต้นสังกัด ที่อยู่ทางไปรษณีย์ และอีเมล (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

5. บทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 200 คำ และคำสำคัญไม่น้อยกว่า 3 คำ

6. เนื้อเรื่อง

6.1 บทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ (พร้อมคำสำคัญ) บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ บรรณานุกรม

6.2 บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทคัดย่อ (พร้อมคำสำคัญ) ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุป บรรณานุกรม

6.3 บทความปริทัศน์ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ ตัวเนื้อเรื่อง บทวิจารณ์ คำขอบคุณ (ถ้ามี) บรรณานุกรม

7. ถ้ามีรูปภาพ แผนภูมิ ตารางประกอบ หรืออื่นๆ ต้องแปลงเป็นไฟล์ภาพ และต้องมีหมายเลขกำกับในบทความ อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ หากมีรูปภาพควรใช้รูปภาพสีหรือขาวดำ ที่มีความคมชัด

8. วารสารจีนวิทยา กำหนดให้ใช้ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system) ในส่วนการอ้างอิงท้ายบทความก็จะเรียงลำดับตามตัวอักษรของรายการที่อ้างอิงแบบ APA Style (The American Psychological Association)

สำหรับบทความภาษาจีน จะต้องพิมพ์บรรณานุกรมตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์การอ้างอิง สำหรับ Foreign Language ด้วยรูปแบบ APA เช่นกัน และยึดหลักการ Romanization สากลตามหลักเกณฑ์ของ Library of Congress ที่ระบุใน <http://www.loc.gov/catdir/cpsa/roman.html>

การเรียงลำดับรายการอ้างอิง ให้เรียงลำดับรายการอ้างอิงเอกสารและแหล่งข้อมูลต่างๆที่เป็นภาษาไทยให้จบก่อน ต่อด้วยภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น โดยเรียงลำดับตัวอักษรตัวแรกทีปรากฏตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปัจจุบัน หรือ Dictionary ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ไม่ว่ารายการนั้นจะขึ้นต้นด้วยชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ หรือชื่อหนังสือ

ขั้นตอนการส่งบทความ

1. เสนอบทความตามรูปแบบของวารสารจีนวิทยามาที่อีเมล journalofsinology.mfu@gmail.com
2. กองบรรณาธิการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองพิจารณา รอฟผลการพิจารณากลับกรอง ภายใน 6 สัปดาห์
3. เมื่อได้รับบทความคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองพิจารณาเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งบทความให้ผู้เขียนบทความแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ภายใน 4 สัปดาห์
4. กองบรรณาธิการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง หากไม่มีการแก้ไขปรับปรุงอีกถือว่าส่งบทความสมบูรณ์ หากบทความต้องแก้ไขอีก จะส่งคืนให้ผู้เขียนบทความแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และต้องส่งบทความให้กองบรรณาธิการ ภายใน 1 สัปดาห์
5. บรรณาธิการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความลงวารสาร
6. กองบรรณาธิการรวบรวมบทความจนครบตามจำนวนและตีพิมพ์รูปเล่มตามเวลาที่กำหนด

บทบรรณาธิการ

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีพันธกิจในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ตลอดจนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดพิมพ์วารสารวิชาการเป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย อีกทั้งจะได้เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความเห็นสำหรับนักวิชาการ และเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากรซึ่งทันสมัย สามารถจุดประกายให้มีการศึกษาค้นคว้าและการตั้งโจทย์ใหม่หรือโจทย์ที่อยู่ในกระแสปัจจุบันในสาขาวิชานั้นๆ

วารสารจีนวิทยา ซึ่งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร จัดพิมพ์ขึ้นนี้ เป็นความพยายามที่จะดำเนินการตามพันธกิจของ ศูนย์ฯคือ เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และการศึกษา ค้นคว้าของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่สนใจ การศึกษาค้นคว้าด้านนี้สามารถติดตามความรู้ แนวทางการพัฒนา และงานค้นคว้าวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยา

วารสารจีนวิทยา ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 ประกอบด้วยบทความ หลากหลายด้าน ทั้งในด้านภาษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งล้วนเป็น ประเด็นศึกษาที่น่าสนใจในปัจจุบัน

บทความแรก คือ “การแปลชื่ออาหารในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลชื่ออาหารในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

บทความที่ 2 เรื่อง “汉泰并列式双音词构成成分关联类型对比研究” มุ่งศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการสร้างคำซ้อนที่มีสองพยางค์ทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของทั้งสองภาษา และบทความที่ 3 คือ “新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应” เป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลย้อนกลับของการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนระดับ 4 ที่มีต่อนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา

และบทความถัดมา คือ “ความร่วมมืออาชีวศึกษาไทย-จีน ในยุคไทยแลนด์ 4.0 กรณีศึกษาความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่งทางรางไทย-จีน ระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ประเทศไทย กับ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟฟ้าวู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน” มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำเสนอสูตรสำเร็จของโครงการความร่วมมือด้านการผลิตกำลังคนในระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) ระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน

วารสารจีนวิทยานี้ ยังประกอบด้วยบทความที่เกี่ยวข้องกับ ยุทธศาสตร์ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ซึ่งเป็นประเด็นที่กำลังเป็นที่ สนใจเป็นอย่างมากในวงการวิชาการด้านจีนศึกษา ทั้งหมดสาม บทความ บทความแรกคือ “ “一带一路” 视角下中国与东南亚地区的地缘政治经济战略——以越南为例 ” ที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้ม ของการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจตามแนวชายแดน ตลอดจน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศที่มีอาณาเขตติดกับ สาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างประเทศเวียดนาม บทความที่สองคือ “An Analysis of Cross-Cultural Communication Problems and Countermeasures in the Belt and Road Initiative” นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมภายใต้ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ตลอดจนนำเสนอ ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และบทความสุดท้ายคือ “ “一带一路” 倡议对吉尔吉斯斯坦2040国家发展战略的影响” ซึ่งมุ่งศึกษาอิทธิพล และการเตรียมความพร้อมของประเทศคีร์กีซสถานจากยุทธศาสตร์ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ผ่านการศึกษา “แผนแม่บทพัฒนาประเทศ คีร์กีซสถาน 2040”

นอกจากนี้ วารสารจีนวิทยา ฉบับนี้ ยังมีบทความพิเศษที่ร้อย เรียงมาจากวาทะของกงสุลใหญ่ จากสถานกงสุลใหญ่แห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีน ประจำเชียงใหม่ เรื่อง *ฝ่าลมฝนไม่หวนหววน เปิดหน้า ใหม่ของความสัมพันธ์ไทย-จีน* ซึ่งกล่าวถึงความร่วมมือระหว่าง

ประชาชนทั้งสองประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนความ
มุ่งหวังที่จะพัฒนาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมระหว่าง
ประเทศจีนและภาคเหนือของไทย

กองบรรณาธิการ

๑๕ มกราคม ๒๕๖๔

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	I-IV
บทความพิเศษ	1-8
ฝ่าลมฝนไม่หวาดหวั่น เปิดหน้าใหม่ของความสัมพันธ์ไทย-จีน อู๋ จื้ออู่	
การเปลี่ยนชื่ออาหารในพระราชบัญญัติแปรรูปอาหารจีน ร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเทืองพร วิรัชโกศล นุชนาถ จันทร์เจือศิริ	9-56
“ความร่วมมืออาชีวศึกษาไทย - จีน” ในยุคไทยแลนด์ 4.0 กรณีศึกษาความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่ง ทางรางไทย - จีน ระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ประเทศไทย กับ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา การรถไฟอุฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน แอนนี่ คำสร้อย	57-86
“一带一路” 视角下中国与东南亚地区的 地缘政治经济战略——以越南为例 LETHINGOCANH 黎氏玉英	87-105

汉泰并列式双音词构成成分关联类型对比研究 陈卿卿	106-141
新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应 刘琪、刘瑞、苏桂芝	142-168
An Analysis of Cross-Cultural Communication Problems and Countermeasures in the Belt and Road Initiative Peng Lu, Zhaohui Yu	169-209
“一带一路”倡议对吉尔吉斯斯坦 2040 国家 发展战略的影响 Samakova Ainura	210-230

บทความพิเศษ

ฝ่าลมฝนไม่หวาดหวั่น เปิดหน้าใหม่ของความสัมพันธ์ไทย-จีน อู๋ จื้ออู่

กงสุลใหญ่แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำเชียงใหม่

วันนี้เป็นวันครบรอบ 71 ปีของการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน และตรงกับเทศกาลไหว้พระจันทร์ซึ่งเป็นเทศกาลดั้งเดิมของจีน ในเทศกาลที่เต็มไปด้วยความสุขของครอบครัวที่อยู่อย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันนี้ ข้าพเจ้าขอส่งความสุขและความปรารถนาอันดีงามไปยังผองเพื่อนทุกวงการในภาคเหนือของไทย

ในช่วง 71 ปีที่ผ่านมา ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ประชาชนชาวจีนได้เริ่มต้นอย่างยากลำบากบนพื้นฐานของความยากจนและลำห้อย โดยคลำก้อนหินข้ามคลอง จนในที่สุดสามารถพัฒนาอย่างก้าวกระโดดบนเส้นทางแห่งสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของจีน อีกทั้งประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและมีความมั่นคงทางสังคมในระยะยาว ซึ่งเป็นเรื่อง "มหัศจรรย์" ที่พบได้น้อยมากในประวัติศาสตร์โลก ประชาชาติจีนก้าวกระโดดจากการยืนด้วยลำแข้งของตนเอง สู่อการสร้าง ความมั่งคั่ง และกลายเป็นประเทศที่มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น ประเทศจีนในปัจจุบันครองตำแหน่งประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลกอย่างมั่นคงและ

ต่อเนื่องหลายปี อีกทั้งมีอัตราการสร้างคุณภาพการต่อการเติบโต เศรษฐกิจโลกคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 30% ซึ่งกลายเป็นแรงขับเคลื่อนหลักและเครื่องเสริมสร้างเสถียรภาพของเศรษฐกิจโลก จีนได้สร้างระบบโครงสร้างอุตสาหกรรมที่สมบูรณ์แบบมากที่สุดในโลก และเป็นประเทศเดียวที่มีอุตสาหกรรมครบทุกประเภทตามการจำแนกประเภทอุตสาหกรรมของสหประชาชาติ เป็นห่วงโซ่อุตสาหกรรมของโลกที่ขาดไม่ได้ เฝซิงกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลกที่ไม่เกิดขึ้นมาก่อนในรอบศตวรรษ ประเทศจีนได้เสนอภูมิปัญญาจีนและแบบแผนของจีนอย่างจริงจัง ข้อริเริ่ม "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" ได้รับการตอบรับอย่างดีจากหลาย ๆ ประเทศ ภายใต้การชี้นำแนวความคิดทางการทูตของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ประเทศจีนจะยึดมั่นในเส้นทางแห่งการพัฒนาที่สันติ ผลักดันการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรูปแบบใหม่และส่งเสริมการสร้างประชาคมแห่งโชคชะตาาร่วมกันของมวลมนุษยชาติ เราจะเป็นผู้สร้างสันติภาพของโลก ผู้สร้างคุณภาพการต่อการพัฒนาของโลก และเป็นผู้พิทักษ์ระเบียบระหว่างประเทศอีกด้วย

เมื่อต้นปี 2020 ประเทศจีนได้เฝซิงกับการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างรุนแรง ภายใต้การนำที่เข้มแข็งของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง และรัฐบาลจีน และด้วยความพยายามร่วมกันของประชาชนทั้งประเทศ ตลอดจนการช่วยเหลือและสนับสนุนจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้ประเทศจีนประสบความสำเร็จเชิงยุทธศาสตร์อย่างมากในการต่อสู้กับโรคระบาด ซึ่งได้ผ่านการทดสอบอย่างยากลำบากครั้งหนึ่ง

ในประวัติศาสตร์ จนกลายเป็นประเทศแรกที่เศรษฐกิจฟื้นตัวอยู่ในแดน
บวก แสดงให้เห็นถึงความสามารถอันล้นเปี่ยมในการฟื้นตัวและ
พลิกกำลังที่มีอยู่อย่างมหาศาลของประเทศจีน เมื่อเผชิญหน้ากับการ
แพร่ระบาดของโควิด-19 จีนได้ยื่นมือช่วยเหลือและต่อสู้เคียงข้างกับ
ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยได้เปิดเผยข้อมูลโรคระบาดอย่างทันท่วงที
มีการให้ความรู้ด้านการค้นหาพันธุกรรมของโควิด-19 อีกทั้งแบ่งปัน
แนวทางการควบคุม ป้องกันและรักษาโรค และยังได้ให้ความช่วยเหลือ
ประชาคมโลกอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจีนได้ปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริม
และผลักดันความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการสร้างประชาคมแห่ง
โชคชะตากรรมของมวลมนุษยชาติ

ปัจจุบัน รัฐบาลและประชาชนจีนกำลังเพิ่มความพยายามเพื่อ
ชดเชยความสูญเสียที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อบรรลุ
เป้าหมายในการสร้างสังคมอยู่ดีกินดีอย่างรอบด้านและการบรรลุ
ภารกิจด้านการต่อสู้กับความยากจน ประเทศจีนพร้อมที่จะร่วมมือกับ
ประเทศไทยและสังคมโลกเพื่อผลักดันการสร้างระบบบริหารจัดการ
ระดับโลกที่เปิดกว้างและยอมรับซึ่งกันและกัน สร้างกลไกพหุภาคีที่มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น และสร้างความร่วมมือในภูมิภาคที่เป็นประโยชน์
มากขึ้น อีกทั้งร่วมกันรับมือกับความท้าทายระดับโลกที่มีมากขึ้น เพื่อ
สร้างอนาคตของมวลมนุษยชาติที่งดงามยิ่งขึ้นอีกด้วย

จีนและไทยมีประวัติความสัมพันธ์ฉันมิตรมานานนับพันปี
มิตรภาพแบบครอบครัวเดียวกัน ได้ฝังรากลึกในหัวใจของประชาชนทั้ง

สองประเทศ ในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาที่สำคัญในภูมิภาคนี้ เราทั้งสองฝ่ายมีผลประโยชน์ที่สอดคล้องกัน และมีโชคชะตาที่ผูกพันกัน ตลอด 45 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ไม่ว่าจะสถานการณ์ระหว่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศยังคงแข็งแกร่งและคึกคักมีชีวิตชีวา มากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นแบบอย่างที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตรระหว่างสองประเทศซึ่งมีระบบสังคมที่ต่างกัน

พวกเราจะไม่ลืมว่าหลังเกิดโรคระบาดของโควิด-19 ในจีน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของไทยตลอดมองเห็นในแวดวงต่าง ๆ ในภาคเหนือของไทยต่างก็ได้ให้กำลังใจและร่วมกันบริจาคตามถนนหนทางในตัวเมืองเชียงใหม่เราจะเห็นป้ายที่เขียนว่า "ไทยกับจีนมิใช่อื่นไกล พี่น้องกัน" แสดงให้เห็นถึงความเป็นครอบครัวเดียวกันระหว่างประเทศจีนและประเทศไทยได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ ไทยยังได้ให้ความช่วยเหลือชาวจีนที่ติดค้างอยู่ในประเทศไทยอย่างเต็มที่ทั้งการต่ออายุวีซ่าและทำการรักษาชาวจีนที่ได้รับการยืนยันว่าติดโควิด-19 มีนักท่องเที่ยวจีนจากมณฑลหูเป่ย์ท่านหนึ่งที่ป่วยเป็นโรคติดโควิด-19 และเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ เขาได้รับการรักษาอย่างเต็มที่และดูแลอย่างใกล้ชิดจากบุคลากรทางการแพทย์ของไทยจนหายป่วย หลังออกจากโรงพยาบาลเขารู้สึกดีใจมากและบอกเจ้าหน้าที่ของสถานกงสุลใหญ่ฯว่า คนไทย

ช่วยเหลือเขาในยามวิกฤต และเขาจะจดจำความอบอุ่นและความซาบซึ้งใจที่ได้รับครั้งนี้ตลอดไป

ชาวจีนมีสำนวนที่กล่าวไว้ว่า "บุญคุณน้อยยนิด ควรทดแทนอย่างยิ่งใหญ่" ดังนั้น เมื่อสถานการณ์โควิด19 ในประเทศไทยเริ่มรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลและภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศจีนได้ร่วมกันบริจาคสิ่งของจำเป็นสำหรับการต่อสู้กับโรคระบาด ตลอดจนการรักษาโรคและวัตถุดิบในการผลิตหน้ากากอนามัย เป็นต้น ภายใต้การประสานงานของสถานกงสุลใหญ่แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เมืองและมณฑลต่าง ๆ ของจีน เช่น เซี่ยงไฮ้ ฉงชิ่ง ยูนนาน ไหน่หนาน กุ้ยโจว เสฉวน และอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์เป็นเมืองพี่เมืองน้องกับจังหวัดทางภาคเหนือของไทยต่างก็ได้มอบวัสดุอุปกรณ์สำหรับการต่อสู้กับโรคระบาดให้กับส่วนราชการ โรงพยาบาล และโรงเรียนในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะสามารถทำได้ การสนับสนุนและร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างจีนและไทยในการต่อสู้กับโรคระบาดได้พิสูจน์ให้เห็นอีกครั้งแล้วว่าเมื่อเผชิญกับวิกฤต เรา จะจับมือกันอย่างเหนียวแน่นและหัวใจของเราจะใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

เมื่อมองย้อนกลับไปความสัมพันธ์จีน - ไทยที่พัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง 45 ปีที่ผ่านมา เรายินดีที่เห็นว่าความไว้วางใจในเชิงยุทธศาสตร์ซึ่งกันและกันระหว่างทั้งสองฝ่ายมีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของสองฝ่ายมีแนวโน้มที่ครอบคลุมรอบด้าน ร่วมมือในเชิงลึกและในระดับสูงยิ่งขึ้น ผู้นำของทั้งสองฝ่ายมี

การไปมาหาสู่กันอย่างบ่อยครั้งด้วยความจริงใจ ทั้งสองฝ่ายยังสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างแน่นแฟ้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หลักของอีกฝ่าย ปริมาณการค้าทวิภาคีเพิ่มขึ้นจาก 24.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตมาเป็น 91.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2562 เพิ่มขึ้นมากกว่า 3,700 เท่า จีนกลายเป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่สุดของไทยติดต่อกัน 7 ปี และไทยเป็นคู่ค้ารายใหญ่อันดับ 3 ของจีนในกลุ่มประเทศอาเซียน ในช่วงครึ่งแรกของปีนี้ ถึงแม้การค้าในทั่วโลกยังซบเซา แต่การค้าทวิภาคีระหว่างจีนไทยยังคงขยายตัวถึง 5.6% นักธุรกิจจีนที่ลงทะเบียนกับ BOI เพื่อลงทุนในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 95 โครงการ รวมมูลค่าการลงทุนกว่า 17,460 ล้านบาท อีกทั้งโครงการก่อสร้างทางรถไฟจีน-ไทยซึ่งเป็นโครงการหลักภายใต้ความร่วมมือ "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" ระหว่างทั้งสองประเทศก็กำลังคืบหน้าอย่างรวดเร็ว

ในความร่วมมือจีน-ไทยนั้น ภาคเหนือของไทยมีบทบาทที่โดดเด่นมากยิ่งขึ้น ในช่วงสองปีที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวจีนมาเยือนไทยกว่า 10 ล้าน ซึ่งหนึ่งในสี่จะเดินทางมาภาคเหนือ สินค้าเกษตรของภาคเหนือ เช่น ลำไยและมะม่วงซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศจีน พร้อมไปกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของโครงการจีน-ไทยซึ่งอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือ "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" ความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง และความร่วมมือจีน-อาเซียน ความร่วมมือระหว่างจีน

และไทยภาคเหนือมีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนในภาคเหนือของไทยได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น

เมื่อสองเดือนครึ่งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้เดินทางมาถึงจังหวัดเชียงใหม่และเริ่มรับตำแหน่งกงสุลใหญ่ประจำจังหวัดเชียงใหม่ การมีโอกาสได้มาปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นมิตรข้าพเจ้าจะทำงานและพำนักระยะยาวในภาคเหนือซึ่งเป็นดินแดนแห่งอารยธรรมอันยาวนานและมีทิวทัศน์ที่สวยงามนั้น ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกผูกพันและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ตั้งแต่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่แห่งนี้ ข้าพเจ้าได้ออกเยี่ยมหน่วยงานราชการระดับจังหวัดและระดับเทศบาลทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน เป็นต้น อีกทั้งได้เยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาและสมาคมต่าง ๆ ตลอดจนพบปะกับตัวแทนสมาคมจีน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศจีนและนักศึกษาจีนในประเทศไทยเป็นต้น ทุกที่ที่ได้เดินทางไปนั้น ข้าพเจ้าได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น ทำให้สัมผัสได้ถึงมิตรภาพที่ภาคส่วนต่าง ๆ ในภาคเหนือของไทยมีต่อประเทศจีนและความปรารถนาในการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศจีน ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกิจของตนเองนั้นมีความหนักหน่วงและมีเกียรติอย่างยิ่ง

เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 71 ปีของการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนและครบรอบ 45 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างจีนและไทย สถานกงสุลใหญ่แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำจังหวัดเชียงใหม่ได้จัดนิทรรศการภาพถ่ายเคลื่อนที่

ในหัวข้อ "แม่น้ำลำคลองสายยาว สายสัมพันธ์จีน-ไทยยั่งยืน" ตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากทุกภาคส่วน หัวข้องานในครั้งนี้เป็นการอัญเชิญลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงเขียนไว้เมื่อเดือนกรกฎาคมปี 2016 ขณะเสด็จพระราชดำเนินเยือนสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย ได้บรรยายถึงสภาพความเป็นจริงของความสัมพันธ์ไทยที่มีมายาวนานได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการอวยพรให้มิตรภาพจีนไทยรุ่งเรืองและยั่งยืนตลอดไป

ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมงานทุกคนจะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ภายใต้การชี้นำแนวคิดทางการทูตของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง เราจะปฏิบัติตามแนวคิดการทูตจีนแบบ "เป็นมิตร จริงใจ เอื้อประโยชน์ต่อกัน และอยู่รวมกันอย่างกลมกลืน" เราจะร่วมมือเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้คนจากทุกภาคส่วน ในเขตอาณานิคม โอกาสครบรอบ 45 ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างจีนและไทยเป็นจุดเริ่มต้นใหม่ ร่วมกันผลักดันการไปมาหาสู่กันอย่างฉันทมิตรและดำเนินความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมระหว่างประเทศจีนและภาคเหนือของไทยให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และร่วมกันเปิดหน้าใหม่ของมิตรภาพจีน - ไทย

การเปลี่ยนชื่ออาหารในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีน
ร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี¹

ประทีองพร วิรัชโกศ²

นุชนาถ จันทร์เจือศิริ³

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

อีเมลล์ pratuangporn.wir@mfu.ac.th โทรศัพท์ 0-5391-7790

(วันรับบทความ 24 สิงหาคม 2563) (วันแก้ไขบทความ 29 ตุลาคม 2563)

(วันตอบรับบทความ 9 พฤศจิกายน 2563)

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการเปลี่ยนชื่ออาหารในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเลือกศึกษาเฉพาะประเภทร้อยแก้ว รวม 16 เรื่อง ทั้งนี้ได้แบ่งประเภทอาหารออกเป็น 3 ประเภท คือ อาหารคาว อาหารหวาน และ

---

¹ บทความชิ้นนี้เขียนขึ้นโดยใช้ข้อมูลบางส่วนจากรายงานวิจัยเรื่อง ศึกษาวิธีการเปลี่ยนชื่ออาหารจีนในงานพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยนางสาวนุชนาถ จันทร์เจือศิริ

² อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

³ นักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจีนศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เครื่องดื่ม ทั้งนี้ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ได้แก่ กลวิธี
การแปลของวิเนย์และคาร์เบลเนตต์

ผลการศึกษาพบว่า ในการแปลชื่ออาหารหวานนั้น ปรากฏกลวิธี
การแปลทั้งสิ้น 6 กลวิธี เรียงตามลำดับดังนี้คือ การแปลตรงตัว การ
ดัดแปลง การแทนที่ทางวัฒนธรรม การใช้คำยืม การใช้คำยืมร่วมกับการ
การแปลตรงตัว และการแทนที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับการดัดแปลง
คิดเป็นร้อยละ 69.07 ร้อยละ 15.46 ร้อยละ 12.37 ร้อยละ 2.06
ร้อยละ 1.03 และร้อยละ 1.03

สำหรับชื่ออาหารหวานนั้น ปรากฏกลวิธีการแปลทั้งสิ้น 4
กลวิธี เรียงตามลำดับดังนี้คือ การแปลตรงตัว การใช้คำยืม การ
ดัดแปลง และการใช้คำยืมร่วมกับการแทนที่ทางวัฒนธรรม คิดเป็น
ร้อยละ 68 ร้อยละ 20 ร้อยละ 8 และร้อยละ 4

สำหรับอาหารประเภทเครื่องดื่มนั้น ปรากฏกลวิธีการแปล
ทั้งสิ้น 4 กลวิธีตามลำดับดังนี้คือ การแปลตรงตัว การใช้คำยืม การใช้
คำยืมร่วมกับการแปลตรงตัว และการดัดแปลง คิดเป็นร้อยละ
63.16 ร้อยละ 15.79 ร้อยละ 15.79 และร้อยละ 5.26 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า เมื่อทรงแปลชื่ออาหารจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย
กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงนิยมใช้การแปลตรงตัวเป็นหลัก และหาก
การแปลตรงตัวไม่สามารถกระทำได้ ก็จะทรงใช้กลวิธีอื่นเข้ามาช่วย
เช่น การแทนที่ทางวัฒนธรรม การดัดแปลง และการยืมคำ เพื่อ
มุ่งเน้นให้พระราชนิพนธ์แปลสามารถอ่านได้อย่างลื่นไหลไปพร้อมกับ

ชื่อตรงต่อต้นฉบับ

คำสำคัญ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี การแปลชื่ออาหาร การแปล

จีน-ไทย พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย

บทนำ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นอัจฉริยภาพที่ทรงพระปรีชาสามารถในหลากหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวรรณศิลป์ ผลงานพระราชนิพนธ์ด้านวรรณศิลป์ของพระองค์มีมากกว่า 100 เรื่องในหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นสารคดีวิชาการ บทปาฐกถา ความเรียง สารคดีเมื่อครั้งเสด็จฯ เยือนต่างประเทศ กวีนิพนธ์ พระราชนิพนธ์แปล รวมไปถึงบทเพลง (รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2559, น. 2) และเนื่องจากพระองค์ทรงรอบรู้ภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น บาลี สันสกฤต เขมร จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และละติน (น. 3) จึงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้ทรงผลิตพระราชนิพนธ์แปลออกสู่สายตาพสกนิกรอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาอังกฤษ เช่น หนังสือ *กำเนิดอนาคต* พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาฝรั่งเศส คือ *วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง ขบวนการนกนางเขน* พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาเยอรมัน เรื่อง *ความฝัน* และ *นิทานโกหกเยอรมัน* (น. 4-8) โดยในบรรดาพระราชนิพนธ์แปลจากหลายภาษานั้น พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีน มีจำนวนมากที่สุด และ

ทรงผลิตงานแปลจากภาษาจีนออกสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง
นับตั้งแต่ พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา

พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีนในกรมสมเด็จพระเทพฯ
นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ กวีนิพนธ์ ได้แก่ *เก๊จแก้ว*
ประกายกวี พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2538 และ *หยกใสร้ายคำ* พิมพ์
ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2541 (น. 8)

อีกประเภทหนึ่งได้แก่ร้อยแก้วบันเทิงคดี โดยทรงแปลบันเทิง
คดีร้อยแก้วจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ทรงมีผลงาน
ออกสู่สายตาผู้อ่านเป็นครั้งแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2537 คือเรื่อง *ผีเสื้อ*
เรื่องมาจนเรื่อง *ไปอินน์่า หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ* พิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ.
2561 โดยพระราชนิพนธ์แปลจีนประเภทร้อยแก้วบันเทิงคดีนั้น เป็น
วรรณกรรมจีนร่วมสมัย (当代文学) ทั้งหมด มีจำนวน 10 เล่ม
ได้แก่ *ผีเสื้อ* (2537⁴) *เมฆเหิน น้ำไหล* (2538) *เพียงวันพบวันนี้ที่*
สำคัญ (2548) *หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า* (2555) *นารินครา* (2556)
ตลอดกาลนะนานแค่ไหน (2557) *รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ* (2558)
ร้านน้ำชา (2558) *ความรักใคร่จะไม่ปวดร้าว* (2559) *ไปอินน์่า* และ
หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ (2561)

โดยพระราชนิพนธ์แปลทั้ง 10 เล่มข้างต้นนั้น บางเล่ม
ประกอบด้วยพระราชนิพนธ์แปลมากกว่าหนึ่งเรื่อง เช่น *ไปอินน์่า*

⁴ ตัวเลขในวงเล็บด้านหลังชื่อหนังสือ คือปีที่พระราชนิพนธ์แปลเล่มดังกล่าวตีพิมพ์เป็นครั้งแรก

หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ ประกอบด้วยนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง ไปอินน้ำ หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ และเรื่องสั้นร่วมสมัยอีกสามเรื่อง คือ คำไว้อาลัยหมา ซุปที่อร่อยช่างน่ากลัวยิ่ง และ กินหม้อไฟในหน้าร้อน นอกจากนี้ เพียงวันพบวันนี้ที่สำคัญ ก็ประกอบด้วยพระราชนิพนธ์ที่ไม่ได้แปลจากภาษาจีน คือเรื่อง ปลวก ซึ่งทรงแปลจากภาษาเยอรมัน ดังนั้นหากนับจำนวนชิ้นงานพระราชนิพนธ์แปลประเภทร้อยแก้วจากภาษาจีน ก็จะมีทั้งสิ้น 16 เรื่อง ได้แก่

1. นวนิยายเรื่อง ผีเสื้อ ทรงแปลจากเรื่อง 蝴蝶 โดย หวางเหมิง (王蒙)
2. นวนิยายเรื่อง เมฆเหิน น้ำไหล ทรงแปลจากเรื่อง 行云流水 โดย ฟัง ฟัง (方方)
3. ความเรียงเรื่อง แสงโคมของไอ้รักเค่อ ทรงแปลจากความเรียง 爱尔克的灯光 โดย ปาจิน (巴金)
4. เรื่องสั้นขนาดยาวเรื่อง สาวน้อยเลี้ยงหอย ทรงแปลจากเรื่อง 少女小渔 โดย เทียนเกอหลิง (严歌苓)
5. นวนิยายเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ทรงแปลจากเรื่อง 鲍家庄 โดย หวังอันอี (王安忆)
6. นวนิยายเรื่อง นารีนครา ทรงแปลจากเรื่อง 她的城 โดย ฉือลี่ (池莉)
7. นวนิยายเรื่อง ตลอดกาลนะนานแค่ไหน ทรงแปลจากเรื่อง 永远有多远 โดย เตียนหนิง (铁凝)

8. ความเรียงเรื่อง *โคมส้มดวงน้อย* ทรงแปลจากเรื่อง 小桔灯 โดยปิงซิน (冰心)
9. ความเรียงเรื่อง *หมิงจื่อกับเหมียวน้อยมีจื่อ* ทรงแปลจากเรื่อง 明子和咪子 โดยปิงซิน (冰心)
10. นวนิยายเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่* ทรงแปลจากเรื่อง 双食记 โดย ซูเฉี่ยว (苏俏)
11. บทละครพูดเรื่อง *ร้านน้ำชา* ทรงแปลจากเรื่อง 茶馆 โดยเหลาเส่อ (老舍)
12. *ความรักใจจะไม่ปวดร้าว* ทรงแปลจากเรื่อง 哪一种爱不疼 โดย ซวนหนี่ (川妮)
13. นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ไปอินน้ำ หมูบ้านลับสี่ริมฝั่งน้ำ* ทรงแปลจากเรื่อง 白银那 โดย ฉือจื่อเจี้ยน (迟子建)
14. ความเรียงเรื่อง *คำไว้อาลัยหมา* ทรงแปลจากเรื่อง 狗的悼文 โดยม่อเหยียน (莫言)
15. ความเรียงเรื่อง *ซุบที่อร่อยช่างน่ากลัวยิ่ง* ทรงแปลจากเรื่อง 好喝的汤是“可怕”的! โดย ซูเฉี่ยว และ
16. ความเรียงเรื่อง *กินหม้อไฟในหน้าร้อน* ทรงแปลจากเรื่อง 为什么我们爱在大夏天吃热腾腾的火锅? โดย ซูเฉี่ยว เช่นเดียวกัน

ชาวจีนมีคำกล่าวว่า 民以食为天 หมายถึง ราษฎรถือเรื่อง

อาหารการกินเป็นสิ่งสำคัญเท่าฟ้า หากพิจารณาจากพระราชนิพนธ์
แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยทั้งหมด จะพบว่าเกือบทุกเรื่องปรากฏชื่อ
อาหารชนิดต่างๆ ที่ตัวละครเอ่ยถึงหรือรับประทาน อาหารบางชนิด
อาจเป็นอาหารจีน บางครั้งก็อาจมีชื่ออาหารฝรั่งปะปนอยู่ในบางเรื่อง
สิ่งที่น่าสนใจคือ เนื่องจากอาหารนั้นเป็นสิ่งที่มีความเฉพาะตัวทาง
วัฒนธรรม การแปลชื่ออาหารจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง จึง
อาจไม่ใช่เรื่องง่าย หากตัวบทต้นฉบับปรากฏชื่ออาหารที่วัฒนธรรม
ภาษาปลายทางไม่มี จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงใช้
กลวิธีการแปลใดในการถ่ายทอดชื่ออาหารจากรวมสมัย
ภาษาจีนทั้ง 16 เรื่องออกมาเป็นภาษาไทย ให้ปวงชนชาวไทยได้อ่าน

บทความนี้ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลชื่ออาหารในผลงาน
พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราช
เจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดย
คัดเลือกชื่ออาหารจากตัวบทต้นฉบับภาษาจีน โดยแบ่งออกเป็น 3
หมวดได้แก่อาหารคาว อาหารหวาน และเครื่องดื่ม ก่อนจะนำมา
เทียบกับบทพระราชนิพนธ์แปลภาษาไทย จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์
ว่าแต่ละชื่ออาหารนั้น ทรงใช้กลวิธีการแปลแบบใด โดยใช้ทฤษฎีของ
วินัยและดาร์เบลนด์เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

สำหรับตัวบทที่ใช้ในการศึกษา ตัวบทต้นฉบับภาษาจีนได้มา
จากการสืบค้นเว็บไซต์อ่านหนังสือออนไลน์ ซึ่งมีค่อนข้างหลากหลาย

ในประเทศจีน สำหรับต้นฉบับแปลโดยกรมสมเด็จพระเทพฯ นั้น จะอยู่ในรูปแบบหนังสือเล่มและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การแบ่งประเภทกลวิธีการแปลโดยวินัยและดาร์เบลเน็ต

กลวิธีการแปล คือวิธีการที่นักแปลใช้ในการแปลตัวบทจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง เพื่อให้ได้ตัวบทแปลที่สามารถถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Jääskeläinen, 1993, p. 116) นักวิชาการที่เสนอกลวิธีการแปลลักษณะต่างๆ นั้นมีมากมาย ในจำนวนนั้นคือวินัยและดาร์เบลเน็ต (J.P.Vinay and J. Darbelnet) นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ ก่อนจะสรุปออกมาเป็นกลวิธีการแปลทั้ง 7 กลวิธี ในบทความ A Methodology for Translation ซึ่งเป็นบทความภาษาฝรั่งเศสที่เผยแพร่ใน ค.ศ. 1958 ก่อนจะแปลเป็นภาษาอังกฤษในภายหลัง

กลวิธีการแปลของวินัยและดาร์เบลเน็ตนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 7 กลวิธี⁵ ได้แก่

1. Borrowing คือ การยืมคำหรือข้อความในภาษาต้นทางมาใช้ในภาษาปลายทางโดยตรง วิธีการเช่นนี้ หากเป็นการยืมคำ

---

⁵ เนื้อหาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลของวินัยและดาร์เบลเน็ต สรุปจากสรุปจาก *Introducing Translation Studies*, 3rd Edition โดย Jeremy Munday (2016, pp. 86-89) โดยตัวอย่างที่เป็นภาษาไทยหรือจีนนั้น ผู้วิจัยเพิ่มเติมเอง สำหรับตัวอย่างภาษานั้น ผู้วิจัยคิดขึ้นโดยอ้างอิงจากตัวอย่างเดิมของวินัยและดาร์เบลเน็ตอีกทอดหนึ่ง

ในภาษาที่ใช้ชุดตัวอักษรชุดเดียวกัน เช่น อักษรโรมัน ก็จะสามารถมาก แต่หากเป็นตัวอักษรคนละชุดกัน เช่น การยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย ก็จะต้องยืมผ่านการทับศัพท์ เช่น คอมพิวเตอร์ เปียโน เป็นต้น

2. Calque คือ การยืมแบบพิเศษ หรือการยืมแบบแปล โดยการสร้างคำใหม่ในภาษาปลายทางด้วยการยืมโครงสร้างทางภาษาของภาษาต้นทางมาใช้ เช่น ในภาษาไทย เราบัญญัติคำว่า โลกภิวัตน์ มาจากคำว่า Globalization ในภาษาอังกฤษ เป็นต้น
3. Literal Translation คือการแปลตรงตัว ซึ่งวิเนียและดาร์เบลเนตระบุว่า เป็นกลวิธีที่พบบ่อยที่สุด หากภาษาต้นทางและปลายทางนั้นเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน ทั้งนี้ วิเนียและดาร์เบลเนตเชื่อว่า การแปลตรงตัวนั้นเป็นกลวิธีการแปลที่ดี ผู้แปลควรยึดถือวิธีการดังกล่าว หากคำหรือความที่แปลออกมาสามารถเก็บความในภาษาต้นฉบับไว้ได้ครบ
4. Transposition คือ การเปลี่ยนประเภทของคำโดยไม่เปลี่ยนความหมาย เช่น ต้นฉบับเป็นคำกริยาวิเศษณ์ แต่เมื่อแปลออกมาเป็นภาษาปลายทางแล้ว ปล่อยให้ เป็นคำกริยาแทน เช่น ภาษาต้นฉบับอาจแปลตรงได้ว่า He will soon be back. แต่เมื่อแปลเป็นภาษาปลายทาง ผู้แปลอาจเปลี่ยนคำเป็น He will hurry to be back. คือเปลี่ยนจาก soon ซึ่ง

เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มาเป็น hurry ซึ่งเป็นคำกริยา ดังนี้เป็น
ต้น

5. Modulation คือ การเปลี่ยนมุมมองของภาษาต้นทาง เมื่อทำการแปลไปเป็นภาษาปลายทาง เช่น ในภาษาต้นทางเขียนว่า You can have it. แต่ในภาษาปลายทางแปลออกมาว่า I'll give it to you. ซึ่งเป็นการมองจากคนละมุมกัน แม้ความหมายจะเหมือนกันก็ตาม เป็นต้น
6. Équivalence คือ การถ่ายทอดความหมายของคำหรือข้อความในภาษาต้นฉบับออกมาในภาษาปลายทาง ด้วยการใช้คำที่แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง แต่ให้ความหมายแบบเดียวกัน กลวิธีการแปลเช่นนี้ อาจพบบ่อยในการแปลสำนวน เช่น คิ้วโก่งดั่งคันศร หากแปลออกเป็นภาษาจีน ก็จะกลายเป็น คิ้วโก่งดั่งใบหลิว (柳叶弯眉) เป็นต้น
7. Adaptation คือ การตัดแปลง ซึ่งก็คือการปรับเปลี่ยนภาษาต้นทางเมื่อพบว่าความหมายเชิงวัฒนธรรมของคำในภาษาต้นทางจะเปลี่ยนไป หากแปลตรงตัวเป็นภาษาปลายทาง ทั้งนี้วีเนย์และดาร์เบลเนต์ ได้ยกตัวอย่างว่า หากเราจะแปลคำว่า cricket ในบริบทประเทศอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศส นักแปลอาจต้องปรับกีฬาชนิดนี้ให้เป็น Tour de France แทน จึงจะสามารถสะท้อนความสำคัญและค่านิยมที่ชาวอังกฤษมีต่อกีฬาคริกเก็ตออกมาได้อย่างใกล้เคียง

บทพจนานุกรม

พระราชนิพนธ์แปลจีนในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนั้น เป็นหัวข้อวิจัยที่ได้รับความสนใจจากวงวิชาการชาวไทยมากพอสมควร โดยเมื่อสืบค้นจากเว็บไซต์ Thai Journal Online พบบทความวิชาการที่กล่าวถึงงานพระราชนิพนธ์แปลจีนมากถึง 7 บทความ ยกตัวอย่างเช่น บทความวิชาการเรื่อง “พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยศาสตราจารย์ ดร.เรณูทัย สัจจพันธุ์ โดยในบทความดังกล่าว ผู้เขียนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์แปลในกรมสมเด็จพระเทพฯ จากภาษาต่างๆ ก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาหลักที่ว่าด้วยพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยจำนวน 9 เรื่องจากหนังสือ 6 เล่ม ได้แก่ ฝีเสื่อ เมฆเห็นน้ำไหล หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า นารีนครา ตลอดกาลนะนานแค้ไหน และ รอยยิ้มของน้ำตาและหัวใจ ทั้งนี้ การวิเคราะห์คุณค่าและภาพสะท้อนจากผลงานพระราชนิพนธ์แปลจีน มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงความสำคัญของงานวรรณกรรมที่กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกมาถ่ายทอดแก่ปวงชนชาวไทยได้อย่างลึกซึ้ง งานเขียนเหล่านั้น “สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของการเมืองและสังคมจากระบบคอมมูนิสมายังยุคสมัยใหม่ที่เป็นระบบทุนนิยมและบริโคโนมียมีบทบาทสำคัญ...ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจีน” (2559, น. 1) แต่ใน

ขณะเดียวกันก็สามารถ “สะท้อนให้เห็นภาพของสังคมไทยซึ่งกำลังเผชิญวิกฤติจากความเปลี่ยนแปลง” (น. 1) ได้เช่นเดียวกัน

ก่อก็คี่ ธรรมเจริญกิจ และ อภิตี เจริญเสนีย์ ได้แนะนำพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง *ตลอดกาลน่านานแคไหนด* พร้อมทั้งสอดแทรกบทวิเคราะห์ด้านกลวิธีการแปล ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม ในบทแนะนำหนังสือเรื่อง “*ตลอดกาลน่านานแคไหนด* หนึ่งในพระอัจฉริยภาพด้านการแปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยแบ่งกลวิธีที่น่าสนใจซึ่งพบใน *ตลอดกาลน่านานแคไหนด* เป็น 5 ประเด็น ได้แก่ การถ่ายอักษร (ซึ่งก็คือการทับศัพท์) การแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมในภาษาแปล การถ่ายอักษรและการเพิ่มข้อมูลใหม่ การถ่ายอักษรประกอบกับคำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ และ การใช้คำเทียบเคียงและการอธิบายความ ทั้งนี้ คณะผู้เขียนได้ยกตัวอย่างที่น่าสนใจ เช่น ทรงแปลกริยาวลี 爱睡 “大” 字 ด้วยการนำคำในภาษาไทยมาแทนที่เป็น “นอนตีแปลงบนเตียงใหญ่” แต่ไม่ทรงเลือกที่จะถ่ายความออกมาตรงๆ จากตัวบทต้นฉบับ เป็น “นอนเป็นรูปตัวอักษร 大” เป็นต้น (2559, น. 215)

อย่างไรก็ดี แม้ผู้เขียนจะเห็นว่าการจำแนกกลวิธีการแปลของก่อก็คี่ ธรรมเจริญกิจและอภิตี เจริญเสนีย์ มีความน่าสนใจ แต่เนื่องจากการจำแนกกลวิธีดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับกลวิธีการแปลของวิเนย์และดาร์เบลเนตต์ ซึ่งเป็นทฤษฎีการแปลที่แพร่หลายมานาน

แล้ว บทความชิ้นนี้จึงเลือกจำแนกวิธีการแปลชื่ออาหารในพระราช
นิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ด้วยทฤษฎีดังกล่าว

ผลการศึกษา

การปรากฏของชื่ออาหาร ไม่ว่าจะเป็นอาหารคาว อาหาร
หวาน หรือเครื่องดื่มในพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีนทั้ง 16 เรื่อง
ดังกล่าวข้างต้นนั้น มักจะปรากฏตามเนื้อเรื่องในชีวิตประจำวันของ
ตัวละครต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่อยู่ในเรื่อง *นารินครา* อาหารป่า
ในเรื่อง *ไต้ฮิม่น่า หมูบ้านลับสี่ริมฝั่งน้ำ* หรือจะเป็นอาหารที่เสิร์ฟกัน
ในโรงน้ำชาในกรุงปักกิ่ง ในบทละครพูดเรื่อง *ร้านน้ำชา* กล่าวคือ
อาหารต่างๆ เหล่านั้น ทั้งที่เป็นอาหารจีนถิ่นต่างๆ หรืออาหาร
ต่างประเทศ ล้วนปรากฏขึ้นเพื่อให้สะท้อนภาพชีวิตของตัวละคร
อย่างไรก็ดี สำหรับความเรียงเรื่อง *ซูปที่อร่อยช่วงน้ำกล้วย* และ *กิน
หม้อไฟในหน้าร้อน* รวมไปถึงนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่*
โดยชูเฉียนั้น อาหารปรากฏภายในงานเขียนทั้งสามเรื่องในฐานะตัว
เอกที่มีความสำคัญ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการแบ่งชื่ออาหารที่ปรากฏในผลงานพระ
ราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่
อาหารคาว อาหารหวาน และเครื่องดื่ม โดยปรากฏชื่ออาหารคาว
ทั้งสิ้น 97 รายชื่อ ชื่ออาหารหวาน 25 รายชื่อ และชื่อเครื่องดื่ม 19
รายชื่อ รวมเป็น 141 รายชื่อ อนึ่งในการเก็บข้อมูลนั้น หากชื่ออาหาร
ปรากฏซ้ำกันในพระราชนิพนธ์แปลเรื่องเดียวกัน จะคัดชื่ออาหารนั้น

เพียงครั้งเดียว แต่หากชื่ออาหารชนิดเดียวกันนี้ ปรากฏอยู่ในพระราช
นิพนธ์แปลคนละเรื่อง ก็จะต้องคงชื่ออาหารนั้นเอาไว้ จึงอาจทำให้ชื่อ
อาหารชนิดเดียวกัน อาจถูกนำมาคิดเป็นความถี่มากกว่าหนึ่งครั้ง

ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลอาหารแต่ละประเภท มี
ดังต่อไปนี้

กลวิธีการแปล	ความถี่	ร้อยละ
การยืมคำ	2	2.06
การแปลตรงตัว	66	68.04
การแทนที่ทางวัฒนธรรม	15	15.46
การดัดแปลง	12	12.37
การยืมคำ/การแปลตรงตัว	1	1.03
การแทนที่ทางวัฒนธรรม/ การดัดแปลง	1	1.03
รวม	97	100

ตารางที่ 1 กลวิธีการแปลชื่ออาหารคาว

ในบรรดาชื่ออาหารที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์แปล
วรรณกรรมจีนร่วมสมัยนั้น อาหารคาวมีจำนวนมากที่สุด พบทั้งสิ้น
97 รายชื่อ โดยกลวิธีที่ทรงเลือกใช้มากที่สุดคือการแปลตรงตัว 66
รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 68.04 รองลงมาคือการแทนที่ทางวัฒนธรรม

พบ 15 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.46 ลำดับที่สามคือการตัดแปลง พบ 12 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 12.37 ลำดับที่สี่คือการยืมคำ พบ 2 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.06 และลำดับที่ห้ามีสองกลวิธี พบอย่างละ 1 รายชื่อ ได้แก่การการยืมคำร่วมกับการแปลตรงตัว และการแทนที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับการตัดแปลง คิดเป็นร้อยละ 1.03

กลวิธีการแปล	ความถี่	ร้อยละ
การยืมคำ	2	8
การแปลตรงตัว	17	68
การตัดแปลง	5	20
การยืมคำ/การแทนที่ทางวัฒนธรรม	1	4
รวม	25	100

ตารางที่ 2 กลวิธีการแปลชื่ออาหารหวาน

นอกจากอาหารคาว ซึ่งเป็นประเภทอาหารที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยมากที่สุดแล้ว วรรณกรรมทั้ง 16 เรื่องนั้น ก็ได้กล่าวถึงอาหารหวาน เป็นจำนวนพอสมควร คือพบทั้งสิ้น 25 รายชื่อ อนึ่ง อาหารหวานในที่นี้ หมายถึงอาหารทานเล่นที่ไม่ใช่อาหารมื้อหลักและไม่จำเป็นต้องมีรสชาติหวานแต่อย่างใด เช่น เมล็ดแตงโม เป็นต้น

ทั้งนี้ กลวิธีการแปลที่กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงใช้ในการ
แปลชื่ออาหารหวานนั้น พบทั้งสิ้น 4 กลวิธี โดยกลวิธีที่พบมากที่สุด
คือการแปลตรงตัว เช่นเดียวกับการแปลชื่ออาหารคาว ปรากฏ 17
รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมาคือการดัดแปลง พบ 5 รายชื่อ
คิดเป็นร้อยละ 20 ถัดจากนั้นคือการยืมคำ พบ 2 รายชื่อ คิดเป็นร้อย
ละ 8 และสุดท้ายคือการผสมกันระหว่างการยืมคำและการแทนที่ทาง
วัฒนธรรม พบเพียง 1 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 4

กลวิธีการแปล	ความถี่	ร้อยละ
การยืมคำ	3	15.79
การแปลตรงตัว	12	63.16
การดัดแปลง	1	5.26
การยืมคำ/การแปลตรงตัว	3	15.79
รวม	19	100

ตารางที่ 3 กลวิธีการแปลชื่อเครื่องดื่ม

ชื่ออาหารประเภทที่ปรากฏน้อยที่สุดในพระราชนิพนธ์แปล
วรรณกรรมจีนร่วมสมัยได้แก่เครื่องดื่ม โดยปรากฏทั้งเครื่องดื่มร้อน
เย็น เครื่องดื่มสไลต์จีนและต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 19 รายชื่อ จาก
การวิเคราะห์พบกลวิธีการแปลทั้งสิ้น 4 กลวิธี โดยอันดับที่หนึ่งคือ
การแปลตรงตัว พบมากที่สุดคือ 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.16
รองลงมาเป็นการยืมคำ และการยืมคำร่วมกับการแปลตรงตัว พบ

เท่ากันคือกลวิธีละ 3 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.79 ส่วนกลวิธีการ
แปลที่พบน้อยที่สุดสำหรับชื่อเครื่องดื่ม คือการตัดแปลง พบเพียง 1
รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.26

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการกลวิธีการแปล

1. การแปลตรงตัวในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายรวมถึงการแปลตรง
ตัวด้วยคำที่ตรงกัน เช่น ทรงแปล 红薯稀饭 เป็น ข้าวต้มมันเทศ
หรือทรงแปล 咖啡 เป็น กาแฟ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึง
การแปลตรงตัวร่วมกับการเสริมคำบางคำลงไปในบทแปล เช่น ทรง
แปลคำว่า 肉丝 เป็นหมูฉีกฝอย โดยเพิ่มคำว่า “ฉีก” ซึ่งอาจไม่มีใน
ภาษาจีนลงไปในการแปล เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น

2. กลวิธีที่น่าสนใจอย่างหนึ่งที่ทรงเลือกใช้ในการแปลชื่อ
อาหาร คือการแทนที่ทางวัฒนธรรม ทรงเลือกใช้ชื่ออาหารใน
วัฒนธรรมไทย ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอาหารในต้นฉบับภาษาจีนมา
แปลชื่ออาหารต่างๆ เช่น ทรงใช้คำว่า “ก๋วยเตี๋ยว” หรือ “บะหมี่”
แปลคำว่า 面 ซึ่งเป็นอาหารเส้นชนิดหนึ่งในภาษาจีน เช่น ก๋วยเตี๋ยว
แห้ง (热干面) บะหมี่น้ำใส่ไก่ (鸡丝汤面) บะหมี่ผัดแห้งเสฉวน
(担担面) บะหมี่เนื้อไต้หวัน (台湾牛肉面) บะหมี่หมูสับ
(烂肉面) อนึ่ง ผู้วิจัยมองว่า 面 ในภาษาจีนนั้นไม่เท่าตรงกับคำว่า
“บะหมี่” หรือ “ก๋วยเตี๋ยว” ในภาษาไทยร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งในแง่
สีสัมผัสหรือรสสัมผัส แต่เนื่องจากคนไทยคุ้นเคยกับ “บะหมี่” และ
“ก๋วยเตี๋ยว” ซึ่งกลายเป็นอาหารในวัฒนธรรมไทยไปแล้วเป็นอย่างดี

การนำคำที่มีอยู่แล้วในวัฒนธรรมปลายทาง ซ้ำยังเป็นคำที่ บังชี้ถึงอาหารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอาหารในวัฒนธรรมต้นทาง จึงเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจ และทำให้บทแปลอ่านได้อย่างลื่นไหล

3. กลวิธีการยืมคำที่พบในการแปลชื่ออาหารทั้งสามประเภทนั้น เป็นการยืมในลักษณะทับศัพท์ทั้งหมด โดยบางครั้งจะทรงเติมคำไว้ข้างหน้าคำทับศัพท์นั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนว่าคำทับศัพท์จากภาษาจีนดังกล่าวคือสิ่งใด เช่น ทรงแปลคำว่า 花翅子 เป็น ปลาหัวชื้อจื่อ หรือคำว่า 牙各答酒 เป็น เหล้าผลหยาเก้อดำ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางครั้งก็ทรงถอดเสียงชื่ออาหารในภาษาจีนเป็นภาษาไทยโดยตรง ไม่ทรงเพิ่มหรือเสริมคำใดอีก เช่น ทรงแปลคำว่า 窝窝头 เป็น วอวอโถว เป็นต้น

4. ในการแปลชื่อเครื่องดื่มที่ระบุยี่ห้อ กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกใช้กลวิธีการแปลตรงตัว กล่าวคือแปลความหมายของชื่อยี่ห้อสินค้าดังกล่าวออกมาอย่างตรงตัว ไม่ทรงทับศัพท์ เช่น น้ำอัดลมตราขั้วโลกเหนือ (北冰洋汽水) เปียร์ตราห้าดาว (五星啤酒) เป็นต้น

5. เหตุที่งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ปรากฏกลวิธีการแปลแบบที่ 4 การเปลี่ยนประเภทของคำโดยไม่เปลี่ยนความหมาย (transposition) และกลวิธีการแปลแบบที่ 5 การเปลี่ยนมุมมองของภาษาต้นทาง (modulation) นั้น เนื่องจากผู้วิจัยมองว่า ภาษาไทยกับภาษาจีนมีความแตกต่างทางโครงสร้างภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ภาษาจีน

มักวางคำขยายเอาไว้หน้าคำหลัก (Lu, 2005, p. 12) เช่น วาง คำคุณศัพท์ไว้ข้างหน้าคำนาม (ประพิน มโนมัยวิบูล, 2541, น. 15) นั้น ส่งผลให้เมื่อต้องถ่ายถอดออกมาเป็นภาษาไทย ที่มีวางคำขยายไว้ข้างหลังคำหลัก (นววรรณ พันธเมธา, 2558, น. 37-88) หากผู้แปลยังคงรักษาตำแหน่งของคำตามภาษาจีนเอาไว้เช่นเดิม ไม่สลับตำแหน่งของคำ ก็จะทำให้การสื่อสารไม่บรรลุผล เพราะได้คำแปลเป็นภาษาไทยที่อ่านไม่เข้าใจหรือความหมายผิดเพี้ยนไปอย่างสิ้นเชิง เช่น 白马 จะกลายเป็น “ขาวม้า” ไม่ใช่ “ม้าขาว” ซึ่งประเด็นนี้อาจแตกต่างจากการแปลระหว่างภาษาในยุโรปบางคู่ภาษา ที่การแปลตรงตัวยังสามารถคงลำดับคำได้โดยทำให้สารที่ต้องการจะสื่อ นั้นผิดเพี้ยนไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมองว่าการแปลโดยสลับตำแหน่งของคำ หรือสลับมุมมองของประโยคทั้งที่คำศัพท์ยังคงเดิมนั้น อยู่ในขอบเขตของการแปลตรงตัวสำหรับคู่ภาษาจีน - ไทย

ตัวอย่างการแปล

สำหรับเนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการแปลชื่ออาหารจากพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในกรมสมเด็จพระเทพฯ ทั้งนี้ ตัวอย่างที่คัดเลือกมานี้ มุ่งเน้นที่จะสะท้อนให้เห็นกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันไป

ตัวอย่างที่ 1

……冰冰则做了车前草芹菜汤给他喝。

(Shu, 2020)

...ส่วนปังปังทำซุป์ใส่หญ้าเซอเฉียน ใส่ขึ้นฉ่ายให้เขา

(ชูเฉี่ยว, 2558, น. 84)

ประโยคข้างต้นคัดมาจากนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่* ซึ่งเป็นเรื่องราวของชายคนหนึ่งที่มีพฤติกรรมคบซ้อน คบหากับผู้หญิงสองคนคือปังปังและเหมียนเหมียนพร้อมกัน และในภายหลังก็พบว่าแท้จริงแล้วปังปังและเหมียนเหมียนร่วมมือกันทำร้ายเขาด้วยการให้กินอาหารที่หากินด้วยกันแล้วอาจจะเป็นพิษ ส่งผลเสียต่อสุขภาพ สำหรับข้อความดังกล่าว ปรากฏในตอนที่ ชายคนนี้ล้มป่วย และปังปังได้ทำซุป์ให้เขาดื่มเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ

คำว่า “หญ้าเซอเฉียน” กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงใช้วิธีการยืมคำด้วยการทับศัพท์ภาษาจีนกลางจากคำว่า 车前草 ซึ่งเป็นสมุนไพรชนิดหนึ่งของประเทศจีน โดยทรงเพิ่มคำว่า “หญ้า” เข้าไปเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้นว่าสิ่งนี้คือพืชชนิดหนึ่ง ทั้งนี้ ทรงใช้วิธีการยืมแบบทับศัพท์ แต่ไม่ทรงเลือกแปลตรงตัวด้วยคำว่า “ผักกาดน้ำ” ซึ่งเป็นคำที่ตรงกันในภาษาไทย

อย่างไรก็ดี สำหรับคำว่า “ขึ้นฉ่าย” ที่ปรากฏในตัวอย่างเดียวกัน โดยแปลมาจากคำว่า 芹菜 นั้น ผู้วิจัยไม่ได้มองว่าเป็นการยืมคำผ่านการทับศัพท์แต่อย่างใด เนื่องจากคำศัพท์ที่ถอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๋วนี้ ได้เข้ามาอยู่ในภาษาไทยมานานแล้ว การที่กรม

สมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกใช้คำว่า “ซึ้นฉ่าย” ในพระราชนิพนธ์แปล
จึงอาจมองได้ว่าเป็นการแปลตรงตัว แปลด้วยคำในภาษาไทยที่
ตรงกันกับคำภาษาจีนต้นฉบับ ไม่ใช่การยืมคำ

ตัวอย่างที่ 2

……臭鱼烂虾还是她的宝贝，吃就是人生大事。
(Chi, 2020)

...ปลาร้า กุ้งต้มเปื่อย เป็นสมบัติล้ำค่าของนาง การ
กินเป็นเรื่องใหญ่ในชีวิตมนุษย์
(ฉือลี่, 2556, น. 112)

ประโยคตัวอย่างนี้มาจากนวนิยายเรื่อง *นารินทร์ครา* ซึ่งบอก
เล่าเรื่องราวของสตรีสามรุ่นที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในมิติต่างๆ ภายใต้
ฉากหลังคือเมืองอุ๋ฮั่นในประเทศจีน ทั้งนี้ประโยคดังกล่าว ปรากฏใน
เนื้อความตอนที่มีเจี๋ยพูตถึงตำราเฉพาะในการทำกับข้าวของมารดา
ของเธอ

หากจะแปลคำว่า 臭鱼 ด้วยวิธีการแปลตรงตัว เน้น
ถ่ายทอดรูปศัพท์เดิมในภาษาจีน เราก็อาจจะได้คำแปลภาษาไทยว่า
“ปลาเหม็น” อย่างไรก็ตาม สมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกใช้กลวิธีการ
แทนที่ทางวัฒนธรรม หรือ *équivalence* โดยทรงใช้ชื่ออาหารที่ชาว
ไทยรู้จักดีอย่าง “ปลาร้า” มาแทนที่คำดังกล่าว แม้ว่าภาพของ ปลา
ร้า และ 臭鱼 ในความคิดของชาวไทยและชาวจีน อาจจะไม่เท่ากัน
อย่างแนบสนิท แต่การแทนที่ทางวัฒนธรรมในลักษณะนี้ ก็สามารถที่

จะช่วยให้ผู้อ่านชาวไทยเห็นภาพอาหารจีนชนิดที่มีลักษณะใกล้เคียงกันนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (นุชนาท จันทร์เจือศิริ, 2563, น. 18)

ตัวอย่างที่ 3

热干面加一只面窝配鸡蛋米酒。

(Chi, 2020)

ก๋วยเตี๋ยวแห้งกับเมียนวอ (ขนมแก้วตาโบ) กินกับเหล้าข้าวใสไข่

(ฉือลี่, 2556, น. 38)

ตัวอย่างนี้คัดมาจากพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง *นารีนคร* โดยปรากฏในตอนที่มีผู้เขียนเล่าถึงวัฒนธรรมการกินดื่มของชาวอุ๋ฮั่น โดยประโยคดังกล่าวปรากฏชื่ออาหารมากถึง 3 ชนิด คือ 热干面 面窝 และ 鸡蛋米酒 แต่เนื่องจากตัวอย่างที่ 3 นี้จะกล่าวถึงการแปลอาหารหวาน จึงจะพรรณนาวิเคราะห์เฉพาะคำว่า 面窝 เท่านั้น

面窝 เป็นขนมที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของมณฑลอุ๋ฮั่น มีลักษณะคล้ายคลึงกับขนมไทยที่มีชื่อว่า “ขนมแก้วตาโบ” ในการแปลชื่อขนมดังกล่าว กรมสมเด็จพระเทพฯ จึงทรงใช้กลวิธีการแปลทั้งแบบการยืมคำและการแทนที่ทางวัฒนธรรมไปพร้อมกัน โดยทรงยืมคำภาษาจีนด้วยการทับศัพท์ตามสำเนียงภาษาจีนกลางเป็น “เมียนวอ” ก่อน จากนั้นจึงใส่ชื่อขนมไทยที่มีลักษณะคล้ายกันไว้ในวงเล็บ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น (นุชนาท จันทร์เจือศิริ, 2563, น. 21)

ตัวอย่างที่ 4

.....她从饭店西餐厅订了一个特大号的“黑森林”蛋糕，又买了一瓶价格适中的“长城干红”

(Tie, 2000)

...เขาตั้งใจไม่เชิญใครเลย มีแต่เขากับกวนผิงหยู่ เขาสั่งเค้ก “แบล็กฟอเรสต์” ก่อนโตจากโรงแรม และซื้อไวน์แดงยี่ห้อ “กำแพงเมืองจีน”

(เถียนหนิง, 2557, น. 55)

ตัวอย่างข้างต้นคัดมาจากนวนิยายเรื่อง *ตลอดกาลนะนานแค่วิไลน* นวนิยายขนาดสั้นที่สะท้อนให้เห็นว่าคุณกรมเก๋าโบราณเป็นสิ่งที่น่าโหยหาในยุคปัจจุบัน ที่สังคมจีนเจริญเติบโตทางวัตถุมาขึ้นทุกขณะ (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2559, น. 23) ผ่านตัวละคร ไปด้าสิ่งนางเอกของเรื่องผู้โหยหาความรัก ประโยคข้างต้นเป็นตอนที่ไปด้าสิ่งเชื้อเชิญชายหนุ่มชื่อกวนผิงหยู่มารับประทานอาหารร่วมกัน

การที่กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงแปลคำว่า “黑森林” 蛋糕 เป็นเค้ก “แบล็กฟอเรสต์” ในภาษาไทยนั้น หากมองเผินๆ อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นการทับศัพท์ เนื่องจาก “แบล็กฟอเรสต์” นั้นถอดเสียงมาจาก black forest ในภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยมองว่า ตัวอย่างนี้เป็นการแปลตรงตัว เนื่องจากหากเรานำต้นฉบับภาษาจีนมาเทียบกับคำแปลภาษาไทย คือนำ “黑森林” 蛋糕 มาเป็นตัวตั้ง ก็จะพบว่าหากทรงแปลด้วยการทับศัพท์จริงๆ ก็จะต้องแปลเป็น เค้ก “เฮยเซินหลิน” ไม่ใช่ “แบล็กฟอเรสต์” แต่อย่างไร ผู้วิจัยจึงสรุปว่า

ในกรณีนี้ ทรงใช้คำที่มีอยู่แล้วในภาษาไทย มาแปลคำที่บ่งชี้ถึงสิ่งเดียวกันในภาษาจีนต้นฉบับ นับว่าเป็นกลวิธีการแปลตรงตัว

นอกจากนี้ ตัวอย่างดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่าภาษาจีนและภาษาไทยมีวิธีการหยาบยืมชื่อขนมเค้ก “black forest” มาใช้ในภาษาของตนด้วยกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันอีกด้วย โดยในภาษาจีนเลือกที่จะแปลชื่อขนมเค้กดังกล่าวจากภาษาอังกฤษด้วยกลวิธีการแปลตรงตัวเป็น ขนมเค้ก “ป่าดำ” (黑森林蛋糕) แต่สำหรับภาษาไทยนั้น คนไทยเลือกที่จะยืมชื่อขนมชนิดนี้จากภาษาอังกฤษด้วยวิธีการถอดเสียงชื่อขนมมาโดยตรง เป็นเค้ก “แบล็กฟอเรสต์”

ตัวอย่างที่ 5

他吃了一碗鸡丝汤面，一个花卷，几片火腿和几片榨菜。他伸了一个懒腰，点起一支烟，吸了几口就掐灭了。

(Wang, 2020)

เขารับประทานบะหมี่น้ำใส่ไก่ หม่านโถว หมูแฮม และผักเสฉวน เขาบิดขี้เกียจ แล้วจุดบุหรี่สูบ 1 มวน สูบไม่ก็ คำก็ขี้ต๊ับ

(หวางเหมิง, 2537, น. 191)

ตัวอย่างข้างต้นมาจากพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง *ผีเสื้อ* เรื่องสั้นขนาดยาวที่สะท้อนสังคมจีนช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม (เร็นถุ่ยยี่ สัจจพันธ์, 2559, น. 11) บอกเล่าเรื่องราวชีวิตจางซือหยวน ผู้บริหารระดับเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ที่ต้องใช้ชีวิต

ท่ามกลางความผกผันของการเมืองจีน (น. 12) ประโยคนี้ปรากฏขึ้น
ในบทสุดท้ายของเรื่อง บอกเล่าเรื่องราวในเช้าวันหนึ่ง หลังจากที่
จางซือหยวนกลับจากปฏิบัติภารกิจต่างเมือง

ชื่ออาหารที่ผู้วิจัยต้องการยกตัวอย่างในประโยคข้างต้น คือ
คำว่า 花卷 ในภาษาจีน โดยอาหารชนิดนี้มีลักษณะเป็นขนมแป้งนึ่ง
มักม้วนเป็นรูปก้นหอย (Xiandai Hanyu Cidian, 2016, p. 557)
เนื่องจากขนมแป้งนึ่งชนิดนี้ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในประเทศไทย
กรมสมเด็จพระเทพฯ จึงทรงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตัดแปลง โดย
การเลือกใช้ชื่อขนมแป้งนึ่งแบบจีนอีกชนิดหนึ่ง ที่ชาวไทยรู้จักคุ้นเคย
เป็นอย่างดี นั่นคือ “หมั่นโถว” (หรือ 馒头 ในภาษาจีน) มาใช้แทน
ชื่อขนมชนิดนี้

บทสรุป

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงแปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่มีเนื้อหา
หลากหลายออกสู่สายตาสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ในวรรณกรรมจีน
ที่ทรงเลือกแปลนั้น มักปรากฏชื่อของอาหารชนิดต่างๆ ทั้งจีนและ
เทศ เนื่องจากชื่ออาหารนั้นเป็นคำเชิงวัฒนธรรม ที่อาจไม่ปรากฏใน
วัฒนธรรมภาษาปลายทาง หรือในภาษาไทย จึงเป็นที่น่าศึกษาว่าทรง
ใช้กลวิธีการแปลแบบไหนในการแปลคำลักษณะนี้ จากการวิเคราะห์
งานพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยทุกเรื่อง พบว่ากลวิธีที่
ทรงเลือกใช้บ่อยที่สุดคือการแปลตรงตัว คือทรงถ่ายทอดชื่ออาหารใน

ภาษาจีนต้นฉบับออกมาอย่างชัดเจนต่อต้นฉบับ ด้วยการเลือกแปลด้วยคำที่ตรงกันกับคำนั้นๆ ในภาษาไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อการแปลตรงตัวไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากชื่ออาหารบางชื่อไม่ปรากฏในวัฒนธรรมไทย ก็ทรงเลือกใช้กลวิธีการแทนที่ทางวัฒนธรรม หรือการนำชื่ออาหารในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกับคำภาษาจีนต้นฉบับมาแทนที่ เพื่อให้พระราชนิพนธ์แปลเป็นภาษาไทยที่อ่านได้สื่อนไหล นอกจากนี้ การยืมคำด้วยการทับศัพท์ ก็เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่มีมักจะทรงเลือกใช้เช่นกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ก่อดักดี ธรรมเจริญกิจ, และ อภินันท์ เจริญเสนีย์. (2559). “ตลอดกาลนะนานแค่นี้ไหน” หนึ่งในพระอัจฉริยภาพด้านการแปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารการแปลและการล่าม*, 1(1): 210-219.
- ฉือจื่อเจี้ยน. (2561). *ไปอินน่า หมูบ้านลับลิ้นริมฝั่งน้ำ*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ฉือลี่. (2558). *นารีนครา*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ชูฉีเยว. (2558). *ตำนานกับข้าวคู๋. ใน รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

เถี่ยหนิง. (2557). *ตลอดกาลนะนานแคไหนด*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

นววรรณ พันธุมธา. (2558). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชนาท จันทร์เจือศิริ. (2563). *ศึกษากลวิธีการแปลชื่ออาหารจีนในงานพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. โครงการงานนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจีนศึกษา สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2541). *ไวยากรณ์จีนกลาง*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2559). พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2): 1-33.

หวางเหมิง. (2537). *ผีเสื้อ*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ภาษาอังกฤษ

Jääskeläinen, Riitta. (1993). Investigating translation strategies. *Recent trends in empirical translation research 28*: 99-120.

Munday, J. (2016). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. New York: Routledge.

ภาษาจีน

Chi, L. (2020, March 3). *Ta de cheng*. Jiu Jiu Cang Shu Wu. <https://www.99csw.com/book/8604/index.htm>

Chi, Z. (2020, May 24). *Baiyinna*. Wu Shi Er Shu Ku. www.52shuwu.com/wenxue/33121.html

Lu, J. (2005). *Xiandai Hanyu Yufa Yanjiu Jiaocheng*. Beijing: Peking University Press.

Shu, Q. (2020, May 24). *Shuang shi ji*. Jiu Jiu Cang Shu Wu. <https://www.99csw.com/book/507/index.htm>

Tie, N. (2020, March 3). *Yongyuan you duo yuan*. Ka Nu Nu Shu Fang. <https://www.kanunu8.com/book/3980/index.html>

Wang, M. (2020, May 24). *Hudie*. Millionbook. <http://www.millionbook.com/xd/w/wangmeng/wmwj/005.htm>

Xiandai Hanyu Cidian Di Qi Ban (Contemporary Chinese Dictionary, 7th edition). 2016. Beijing: Commercial Press.

ภาคผนวก ก ตารางเปรียบเทียบการแปลชื่ออาหาร ประเภทอาหารคาว

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
小桔灯 โคมส้มแดงน้อย	红薯稀饭	ข้าวต้มมันเทศ	12	literal translation
双食记 ตำนานกับข้าวคู่	红腊肉	เนื้ออบแห้งสีแดง	71	literal translation
	水嫩欲滴茼蒿配春笋	ผักกาดหอมสดฉ่ำกับ หน่อไม้	71	literal translation
	翠色葱花散落在橘白 相间河虾仁之上	ต้นหอมซอยสีเขียวโรยบน เนื้อกุ้งน้ำจืดสีขาวแซมส้ม	71	literal translation
	紫菜汤	แกงจืดสาหร่าย	71	literal translation
	红酒汁牛排	สเต็กเนื้อกินกับไวน์แดง	72	literal translation
	青咖喱羊肉	เนื้อแกะผัดผงกะหรี่	72	literal translation
	熏鲑鱼	ปลาแซลม่อนรมควัน	72	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	灰色蘑菇和粉嫩鸡肉的奶油鸡蓉蘑菇汤	ซูปเห็ดสีเทาใส่เนื้อไก่ฉีกฝอย เป็นซูปซังใส่ครีมสีขาว	72	literal translation
	炒鸡蛋	ไข่เจียว	79	literal translation
	煲了人蔘灵芝葱姜兔肉	ซูปตุ๋นใส่โสมคนกับเห็ดหลินจือ ใส่ซิงใส่เนื้อกระต่าย	84	literal translation
	车前草芹菜汤	ซูปใส่หญ้าเซอเฉียน ใส่ซันฉ่าย	84	borrowing
	麻婆豆腐	เต้าหู้รสเผ็ดซา	84	adaptation
	蜂蜜豆腐羹	ซูปเต้าหู้ใส่น้ำผึ้งตุ๋น	84	literal translation
	冬阴功虾汤	ต้มยำกุ้ง	85	literal translation
	炒咸菜肉丝	เนื้อหั่นผอมผัดกับผักดอง	89	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
白银那 “เป๋ออินน่า หมู่บ้านลับลี่ ริมฝั่งน้ำ”	烤鱼	ปลาอย่าง	56	literal translation
	烧饼	ขนมเป็๋งออบ	59	équivalence
	花翅子	ปลาฮิวี่ซื่อจื่อ	65	borrowing
	狗鱼被干炸	ปลาหมาทอดแห้ง	65	literal translation
	鲑鱼炖了土豆	ปลาตุ๋นกับมันฝรั่ง	65	literal translation
	野鸡汤	ซูเป่ไก่ป่า	81	literal translation
	顿豆腐丧饭	อาหารที่ทำด้วยเต้าหู้	95	adaptation
	粥	ข้าวต้ม	108	literal translation
好喝的汤是“可怕” 的！ ซูเป่ที่อร่อยช่างน่ากลัวยิ่ง	罗双果白菜干汤	ซูเป่หล้อฮังก้วยผักกาดขาว แห้ง	136	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
为什么我们爱在大夏天吃热腾腾的火锅? กินหม้อไฟในหน้าร้อน	虾饺, 羊肉, 蟹棒, 贡丸	เกี้ยวกุ้ง เนื้อแกะ บูอัด ลูกชิ้น	142	literal translation
	麻辣火锅	หม้อไฟเผ็ดซา	143	literal translation
行云流水 เมฆเหินน้ำไหล	方便面	บะหมี่สำเร็จรูป	68	literal translation
	肉丝	หมูฉีกฝอย	135	literal translation
	荷包蛋	ไข่ดาว	136	literal translation
	烧茄子	ผัดมะเขือ	136	literal translation
	牛肉粉	ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัว	178	literal translation
她的城 นารีนครา	清水挂面	เส้นหมี่น้ำใส	25	équivalence
	炭火烧烤	บาร์บีคิว	30	équivalence

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	热干面	ก๋วยเตี๋ยวแห้ง	38	equivalence
	香椿尖子炒鸡蛋	ยอดผักผัดไข่	47	adaptation
	红烧臭鳊鱼	ปลาเค็มน้ำแดง	47	adaptation
	排骨藕汤	แกงจืดซี่โครงหมูใส่รากบัว	73	literal translation
	红烧带鱼	ปลาดาบผัดซีอิ๊ว	77	literal translation
	咸菜	ผักกาดดอง	87	literal translation
	瓦罐老鸭雪梨汤	ซุ้ปเป็ดต้นกับลูกแควร์ขาว	99	literal translation
	排骨藕汤	ซี่โครงหมูต้มรากบัว	99	literal translation
	干烧大白鲷	ปลาเตี่ยวขาวตัวโตทอดผัด ซอส	100	literal translation
	清炒菜薹	ผักกาดเขียวกวาดั่งผัด	100	adaptation
	炒三丝	ผัดสามอย่าง	100	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	肉丝	เนื้อหั่นเป็นเส้นๆ	100	literal translation
	酸包菜丝	ผักกาดดองหั่นเป็นเส้นๆ	100	literal translation
	丝苕	มันเทศทำเป็นมะหมี่เส้นใสๆ	100	literal translation
	泡姜片	จิงตอง	100	literal translation
	臭鱼	ปลาร้า	112	équivalence
	烂虾	กุ้งต้มเปื่อย	112	literal translation
	炸鸡翅	ปีกไก่ทอด	130	literal translation
蝴蝶 ผีเสื้อ	饺子	เกี๊ยว	46	literal translation
	挂面	เส้นหมี่	128	équivalence
	荷包蛋	ไข่ดาว	128	literal translation
	山药汤	ซูปร่มันเทศ	128	adaptation

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	小米粥	ข้าวต้มข้าวฟ่าง	128	literal translation
	老腌咸菜	ผักดอง	144	literal translation
	浓浓的包谷糝子粥	ข้าวต้มข้นๆ มีเม็ดข้าวโพด บดละเอียด	144	literal translation
	腌猪肉	เนื้อหมูหมักเกลือ	162	literal translation
	豆腐和粉丝	เต้าหู้และวุ้นเส้น	184	literal translation
	咸鸡蛋	ไข่ไก่เค็ม	184	literal translation
	松花蛋	ไข่เยี่ยวม้า	184	literal translation
	臭鸡蛋	ไข่เน่า	184	adaptation
	鸡丝汤面	บะหมี่น้ำใส่ไก่	191	equivalence
	火腿和榨菜	หมูแฮมและผักเค็ม	191	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
永远有多远 ตลอดกาลนานแค่ไหน ไหน	小肚	กุนเชียง	11	équivalence
	菜粥	ข้าวต้มผัก	29	literal translation
	腌雪里蕻	ผักดอง	30	adaptation
	素什锦	ผัดผัก	71	literal translation
小鲍庄 หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า	小麦面	แป้งหมี่ขาว	13	literal translation
	稀饭	ข้าวต้ม	20	literal translation
	煎饼	ขนมเบื้องเค็ม	34	équivalence
	芋干子稀饭	ข้าวต้มมันเทศตากแห้ง	39	literal translation
	馍	หม่านโถว	47	adaptation
	咸菜	ผักดอง	57	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	臭豆子	ถั่วเน่า	65	literal translation
	一卷夹了大葱的煎饼	ขนมเบืองม้วนโรยต้นหอม	74	équivalence
	面条子	ก๋วยเตี๋ยว	89	équivalence
哪一种爱不疼 ความรักใดจะไม่ปวดร้าว	担担面	บะหมี่เส้นเล็กแห้งเสฉวน	13	adaptation
	凉拌兔丁	ออเดิร์ฟเนื้อกระต่าย	14	literal translation
	红星兔丁	หัวกระต่าย	14	adaptation
	台湾牛肉面	บะหมี่เนื้อไต้หวัน	15	équivalence
	泡菜	ผักดอง	48	literal translation
	稀粥	ข้าวต้ม	58	literal translation
	白水鸡蛋	ไข่ต้ม	82	literal translation
	煎鸡蛋	ไข่เจียว	100	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน ฉบับแปลภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
茶馆 ร้านชา	烂肉面	บะหมี่หมูสับ	18	équivalence
	咸菜	ผักดอง	45	literal translation
	大饼	ขนมเปี๊ยะใหญ่	47	literal translation
	腌萝卜	หัวไชเท้าดอง	51	literal translation
	热汤面	บะหมี่น้ำร้อนๆ	74	équivalence
	炸酱面	บะหมี่ผัดซอสใส่หมูสับ	78	adaptation
	窝窝头	วอวอโถว	88	borrowing
	炖肉	เนื้อตุ๋น	89	literal translation
	杂合面疙瘩汤	ซูปก้อนแป้งต้ม	102	adaptation
	面	บะหมี่	102	équivalence

ภาคผนวก ข ตารางเปรียบเทียบการแปลชื่ออาหาร ประเภทอาหารหวาน

ต้นฉบับภาษาจีน ต้นฉบับภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
白银那 ไปอินน่า หมูบ้านลับดี ริมฝั่งน้ำ	白面馒头	หม่านโถว	60	literal translation
她的城 นาวันครา	面窝	เมียนวอ (ขนมแก้วตาโบ)	38	borrowing/ équivalence
	油条	ปาทองโก๋	38	literal translation
	苹果派	พายแอปเปิ้ล	130	literal translation
蝴蝶 ผีเสื้อ	大冰砖	ไอศกรีม	17	adaptation
	元宵	ขนมหยวนเซียว	46	borrowing
	饼干	ขนมปังบิสกิต	68	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน ต้นฉบับภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	草莓冰淇淋	ไอศกรีมสตอร์วเบอร์รี่	73	literal translation
	菠萝三得	ไอศกรีมชั้นเดียวผลไม้ สี่ประรด	73	literal translation
	奶油点心	ขนมเค้กไส้ครีม	74	adaptation
	巧克力	ช็อกโกแลต	74	literal translation
	花蛋糕	ขนมเค้กแต่งหน้าเป็นรูป ดอกไม้	75	literal translation
	白面馍	แป้งหม่านโถว	162	adaptation
	黍面油炸糕蘸蜂蜜	ขนมทอดที่ทำจากแป้ง ข้าวฟ่างจิ้มน้ำผึ้ง	184	literal translation
	夹心巧克力	ช็อกโกแลตมีไส้	187	literal translation
	花卷	หม่านโถว	191	adaptation
永远有多远 ตลอดกาลนานแค่ไหน	雪糕	ไอศกรีม	11	adaptation

ต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
ต้นฉบับภาษาไทย ไถหน				
	冰棍	น้ำแข็งหวานเย็น	11	literal translation
	蒸窝头	วอโถว	29	borrowing
	“黑森林”蛋糕	เค้ก “แบล็กฟอเรสต์”	55	literal translation
小鲍庄 หมู่บ้านเล็กตระกูลเต๋า	饼干	ขนมปังกรอบ	159	literal translation
哪一种爱不疼 ความรักใคร่จะไม่ปวดร้าว	红豆刨冰	น้ำแข็งคราดั่วแดง	13	literal translation
	面包	ขนมปัง	82	literal translation
茶馆 ร้านน้ำชา	瓜子	เม็ดแตงโม	42	literal translation
	花生米	เมล็ดถั่วลิสง	107	literal translation

ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบการแปลชื่ออาหาร ประเภทเครื่องดื่ม

ต้นฉบับภาษาจีน ต้นฉบับภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
双食记 ตำนานกับข้าวคู่	红酒	ไวน์แดง	72	literal translation
白银那 ไปอินนา	牙各答酒	เหล้าผลหยาก้อต้า	14	borrowing
	汾酒	เหล้าเฟิ่นจิว	45	borrowing
行云流水 เมฆเหินน้ำไหล	冰冻汽水	น้ำอัดลม	115	literal translation
她的城 นารินทร์รา	菊花茶	น้ำเก๊กฮวย	23	literal translation
	鸡蛋米酒	เหล้าข้าวใส่ไข่	38	literal translation
蝴蝶 ผีเสื้อ	五星啤酒	เบียร์ตราห้าดาว	144	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน ต้นฉบับภาษาไทย	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
	北冰洋汽水	น้ำอัดลมตราขั้วโลกเหนือ	144	literal translation
	通化红葡萄酒	เหล้าองุ่นจากทุ่งฮั่ว	144	borrowing/literal translation
	贵州茅台	เหล้าเหมาโวกจากกุ้ยโจว	144	borrowing
	崂山矿泉水	น้ำแร่จากทะเลสาบ	144	borrowing/literal translation
	绍兴黄酒	เหล้าเหลืองจากเซ้าซิง	144	borrowing/literal translation
	香茶	น้ำชามะลิ	187	adaptation
永远有多远 ตลอดกาลนานแค่ไหน ไทย	汽水	น้ำโซดา	11	literal translation
	冰镇杨梅汽水	น้ำลูกลิ้นแช่เย็น	12	literal translation
	卡普契诺	กาแฟคาปูชิโน	14	literal translation

ต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน	ตัวบทแปลภาษาไทย	หน้า	กลวิธีการแปล
ต้นฉบับภาษาไทย	长城干红	ไวน์แดงชื่อ “กำแพงเมืองจีน”	55	literal translation
茶馆 ร้านน้ำชา	茶	น้ำชา	18	literal translation
	咖啡	กาแฟ	83	literal translation

The Translation of Food Names in the Thai Translation of Contemporary Chinese Literary Works by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn

Pratuangporn Wiratpokee

Nuchanat Chunchuesiri

School of Sinology, Mae Fah Luang University

333 Moo 1 Thasud Muang Chiangrai 57100

Email: pratuangporn.wir@mfu.ac.th Tel: 0-5391-7790

(received 24 August,2020) (revised 29 October,2020)

(accepted 9 November,2020)

Abstract

This article aims to study the translation strategies adopted by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn in her translation of contemporary Chinese literature. The scope of the study is limited to sixteen such works in prose form. For this article, food names found in the studied texts are divided into three categories: foods, desserts, and beverages. Using Vinay and Derbelnet's translation strategies as a framework, this study analyzes how HRH Maha Chakri Sirindhorn translated food names from

Chinese into Thai.

The study found six strategies adopted by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn for the translation of food names, including, in order of frequency, literal translation, adaptation, equivalence, borrowing, borrowing and literal translation combined, and equivalence and adaptation combined. These strategies constituted 69.07, 15.46, 12.37, 2.06, 1.03 and 1.03 percent of the translations respectively.

As for the translation of dessert names, there were altogether four strategies, including, in order of frequency, literal translation, borrowing, adaptation, and borrowing and equivalence combined, which constituted 68, 20, 8 and 4 percent respectively.

For beverage names, four strategies were used, including, in order of frequency, literal translation, borrowing, borrowing and literal translation combined, and adaptation, which constituted 63.16, 15.79, 15.79 and 5.26 percent respectively. In conclusion, when translating food names from Chinese into Thai, HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn preferred literal translation over other

strategies. However, when that could not be achieved, Her Royal Highness would opt for other strategies including equivalence, adaptation, and borrowing, with the aim of making the translations read smoothly while staying faithful to the original.

Keywords: HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn; translation of food names; Chinese-Thai Translation; contemporary Chinese literary works translated by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn

“ความร่วมมืออาชีวศึกษาไทย-จีน” ในยุคไทยแลนด์ 4.0
กรณีศึกษาความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่ง
ทางรางไทย-จีน ระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่
ประเทศไทย กับ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการ
รถไฟอุ๋ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน

แอนนี่ คำสร้อย¹

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 08-7358-2113 อีเมลล์ annie.kha@mfu.ac.th

(วันรับบทความ 3 กรกฎาคม 2563) (วันแก้ไขบทความ 28 ตุลาคม 2563)
(วันตอบรับบทความ 9 พฤศจิกายน 2563)

บทคัดย่อ

ความร่วมมือพัฒนากำลังคนในสาขาระบบขนส่งทางรางไทย-จีน เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างความสำเร็จของ “ความร่วมมืออาชีวศึกษาไทย-จีน” ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนในการตอบโจทย์นโยบายชาติ มีกลไกความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมและเกิดเป็นผลสัมฤทธิ์ บทความนี้จะเป็นการนำเสนอโครงการความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่งทางรางไทย-จีนระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ประเทศไทย กับ วิทยาลัย

---

¹ อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟไฉ่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน (中国湖北省武汉市武汉铁路职业技术学院) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่ประสบความสำเร็จในการร่วมกันผลิตกำลังคนในระบบขนส่งทางราง(รถไฟความเร็วสูง)ให้กับประเทศไทย โดยทั้งสองสถาบันมีความร่วมมือระหว่างกันทั้งในด้านการผลิตนักศึกษา การจัดทำหลักสูตรมาตรฐานการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร ครู การจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางด้านรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาาระบบขนส่งทางรางของประเทศไทยในอนาคตอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ อาชีวศึกษา ความร่วมมือไทย-จีน ระบบขนส่งทางราง

1. บทนำ

ความร่วมมืออาชีวศึกษาไทย-จีนในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นความร่วมมือที่มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เป็นการตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติของทั้งประเทศไทยและประเทศจีน อันได้แก่นโยบายชาติไทย 4.0 ที่ต้องการยกระดับการศึกษาไทยสู่สากลและนโยบายริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ของจีนที่ต้องการขยายอิทธิพลสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และเมื่อเกิดความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย - จีนภายใต้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางรถไฟของประเทศไทย ยิ่งทำให้ความร่วมมือในการพัฒนากำลังคนร่วมกันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ในเรื่องนี้เองทำให้รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอาชีวศึกษาที่จะเข้ามารับบทบาทหน้าที่ในส่วนนี้ จึงทำให้เกิด

ความร่วมมือในการพัฒนากำลังคนในสาขาระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) ระหว่างอาชีวศึกษาไทยและจีน

กรณีศึกษาความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่งทางรางไทย-จีน ระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ประเทศไทย กับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟฟู้ฮู่ย๋ัน สาธารณรัฐประชาชนจีน จะทำให้เราทราบถึงความเป็นมาและรูปแบบกลไกการดำเนินความร่วมมือระหว่างอาชีวศึกษาไทย-จีน ในมิติของการร่วมกันพัฒนากำลังคนในสาขาระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) ซึ่งเกิดเป็นโครงการความร่วมมือที่ครอบคลุมในหลากหลายด้าน เช่น โครงการความร่วมมือในการผลิตนักศึกษา โครงการความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรครูอาชีวศึกษาไทย โครงการความร่วมมือในการจัดตั้งฐานฝึกปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น

2. “อาชีวะไทย” ยุค 4.0

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพาประเทศไทยสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญคือการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ ที่มีเป้าหมายให้คนไทยมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม

ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความ
ถนัดของตนเอง การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการบรรลุถึง
เป้าหมายดังกล่าว โดยการวางแผนทางการพัฒนาให้สอดคล้อง
แผนพัฒนาฯ 12 (พ.ศ.2560 -2564) ในการเสริมสร้างและพัฒนา
ศักยภาพทุนมนุษย์ ยกระดับคุณภาพหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อ
ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งหมายรวมถึงการอาชีวศึกษาที่จะต้อง
ผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานยุค 4.0 ที่มีความต้องการแรงงาน
ทักษะสูง การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาของไทย
ให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีและ
นวัตกรรมสมัยใหม่จึงเป็นภารกิจหลักของอาชีวศึกษาไทย เพื่อเป็น
กำลังสำคัญในการพัฒนาชาติให้ก้าวทันโลก นำพาประเทศไทยให้
หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ด้วย
นวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้วางแผนทางการปฏิรูป
การอาชีวศึกษาของไทยโดยการผลักดันโครงการ “อาชีวะพรีเมียม”
(บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2561) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จะทำความร่วมมือกับ
สถาบันการศึกษาจากต่างประเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อ
ยกระดับให้มีคุณภาพทัดเทียมสากล โดยโครงการนำร่องหลักสูตร
พรีเมียมเริ่มมีการเปิดสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ใน 6
สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาระบบขนส่งทางราง จับคู่ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในประเทศจีน
2. สาขาแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ จับคู่ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่น
3. สาขาช่างอากาศยาน จับคู่ความร่วมมือกับสถาบันการบินพลเรือน และสถานประกอบการในประเทศ
4. สาขาหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม จับคู่ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศเยอรมัน
5. สาขาโลจิสติกส์ จับคู่ความร่วมมือกับประเทศจีน
6. สาขาสมาร์ตฟาร์มเมอร์ จะดำเนินการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่ง

จะเห็นได้ว่า สาขาที่เปิดสอนในหลักสูตรพรีเมียมเป็นสาขาที่จะส่งเสริมให้อาชีวศึกษาของไทยสามารถผลิตกำลังคนเพื่อรองรับความต้องการของแรงงานที่มีทักษะในระดับที่สูงขึ้น อันเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการให้ประเทศชาติก้าวสู่ยุค 4.0 ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงขาดแคลนแรงงานฝีมือที่มีทักษะตามความคาดหวังของผู้ประกอบการ ทั้งทักษะในด้านภาษาต่างประเทศ และความสามารถเฉพาะทางในวิชาชีพ โดยเฉพาะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ดังนั้นการเตรียมคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-

Curve และ New S-Curve)² อันได้แก่ ยานยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ หุ่นยนต์อัตโนมัติ ชิ้นส่วนอากาศยาน เป็นต้น จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของ “อาเซียนไทย” ยุค 4.0

3. จับมือ “จีน” ผลิตกำลังคนป้อน “ระบบขนส่งทางราง”

โครงการความร่วมมือพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูง สาย ตะวันออกเฉียงเหนือ (เส้นทางหนองคาย-โคราช- แก่งคอย-ท่าเรือ มาบตาพุด ประมาณ 734 กิโลเมตร และเส้นทางแก่งคอย-กรุงเทพฯ ประมาณ 133 กิโลเมตร) ตาม “กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565” ของรัฐบาลไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการปักหมุดเริ่มงาน ก่อสร้างระยะที่ 1 (กรุงเทพมหานคร-นครราชสีมา ระยะทาง ประมาณ 250 กิโลเมตร) อย่างเป็นทางการไปเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2560 โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปีพ.ศ.2567 ซึ่งเมื่อมีการเปิดใช้งาน

---

² หมายความว่าถึง อุตสาหกรรมที่ผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดย แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 คือ First s-curve เป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรม ที่มีอยู่แล้วในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายผลิต ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์ สมัยใหม่ 2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4) การเกษตรและ 5) อุตสาหกรรมบริการแปรรูปอาหาร รูปแบบที่ 2 คือ New S-curve เป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่เพื่อเปลี่ยน รูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ 2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ 3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ 4) อุตสาหกรรมดิจิทัล 5) อุตสาหกรรมบริการแพทย์ครบวงจร แหล่งที่มาข้อมูล:<https://www.scurvehub.com/about>

การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังนครราชสีมาโดยการนั่งรถไฟความเร็วสูงดังกล่าวจะใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยโครงการนี้เป็น การนำเทคโนโลยีรถไฟความเร็วสูงของจีนมาใช้ในการก่อสร้าง ทั้ง รูปแบบมาตรฐานรางรถไฟ ระบบอาณัติสัญญาณเดินรถและขบวนรถไฟ ทำให้การผลิตกำลังคนป้อนระบบดังกล่าวเพื่อรองรับการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด ซึ่งรัฐบาลได้เล็งเห็น ความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็น หน่วยงานหลักในการผลิตกำลังคนให้เป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผน และดำเนินงาน โดยหลักสูตร “อาชีวะพรีเมียม” สาขาระบบขนส่งทาง ราง ถือเป็น การตอบโจทย์นี้ได้อย่างดีทีเดียว

รูปที่ 1 ผังโครงการรถไฟความเร็วสูง ที่มา <https://thaipublica.org/2019/03/will-thailands-chinese-high-speed-railway-be-worth-it-pechnipa-dominique-lam/>

รูปที่ 2 แนวเส้นทางโครงการรถไฟไทย-จีน ระยะที่ 1 กรุงเทพมหานคร-นครราชสีมา
ที่มา <https://wekorat.com/2018/08/28/high-speed-train-korat-update-2/>

เนื่องจากโครงการความร่วมมือพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูง (สายตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานคร-หนองคาย) เป็นการนำเอาเทคโนโลยีรถไฟความเร็วสูงมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน การผลิตบุคคลเพื่อป้อนระบบจึงมีความจำเป็นที่จะต้องขอความร่วมมือจากจีนเช่นกัน ซึ่งจีนก็ตอบรับด้วยความยินดี เนื่องจากสอดคล้องกับแผนนโยบายริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (一带一路) ซึ่งโครงการรถไฟความเร็วสูง (สายตะวันออกเฉียงเหนือ) ของไทยถือเป็นหนึ่งในเส้นทางสายไหมทางทะเลที่จีนต้องการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนทางรางจากเมืองคุนหมิง ประเทศจีนถึง

ประเทศสิงคโปร์ รวมถึงการผลักดันนโยบายการก้าวออกไปสู่สากลของรถไฟความเร็วสูงจีน (中国高铁走出去) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนานโยบายการทูตรถไฟความเร็วสูง (高铁外交) (Guo Xuetao, 2016) ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังมีนโยบายที่จะผลักดันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของจีนสู่สากล จึงทำให้จีนเองมีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนากำลังคนในระบบขนส่งทางรางให้กับประเทศคู่ค้า โดยมีการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศของจีนทำหน้าที่ประสานงานและให้ความช่วยเหลือหน่วยงานอาชีวศึกษาของไทยในการดำเนินงานผลิตกำลังคน เช่น รัฐบาลท้องถิ่นและหน่วยงานภาคการศึกษา สถาบันการศึกษาในแต่ละมณฑลของจีน ฝ่ายงานการศึกษาสถานทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย สถาบันขงจื่อในประเทศไทย เป็นต้น มีการจัดตั้งเวทีการหารือความร่วมมือทั้งในระดับสถาบัน ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค เช่น เวทีการหารือความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาจีน-อาเซียน ในงานสัปดาห์แลกเปลี่ยนทางการศึกษาจีน-อาเซียน (中国-东盟教育交流周) ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีที่เมืองกุ้ยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งในปีที่ผ่านมามีการหารือในหัวข้อ “มาตรฐานการพัฒนานักศึกษาต่างชาติของสมาพันธ์อาชีวศึกษาระบบขนส่งจีน-อาเซียน” (中国-东盟交通职业教育联盟国际学生培养标准研讨会) (China-Asean Education Information Network, 2019) เพื่อเป็นการ

ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาในสาขาระบบขนส่งระหว่างจีนและอาเซียน ทั้งในด้านครูผู้สอน นักเรียน นักศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน เป็นต้น และยังมี การจัดตั้งกลไกความร่วมมือในรูปแบบต่างๆขึ้น เช่น การจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาไทย-จีน (中泰职教联盟) (Chinese Vocational and Adult Education, 2018) เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์ด้านอาชีวศึกษาไทย-จีนให้มีความแน่นแฟ้น และเป็นรูปธรรมมากขึ้น

นอกจากนี้ สถาบันขงจื่อในประเทศไทย เช่น สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังมีการเปิดค่ายฝึกอบรมภาษาจีนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาที่จะเดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศจีน ในโครงการ “ภาษาจีน+เทคนิควิชาชีพ” (汉语+职业技术) (Sun Guangyong, 2019) ที่เป็นการจัดฝึกอบรมพิเศษให้กับนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาไทยที่เตรียมตัวจะไปศึกษาต่อในสาขาระบบขนส่งทางรางที่ประเทศจีน โดยนอกจากจะมีการสอนภาษาจีนพื้นฐานให้กับนักศึกษาแล้ว ยังมีการเน้นในเรื่องของ คำศัพท์เฉพาะทางด้านวิชาชีพเกี่ยวกับสาขาระบบขนส่งทางรางที่ นักศึกษาจะต้องได้เรียนรู้เมื่อเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา

4. กรณีศึกษาความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่งทาง รางไทย-จีน ระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ประเทศไทย กับ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุฮั่น สาธารณรัฐ ประชาชนจีน

วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านไผ่ จังหวัด
ขอนแก่น เป็นสถาบันอาชีวศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเป็น
หนึ่งในสถานศึกษาเฉพาะทาง สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง
(หลักสูตรพรีเมียม) ซึ่งทางวิทยาลัยมีการจัดส่งนักศึกษาเดินทางไป
ศึกษาที่ประเทศจีนในสาขาระบบขนส่งทางรางที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ปี
พ.ศ.2560 ส่วนวิทยาลัยที่จับคู่ความร่วมมือในประเทศจีนอย่าง
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุฮั่น เป็นสถาบัน
อาชีวศึกษาระดับสูงเฉพาะทางด้านระบบขนส่งทางราง สังกัดรัฐบาล
ประชาชนมณฑลหูเป่ย์ ตั้งอยู่เมืองอุฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐ
ประชาชนจีน

จุดเริ่มต้นความร่วมมือของทั้งสองสถาบันเกิดขึ้นเมื่อ
วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ได้รับมอบนโยบายจากสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการพัฒนากำลังคนบ่อนระบบขนส่ง
ทางรางไทย ด้วยเหตุนี้ทางวิทยาลัยจึงได้วางแผนสรรหาพันธมิตรทาง
การศึกษาในประเทศจีน โดยได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันขงจื่อ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการช่วยคัดเลือกและจับคู่ความร่วมมือกับ

สถาบันการศึกษาในประเทศจีน จนในที่สุดก็ได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือในโครงการพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่งทางรางไทย-จีน กับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋น ในปีพ.ศ.2558

รูปที่ 3 พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยการอาชีวบ้านฝ้ายกับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋น เมื่อวันที่ 3 เดือนสิงหาคม ปีพ.ศ.2558 ที่มา <https://wsc.wru.edu.cn/>

ต่อมาในปีพ.ศ.2560 โครงการความร่วมมือพัฒนานักศึกษาในสาขาระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) ไทย-จีน ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยวิทยาลัยการอาชีวบ้านฝ้ายได้มีการจัดส่งนักศึกษาไทยชุดแรกจำนวน 40 คนเดินทางไปศึกษาต่อที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋นในสาขาระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) โดยนักศึกษาในจำนวนนี้ นอกจากจะเป็น

นักศึกษาของทางวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่แล้ว ยังมีนักศึกษาจากวิทยาลัยในเครือข่าย อาทิเช่น วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด เป็นต้น โดยในปีถัดมา (พ.ศ.2561 และพ.ศ.2562) ก็มีการจัดส่งนักศึกษาเดินทางไปศึกษาที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุษัฒ์น้อยอย่างต่อเนื่อง และนอกจากโครงการความร่วมมือพัฒนานักศึกษาร่วมกันแล้ว ทั้งสองสถาบันยังมีโครงการความร่วมมืออื่น ๆ ที่จะเป็นสนับสนุนการพัฒนากำลังคนด้านระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) ของไทย เช่น โครงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน โครงการพัฒนาบุคลากรครูอาชีวศึกษาไทยในสาขาระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) และโครงการจัดตั้งสถาบันรถไฟความเร็วสูงขึ้นที่ประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความร่วมมือในการผลิตนักศึกษาร่วมกัน

4.1.1 รูปแบบความร่วมมือในระยะแรก (พ.ศ.2560 – 2562)

ความร่วมมือในระยะแรกถือเป็นระยะทดลอง เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีเปิดหลักสูตรปริเมียมในสาขาระบบขนส่งทางราง นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจึงเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 หรือ 2 ในสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกลและสาขาเครื่องกลไฟฟ้า ซึ่งเป็นสาขาที่สามารถเรียนรู้และต่อยอดในทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระบบขนส่งทางราง โดยมีขั้นตอนการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. วิทยาลัยในไทยทำการคัดเลือกนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
2. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเข้าค่ายอบรมภาษาจีนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเดินทางไปศึกษาต่อ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งจัดโดยสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในรูปแบบของการฝึกอบรมพิเศษ “ภาษาจีน+เทคนิควิชาชีพ” เป็นเวลา 1 เดือน
3. นักศึกษาในโครงการเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศจีนเป็นเวลา 8 เดือน (พ.ศ.-ธ.ศ.) ซึ่งในช่วงแรกจะเป็นการปรับทักษะภาษาจีนในสถานศึกษาที่ทางมณฑลหูเป่ยกำหนด โดยนักศึกษา 2 รุ่นแรก(พ.ศ.2560-2561) ได้เข้ารับการปรับทักษะภาษาจีนในมหาวิทยาลัยหูเป่ย (湖北大学) เป็นเวลา 4 เดือน ก่อนที่จะย้ายเข้าไปศึกษาที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่น เพื่อเรียนในส่วนของทักษะวิชาชีพด้านระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) เป็นเวลาอีก 4 เดือน โดยช่วงแรกในการเรียนปรับทักษะภาษาจีน นักศึกษาจะได้รับเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลประชาชนมณฑลหูเป่ย ภายใต้ทุนการศึกษานักเรียนต่างชาติ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (湖北省政府“一带一路”留学生奖学金项目) ส่วนนักศึกษารุ่นที่ 3 (พ.ศ.2562) เดินทางไปรับการปรับทักษะภาษาจีนที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่นโดยตรง
4. เมื่อนักศึกษาเรียนจบครบถ้วนตามหลักสูตรของโครงการ จะได้รับประกาศนียบัตรจบหลักสูตรและผลคะแนนจากวิทยาลัย

เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่น ซึ่งสามารถนำผลคะแนนกลับมาเทียบที่วิทยาลัยต้นสังกัดในประเทศไทย

4.1.2 รูปแบบความร่วมมือในอนาคต (ตั้งแต่ปีพ.ศ.2563 เป็นต้นไป)

สำหรับรูปแบบความร่วมมือในอนาคต นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นนักศึกษาหลักสูตรฟรีเมียมในสาขาระบบขนส่งทางราง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นโดยการหารือและอ้างอิงจากหลักสูตรสาขาระบบขนส่งทางรางที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาของประเทศจีน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้องกับกฎระเบียบการร่างหลักสูตรของไทย โดยหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง (เทคนิคควบคุมและซ่อมบำรุงระบบขนส่งทางราง) ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อนักศึกษาเรียนจบหลักสูตรจะได้รับวุฒิปัตร 2 ใบ (ทวิวุฒิ) จากสถานศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน โดยมีขั้นตอนการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. นักศึกษาในโครงการจะเรียนวิชาพื้นฐานและปรับทักษะภาษาจีนในสถานศึกษาต้นสังกัดที่ประเทศไทย (วิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านไผ่และวิทยาลัยในเครือข่ายที่มีการเปิดสอนหลักสูตรดังกล่าว) เป็นเวลา 1 ปีการศึกษา เพื่อให้สอบผ่านการวัดระดับความรู้ภาษาจีนในระดับ 3 หรือ 4 (HSK3/4)

2. นักศึกษาในโครงการเดินทางไปศึกษาต่อที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเวลา 2 ปี เพื่อเรียนรู้ในวิชาบังคับทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาการระบบขนส่งทางราง รวมถึงการฝึกงานในสถานประกอบการจริง

3. เมื่อจบหลักสูตรนักศึกษาจะได้รับวุฒิปัตร 2 ใบ (ทวิวุฒิ) จากสถานศึกษาต้นสังกัดในประเทศไทย (วิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านไผ่ และวิทยาลัยในเครือข่าย) และจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน

ตารางที่ 1: เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือในระยะแรกและในอนาคต

ข้อเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ	รูปแบบความร่วมมือ	
	ระยะแรก (พ.ศ.2560 -2562)	อนาคต (ตั้งแต่พ.ศ.2563)
1.ระยะเวลาเรียน ณ ประเทศจีน	- เรียนปรับทักษะภาษาจีนเป็นเวลา 4 เดือน - เรียนทักษะวิชาชีพด้านระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) เป็นเวลา 4 เดือน	- เรียนทักษะวิชาชีพด้านระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) เป็นเวลา 4 ภาคการศึกษา (2ปี)
2.ระดับชั้นปีและสาขาวิชาของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ	- ปวส.ชั้นปีที่ 1 หรือ 2 ในสาขาเทคนิคเครื่องกลและสาขาเครื่องกลไฟฟ้า	- ปวส. ชั้นปีที่ 2 สาขาระบบขนส่งทางราง
3.การเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศจีน	- มีการเข้าค่ายอบรมภาษาจีนระยะสั้นเป็นเวลา 1 เดือน	- มีการจัดเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นปีที่ 1
4.ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมโครงการ	- มีทุนสนับสนุนในการเรียนปรับทักษะภาษาจีน	- ยังไม่มีทุนสนับสนุน
5.ผลที่ได้รับเมื่อจบโครงการ	- นักศึกษาได้รับประกาศนียบัตรเมื่อจบโครงการ	- นักศึกษาได้รับวุฒิปัตรจบการศึกษาจากทั้งสองสถานศึกษาไทยและจีน

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปข้อดีและข้อด้อยของรูปแบบความร่วมมือในระยะแรกและในอนาคตได้ดังนี้

1. รูปแบบความร่วมมือในระยะแรก มีข้อดีในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมาก เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้ศึกษาอยู่ที่ประเทศจีนมีระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้น และยังมีทุนสนับสนุนด้วยอีกทางหนึ่ง ส่วนข้อด้อยคือ ระยะเวลาในการปรับตัวก่อนเดินทางไปศึกษาต่อค่อนข้างน้อย นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการไม่ใช่ นักศึกษาที่เรียนในสาขาเฉพาะทางด้านระบบขนส่งทางราง รวมถึงระยะเวลาเรียนที่ประเทศจีนค่อนข้างสั้น ทำให้สิ่งที่ได้เรียนรู้ค่อนข้างจำกัด อีกทั้งเมื่อจบโครงการจะได้รับแค่ประกาศนียบัตร

2. รูปแบบความร่วมมือในอนาคต มีข้อดีในเรื่องของระยะเวลาในการปรับตัวของนักศึกษามีมากขึ้น ทำให้มีความพร้อมในการเดินทางไปศึกษาต่อ อีกทั้งระยะเวลาเรียนในประเทศจีนก็นานขึ้นด้วย ทำให้สามารถเรียนรู้เทคโนโลยีและทักษะทางวิชาชีพได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เมื่อเรียนจบหลักสูตรจะได้วุฒิปริญญาบัตรการศึกษาจากทั้งสองสถานศึกษาไทยและจีน ส่วนข้อด้อยคือค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง

4.2 ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน

จากการที่อาชีวศึกษาไทยมีนโยบายจัดทำหลักสูตรพรีเมียมในสาขาระบบขนส่งทางรางซึ่งมีเป้าหมายพัฒนานักศึกษาร่วมกันกับทางสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา

หลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของทั้งสองประเทศ โดยในเรื่องนี้ทางวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่กับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋นก็ได้ทำการหารือและวางแผนแนวทางในการจัดทำหลักสูตรร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมเสวนาที่ทีมงานผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร มีการปรับปรุงแก้ไขจนในที่สุดเกิดเป็นหลักสูตรทวิวุฒิ (ไทย-จีน) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาเทคนิคควบคุมและซ่อมบำรุงระบบขนส่งทางราง โดยจะจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาของไทยเป็นเวลา 1 ปี (ปีการศึกษาที่ 1) และเดินทางไปศึกษาต่อ ณ สถานศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเวลา 2 ปี (ปีการศึกษาที่ 2 และ 3)

4.3 การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรครูอาชีวศึกษาไทย

นอกจากการพัฒนานักศึกษาแล้ว บุคลากรครูก็ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จำเป็นจะต้องยกระดับคุณภาพเช่นเดียวกัน ทั้งในด้านของความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพเฉพาะทาง รวมถึงทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันมีบุคลากรครูอาชีวศึกษาของไทยที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสาขาวิชาชีพเกี่ยวกับระบบขนส่งทางรางน้อยมาก จึงต้องมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนานักศึกษา โดยทางวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ก็ได้มีการจัดส่งบุคลากรครูอาชีวศึกษาทั้งของวิทยาลัยเองและวิทยาลัยในเครือข่ายเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ทางด้านระบบขนส่งทางราง(รถไฟความเร็วสูง)ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋น ทั้ง

ในลักษณะของการศึกษาดูงานระยะสั้นและการฝึกอบรมระยะยาว รวมถึงทางวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟฟ้ชู่ฮั่นก็มีการจัดส่งทีมงานอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญเดินทางมาจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากรครูอาชีวศึกษาที่ประเทศไทยด้วยเช่นกัน ทั้งในส่วนของภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4.4 ความร่วมมือในการจัดตั้งสถาบันรถไฟความเร็วสูงในประเทศไทย

จากความร่วมมือในการผลิตนักศึกษาร่วมกันประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทั้งสองสถาบันจึงได้เกิดแนวความคิดที่จะจัดตั้งสถาบันรถไฟความเร็วสูงขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีรถไฟความเร็วสูงให้กับนักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจในประเทศไทย หลังจากความพยายามในการหารือและวางแผนร่วมกัน ในที่สุดเมื่อวันที่ 3 เมษายน ปีพ.ศ.2562 ก็ได้มีการจัดพิธีเปิดป้ายสถาบันรถไฟความเร็วสูงหลู่ปิ่น (高铁鲁班学院) แห่งแรกของโลกที่วิทยาลัยการอาชีวะบ้านไผ่อย่างเป็นทางการ (YimCuiZhou, 2562) โดยบทบาทหลักของสถาบันรถไฟความเร็วสูงหลู่ปิ่น ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอน โดยวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟฟ้ชู่ฮั่นร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไทยในการจัดทำมาตรฐานหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรผู้มีทักษะความสามารถในสาขาระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง)

โดยมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ “1+1”³ “1+2”⁴ เป็นต้น ซึ่งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋นจะสนับสนุนแนวทางในด้านการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การจัดการเรียนการสอน การเขียนและเรียบเรียงตำราเรียน การจัดตั้งฐานฝึกปฏิบัติการ เป็นต้น

2. การฝึกอบรมให้กับบุคลากรครูอาชีวศึกษาไทย

3. การฝึกอบรมให้กับพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานการรถไฟไทยหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

สถาบันรถไฟความเร็วสูงหลู่ป๋นยังมีการจัดสร้างฐานฝึกปฏิบัติการจำลองการขับรถไฟความเร็วสูง (高铁鲁班学院模拟驾驶实训基地) เพื่อเป็นศูนย์ฝึกทักษะด้านรถไฟความเร็วสูงให้กับนักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจ โดยมีอุปกรณ์จำลองการขับรถไฟความเร็วสูงเสมือนจริง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ล่าสุดจากประเทศจีน

---

³ รูปแบบการเรียนการสอน “1+1” คือเรียนที่ประเทศไทย 1 ปีการศึกษา เรียนที่ประเทศจีนอีก 1 ปีการศึกษา

⁴ รูปแบบการเรียนการสอน “1+2” คือเรียนที่ประเทศไทย 1 ปีการศึกษา เรียนที่ประเทศจีนอีก 2 ปีการศึกษา

รูปภาพที่ 4 พิธีเปิดสถาบันรถไฟความเร็วสูงหลู่ปิ่น เมื่อวันที่ 3 เมษายน ปีพ.ศ.2562
ที่มา (YimCuiZhou, 2562)

5. โอกาสและความท้าทาย

5.1 โอกาส

5.1.1 ตอบโจทย์นโยบายประเทศ

“ความร่วมมืออาชีวศึกษาไทย-จีน” ถือเป็นหนึ่งในการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติไทยในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ เป็นการเตรียมกำลังคนให้มีความพร้อมที่จะเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยเฉพาะกำลังคนที่มีทักษะเฉพาะด้านในระดับสูง สามารถตอบโจทย์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างรถไฟความเร็วสูง ซึ่งยังขาดแคลนกำลังคนเป็นจำนวนมาก

5.1.2 ยกระดับการอาชีวศึกษาไทยสู่สากล

ความร่วมมือระหว่างประเทศถือเป็นอีกก้าวสำคัญของการอาชีวศึกษาไทยในการยกระดับคุณภาพหลักสูตรการเรียนการสอน การเปิดโลกทัศน์ให้กับครูผู้สอนและนักเรียนนักศึกษาให้สามารถก้าวทันยุคเทคโนโลยีและดิจิทัลในศตวรรษใหม่ ซึ่งจากความสำเร็จของโครงการความร่วมมือพัฒนากำลังคนสาขาระบบขนส่งทางรางไทย-จีนระหว่างวิทยาลัยการอาชีวบ้านไผ่ ประเทศไทย กับ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้สถาบันอาชีวศึกษาของไทยเป็นที่รู้จักในเวทีสากลมากขึ้น เช่น ได้รับรางวัลโครงการความร่วมมือระดับอาชีวศึกษาจีน-อาเซียนที่มีความโดดเด่น 20 อันดับแรก รุ่นที่ 1 ประจำปีพ.ศ.2561 (2018 年首批“中国-东盟高职院校特色合作项目”20 强) (China Education Association For International Exch, 2019)

5.1.3 สร้างโอกาสในการจ้างงาน-ยกระดับรายได้

นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการพัฒนาทักษะทั้งในด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้และทักษะทางวิชาชีพเฉพาะทางด้านระบบขนส่งทางราง (รถไฟความเร็วสูง) ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน จึงมีโอกาในการจ้างงานที่สูงขึ้น รวมถึงรายได้ก็จะสูงขึ้นตามระดับทักษะทางวิชาชีพที่จบมา

5.2 ความท้าทาย

5.2.1 ความต่างของระบบการศึกษา

เนื่องจากระบบการอาชีวศึกษาไทยและจีนยังคงมีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของระบบโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ทำให้เมื่อมีความร่วมมือในการผลิตนักศึกษาร่วมกันจึงต้องหารือและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของทั้งสองประเทศ อย่างเช่น หลักสูตรพรีเมียมสาขาระบบขนส่งทางรางในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่จับคู่ความร่วมมือกับประเทศจีน มีความจำเป็นต้องปรับหลักสูตรให้มีระยะเวลาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นเป็น 3 ปี⁵ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรในประเทศจีน

5.2.2 ความพร้อมของสถานศึกษา ครูและนักศึกษาในประเทศ

ความพร้อมในที่นี้ หมายถึง รวมถึง ความพร้อมทางด้านงบประมาณที่จะส่งเสริมการพัฒนาในเรื่องของอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการ ความพร้อมในด้านของบุคลากรครูผู้มีความรู้ความชำนาญด้านภาษาต่างประเทศและความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะทาง ความพร้อมของนักศึกษาทั้งในด้านของทุนทรัพย์และภาษาต่างประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังเป็นข้อจำกัดของอาชีวศึกษาไทยในการดำเนินความร่วมมือและพัฒนาการอาชีวศึกษาร่วมกับต่างประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

⁵ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)ในประเทศไทยกำหนดระยะเวลาเรียนเพียง 2 ปี

6.สรุป

การตอบโจทยุทธศาสตร์ชาติถือเป็นภารกิจสำคัญของระบบการศึกษาไทยที่จะต้องปฏิรูปให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาไทยในยุค 4.0 ที่จะต้องรับหน้าที่สำคัญในการผลิตกำลังคนสู่ตลาดอุตสาหกรรมสมัยใหม่ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการยกระดับคุณภาพหลักสูตรการเรียนการสอนและทรัพยากรบุคคลให้มีความพร้อมในการสร้างชาติให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

ความร่วมมือพัฒนากำลังคนระหว่างอาชีวศึกษาไทย-จีนถือเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างความสำเร็จในการปฏิรูปตนเองเพื่อการพัฒนาของการอาชีวศึกษาไทย ทั้งระบบการเรียนการสอน มาตรฐานครูผู้สอนและนักเรียน นักศึกษาให้อยู่ในระดับสากลทัดเทียมนานาชาติ ซึ่งจากกรณีศึกษาความร่วมมือในการผลิตกำลังคนสาขาระบบขนส่งทางรางระหว่างวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ของไทยกับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาการรถไฟอุ๋ฮั่นของจีนนั้น นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั้งในระยะแรกและในอนาคตจะสามารถกลายเป็นแรงงานสำคัญให้กับระบบขนส่งทางรางไทย เป็นผู้ที่มีทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะในวิชาชีพและเทคนิคระดับสูง อันเป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบัน

แม้ว่าความร่วมมือดังกล่าวจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องได้รับการแก้ไขและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณานุกรม

บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2561). *อาชีวะพรีเมียม*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2563, จาก

<https://www.moe.go.th/websm/2018/1/058.html>

China Education Association For International Exch. (2019).

"zhongguo-dongmeng shuangbai zhixiao qiangqiang hezuo qijian jihua" tese hezuo xiangmu jingyan fenxiang [*"China-ASEAN Double Hundred Vocational School Strong and Strong Cooperation Flagship Program" Experience Sharing on Featured Cooperation Projects*]. Retrieved January 10, 2020, from China Education Association For International Exchange:

<http://www.ceaie.edu.cn/newslit/2143.html>

China-Asean Education Information Network. (2019).

"Zhongguo-Dongmeng jiaotong zhiye jiaoyu lianmeng guoji xuesheng peiyang biao zhun yantaohui zai guiyang zhaokai" [*"China-ASEAN*

Transportation Vocational Education Alliance International Student Training Standard Seminar was held in Guiyang"]. Retrieved January 8, 2020, from China-Asean Education Information Network: <http://www.caedin.org/article.jsp?id=2493&itemId=25>

Chinese Vocational and Adult Education. (2018). *"zhongtai zhiye lianmeng zai yu chengli datong zhongtai zhiye jiaoyu hezuo tongdao ["The Sino-Thai Vocational Education Alliance was established in Chongqing to open up the Sino-Thailand Vocational Education Cooperation Channel"]*. Retrieved January 10, 2020, from Chinese Vocational and Adult Education: <http://www.cvae.com.cn/zgzcw/cqs/201804/bbc8bbe54d1c>

Feng Mei. & Lu Wenli. (2018). *"Yi dai yi lu" chang yi xia zhong tai liang guo tie lu zhi ye yuan xiao he zuo ban xue tan tao [Discussion on the Cooperation of Railway Vocational Colleges between China and*

Thailand under the "One Belt One Road" Initiative].
Zhi ye jiao yu.

Guo Xuetang. (2016). "Yi dai yi lu" bei jing xia de zhong guo gao tie wai jiao [China's high-speed rail diplomacy in the context of "One Belt One Road"]. *Wei shi*, 2:87-90.

Sun Guangyong. (2019). "*hanyu+zhiye jishu*"moshi zhuli taiguo peiyang tielu jishu rencai ["Chinese + Vocational Technology" Model Helps Thailand Train Railway Technical Talents]. Retrieved January 15, 2020, from <http://world.people.com.cn/n1/2019>

YimCuiZhou. (2562). ไทย-จีนร่วมก่อตั้ง "สถาบันรถไฟความเร็วสูง หลู่ป๋น" อบรมบุคลากรหนุนพัฒนาการรถไฟไทย. Retrieved มกราคม 8, 2563, from <http://thai.cri.cn/20190405/6a3ac5a3-1493-8b84-ccf0-bbfda31b745d.html>

Vocational Cooperation between Thailand – China in Thailand 4.0 Era:

A Case Study of the Cooperation to Develop
Manpower in the Thai - Chinese Rail Transport
System between Thailand's Banphai Industrial
and Community Education College and China's
Wuhan Railway Vocational College of Technology

Annie Khamsroy

China Studies, School of Sinology, Mae Fah Luang University

333 Moo 1 Thasud, Muang, Chiangrai, Thailand. 57100

Tel: 08-7358-2113 E-mail: annie.kha@mfu.ac.th

(received 3 July,2020) (revised 28 October,2020)

(accepted 9 November,2020)

Abstract

The cooperation to develop manpower in the Thai-Chinese Rail Transport System is another example of the success of "Thai-Chinese Vocational Cooperation" in Thailand 4.0 era. With clear development goals in response to national policy, there is a concrete collaboration mechanism that results in its achievement.

This article presents a project on manpower development of the Thai - Chinese rail transport system. The project is realized between Banphai Industrial and Community Education College, Thailand, and Wuhan Railway Vocational College of Technology, People's Republic of China, which is one of the successful projects in the production of manpower in the rail transport system (high speed train) for Thailand. In the project, both institutions cooperate between each other in terms of student training, the creation of a standardized curriculum for teaching and learning, teachers' development, establishment of the center for innovation and technology in high-speed rail, etc. All of these will lead to a sustainable development of the rail transportation system in Thailand in the future.

Keywords: Vocational education; Thai-Chinese cooperation; Rail transport system

“一带一路”视角下中国与东南亚地区的地缘政治经济战略——以越南为例

LETHINGOCANH 黎氏玉英¹

中国上海市大连西路上海外国语大学国际关系与公共事务学院 550 号邮编 200083
邮箱: lethingocanh163.com

收稿日期 2020. 9. 14 修回日期 2020. 11. 2 接收日期 2020. 11. 23

摘要

地缘政治是分析国际关系的一个重要视角。随着全球化的发展传统的地缘政治学逐渐复苏发展成为全球地缘政治学。从全球地缘政治视野中,中国周边地区的地缘政治自20世纪90年代以来发生了很大的变化,新的地缘政治形势要求中国外交做出相应的调整,以应付新形势的需要。随着“一带一路”建设不断深化的需要,而东南亚是中国周边环境的重要组成部分,地理位置重要,是中国经略周边的重点区域和方向。因此中国与东南亚地区的地缘政治经济关系日益成为中国对外关系的重点之一。而越南也是东南亚的重点国家之一,因此本文通过研究中国与东南亚地缘经济关系发展历程的基础上,从此分析中国与东南亚地区的地缘政治经济关系战略选择,其中会以越南为案例分析。

关键词: “一带一路”、中国、东南亚、地缘经济战略

---

¹LETHINGOCANH, 越南国籍, 上海外国语大学国际关系与公共事务学院的博士研究生

一、地缘政治、经济理论梳理

地缘政治与人们的实际生活是很近的，如我们常听到的“东方”、和“西方”，“南方和北方”、“中心”和“边缘”等，其实都是地缘政治的重要概念。那么地缘政治是什么，它的基本特点是什么，一下本文提出几个是国内外重要的辞典对地缘政治下的定义：

根据叶自成（1997）《简明大不列颠百科全书》上说：地缘政治是“关于国际政治中地理位置对各国政治相互关系如何发生影响的分析研究。地缘政治指出某些因素对决定国家政策的重要性，诸如在获得国家利益，控制海上交通线，具有战略要地等”。

叶自成（1997）《布莱克维尔政治学百科全书》上说：“地缘政治学是为认识国家力量的地理原理而将国家当作三维空间现象所进行的研究，它在考察国家行为时以这样一些特性为背景材料：如疆域、气候、有机和无机资源、地理位置以及人文特性，如人口分布、文化属性、经济活动和政治结构等。每个国家都被看成世界政治空间中的一个组成部分，由此而产生的国际关系模式构成了它的关键成分。地缘政治学用整体论的研究方法，其目的是把不同的现象结合起来，并将它们看作一个整体而加以描述和解释”。

叶自成（1997）《中国大百科全书》（地理卷）中说：“地缘政治学是政治地理学的一个部分，它根据各种地理要素和政治格局的地域形式，分析和预测世界地区范围的战略形势和有关国家的政治行为。地缘政治学把地缘因素视为影响甚至决定国家政

治行为的一个基本因素，这种观点为国际关系理论所吸收，对国家的政治决定有相当的影响”。

这些定义有帮助了解地缘政治学。但雪更深度的了解，光有这些是不够的，必须要注意以下几点：

1. 在国内，“地缘政治”（Geopolitik）与“地理政治”（Geopolitics）是通用的，而严格说来，二者是有很大区别的（Ye, 1997）。

2. 在范围上，地缘政治有广义和狭义之分，大体上可以分为三层次：一是指一个国家与周边国家的地缘关系，这也是运用最广义的一个界定。二是中等层次，主要指比一个国家的周边范围更广泛的地区，是区域主义或地区主义的地缘政治。三是大的地缘政治，是世界范围内的地缘政治，把世界当作一个不可分割的整体进行研究，运用这一层次的地缘政治的，多是大国，尤其是那些具有世界战略意图的国家经常使用的概念，地缘政治在这一层次上多半涉及大国之间的关系（Ye, 1997）。

3. 地缘政治是确定国家的利益的一种有效的方法，对理解国家外交战略和外交政策是有帮助的，是一种有益工具，但不能把什么都归于地缘政治，特别是要把地缘政治，国家和外交活动等概念区别开来（Ye, 1997）。

4. 地缘政治有两个较明显的特点：一是它的开放性，任何一种地缘政治都是把一个国家与周边国家和地区相联系，把一国与世界各国相联系，是两国和两国以上的国家之间发生的联系，不可能在一个封闭的环境中进行地缘政治的活动；第二特点是，任何地缘政治都离避开地缘经济、地缘文化的互动影响，地缘政

治并不是专谈政治而不谈经济和文化。实际上任何地缘政治的变动都是与经济、文化的变动联系在一起的 (Ye, 1997)。

地缘经济是与地缘政治相对应的一个概念，是随着世界政治经济格局和国家间关系的转变 而逐步形成的。学术界一致认为，最早提出地缘经济概念的是美国学者爱德华·路特瓦克，他于1990年发表《从地缘政治到地缘经济：冲突的逻辑、贸易法则》一文，并使用了地缘经济这一概念。地缘经济实际上是冷战结束后，特别是和平和发展成为时代主题的背景下，新兴起的一门国际关系理论。陆大道认为，地缘经济是指国家间、地区间或民族间基于地理区位、资源禀赋、经济结构等因素形成的合作、联合或竞争、对立乃至遏制等经济关系。并认为地缘经济与地缘政治是同一本质问题的不同表现。认为地缘经济(地缘政治)理论逐渐从二战前的独立学科发展到二战后的交叉学科，是一个多学科不断融合的过程。作为一门新兴的交叉学科，地缘经济学有着自己独特的发展脉络，从理论孕育到目前理论框架的基本构建，从地缘经济理论本身来看，大致经历了三个阶段：理论孕育期、理论萌芽期、理论初创期，形成了美国、意大利、俄罗斯三个发展流派。地缘经济理论的发展是同国际地缘经济关系的变化相关联的，同时也是指导国际地缘经济关系的理论基础，两者相辅相成，互相促进(Li and Yang, 2016)

二、中国与东南亚地缘政治经济关系发展趋势

中国是位于东半球欧亚大陆东部的国家，面临太平洋，陆海兼备。中华民族存在一个相对独立的地理区域内，即北边是冰天

雪地的荒漠，西北是一望无际的戈壁沙漠，西边是号称世界屋脊的微微大山，西南是难以通过的深山老林，从东到南则是弧形的汪洋大海。因此在中华民族那里形成并强化了中华民族整体的“大一统”思想，中国拥有十五个陆上邻国，六个海上邻国，陆地边界有 2.2 万多公里，海岸线有 1.8 万多公里。中国是世界上陆海邻国最多、周边安全环境最复杂的国家之一，因而，在中国外交总体布局中，“周边是首要”，“稳定周边”也就成了中国长期追求的外交目标。

从地缘政治的视角看，东南亚是中国周边环境的重要组成部分，地理位置重要，是中国经略周边的重点区域和方向。在国际社会中，一个国家的邻居通常是无法选择的。“一个对你友好并给你带来利益的国家，会由于它是你的邻居而使这种利益倍增；同样的，一个对你不友好并给你带来损害的国家，会由于它是你的邻国而使这种损害也倍增”。因此，一国在制定外交方针和政策时，无不重视周边国家对本国的重要影响 (Bi, 2016)。

在中国同周边国家的关系中，中方视东南亚为周边外交的优先方向。东南亚地理位置十分重要，地处太平洋和印度洋、亚洲大陆和大洋洲之间的连接带上，形成了两大洋和两大洲间的“十字路口”，不仅是沟通亚洲、非洲、欧洲和大洋洲之间海上航行的必经之地，也是南北美洲与东南亚国家之间物资交流、航运繁忙的地区。该地区还有许多重要的国际海峡，如马六甲海峡、巽他海峡，龙目海峡、巴士海峡和望加锡海峡等，它们是太平洋到印度洋的海上航运通道，具有重要的战略意义。此外，东南亚地区还位于斯皮克曼所讲的欧亚大陆的“边缘地

带”，是位于欧亚大陆东部的“第一岛链”的重要组成部分。以上地缘特征使得东南亚将成为中国未来拓展国际空间的重要方向。而东盟(ASEAN)是东南亚地区的区域性国际组织，成立以来自身获得不断的发展，并在东亚一体化甚至是亚太一体化合作进程中发挥着积极作用，促成这些发展与合作的非正式机制被称为“东盟方式”(ASEAN Way)。与东盟合作有序推进，2010年1月双方启动中国-东盟自贸区后，短短几年又提出了自贸区升级版和中国-东盟命运共同体建设。与东南亚国家共建“一带一路”进一步明示了未来中国在东南亚地区的发展战略，是中国通过提供区域性公共产品，与东南亚国家共享崛起收益的一种努力，将为中国塑造有利于和平发展的良好周边环境。

从地缘经济的角度看，东南亚地区经济发展潜力巨大，是未来中国经济可持续发展和参与地区合作的重要依托。东南亚拥有丰富的农业、林业和矿产资源，人口众多，经济发展潜力巨大，与中国互为经济发展的重要伙伴。该地区是世界上稻米和各种经济作物的著名产地，泰国、缅甸、越南是世界生产稻米最多的地方，其他物产如棕榈油、咖啡、椰子、烟草、香料等在世界上也占有重要的地位。该地区森林资源比较丰富，以盛产柚木、楠木、紫檀、铁木、乌木等名贵木材著称于世，印尼拥有的热带雨林仅次于巴西，居世界第二(Bi, 2016)。东南亚地区还拥有相当丰富的矿产资源和油气资源，矿产资源主要有锡、钨、铝、铜、铬、镍、煤、铁、宝石等，油气资源以印尼的蕴藏量最为丰富。经济的发展离不开资源的支持，改革开放以来中国经济的快速发展对资源和能源的需求量越来越大，单靠中国自身的供应

是不够的，必须要多渠道寻求资源和能源供应地。东南亚与中国在地理上毗邻，自然成为中国拓宽海外资源进口渠道、实施能源多元化战略的首选地。当前，东南亚地区拥有 443.6 万平方公里国土，6.4 亿人口，2.5 万亿美元国内生产总值（GDP），进出口贸易约 2.4 万亿美元，经济处于上升阶段，广阔的国土纵深意味着对基础设施的强烈需求，众多的人口则代表着丰富的劳动力和巨大的市场，是中国进行产能合作的重要地区。现在中国是东盟最大的贸易伙伴，东盟是中国第三大贸易伙伴，中国对东盟出口的主要是资本和技术密集型产品，从东盟进口的主要是资源和劳动密集型产品，从贸易构成来看，双方合作具有互补性，竞争性没有那么强。所有这些都为中国在东南亚地区开展基础设施的互联互通和投资贸易合作打下了良好的基础，有利于推进中国与东南亚的一体化进程。

东南亚总共有十一个国家，越南是东南亚的重要组成部分，地理位置十分重要，同时越南也是与中国有共同边界的邻国，文化也相通是中国经略周边的重点国。1991 年中越关系正常化以来，两国关系不断发展，双边外交关系有时紧密相连，有时紧张分歧。但不管是相连还是分歧，两国的紧密地缘政治经济关系是不可否认的。

越南地处中南半岛东部，北部与中国云南，广西接壤，东南临近南中国海，两国边境长达 1347 千米，其又与泰国、柬埔寨、老挝交界。同时是中美，中印大国的地缘战略“地缘交界区”，也是各东南亚国家与中国有领土争端的博弈区，在地缘政治学里称作“缓冲区”（Wang, 2016）。越南与中国因领土在海

上还是陆地都临近接壤，所以两国的政治经济各方面的利弊关系非常密切。自 1991 年关系正常化以来，越中对外关系迅速恢复。在各项联合声明和联合公报中两国领导所达成共识的基础上，越中两国关系有了迅速的发展，在政治、经济、文化等所有领域以及在解决两国存在的边界领土问题方面都取得了重要成果。政治方面，当前，越中关系正处在良好的发展势头上。两国两党、各团体从中央到基层的关系恢复并迅速发展。1999 年两国领导人签署了《联合声明》，把“睦邻友好、长期稳定、全面合作、面向未来”十六字方针作为面向二十一世纪发展越中两国关系的宗旨确定下来后，两国把相互关系定位为“好邻居、好朋友、好伙伴、好同志”的“四好”关系。2008 年又定位两国关系为“全面战略合作伙伴关系”。至今两国领导坚持每年不同形式的高层访问，这为双边政治互信和促进两国关系全面快速发展作出了贡献、为双方逐步解决争端和分歧创造有利条件。然而，两国在交往过程中也发生了分歧，例如：边境冲突、海上争端等问题，导师两国在各方面也收到了消极的影响。

从地缘政治经济的角度来看，越南是中国通往东南亚地区的桥梁。越中友谊关系是符合历史发展趋势的不可逆性，顺应两千余年越中人民友好交往史的主流。从政治方面来看，越南和中国的关系非常密切，也取得许多有历史性的成就。两国一方面坚持马列主义，走社会主义道路，一方面强调应该注重从本国的国情出发，走自己的路。这可以为世界上的社会主义事业和第三世界的发展作出新的贡献。政治认识的相同符合两国的利益。因此，从越南对外战略而言，越中关系比其他大国关系更显

重要，所以，双方都应该在平等互利的原则基础上逐步解决所出现的问题，进一步增强信任，创造有利条件促进两国关系健康、稳定的发展，只有在双方共同努力下才能妥善解决，保持双边关系互利共赢的目标。

三、“一带一路”倡议简介

“一带一路” (One Belt and One Road) 战略倡议是“丝绸之路经济带”及“21世纪海上丝绸之路”的简称，由中国国家主席习近平在2013年9月和10月出访中亚和东南亚时正式提出的重要倡议。“一带一路”贯穿亚欧非大陆，一头是活跃的东亚经济圈，一头是发达的欧洲经济圈，中间广大腹地国家经济发展潜力巨大。根据“一带一路”的规划，陆地上将依托国际大通道，以沿线中心城市为支撑，以重点经贸产业园区为合作平台，共同打造新亚欧大陆桥、中蒙俄、中国-中亚-西亚、中国-中南半岛等国际经济合作走廊。2015年4月27日，中共中央政治局常委、国务院副总理张高丽在重庆出席亚欧互联互通产业对话会开幕式并发表主旨演讲，在演讲中首次明确宣布中国正与“一带一路”沿线国家一道，积极规划中蒙俄、新亚欧大陆桥、中国-中亚-西亚、中国-中南半岛、中巴、孟中印缅六大经济走廊建设，六大经济走廊成为丝绸之路经济带的物质载体。如何规划和建设六大经济走廊，也成为今后丝绸之路经济带建设的核心任务。

从区域经济学角度来说，丝绸之路经济带从根本上是一种路域经济，是依托重要经济通道形成的产业合作带，和因道路辐射带动形成的生产力布局及区域经济发展体系。从“一带一路”的

愿景规划来看，要想打通从亚太经济圈与欧洲经济圈之间的经济通道，不可能平行用力，必须首先沿铁路、公路、航空和能源管线等交通线路，建设沿线路域经济走廊，实行以点带面，从线到片，依托纵横交错、贯通四方的交通网，开发若干经济走廊。目前，在亚洲地区，除了中国正在编制《综合交通运输“十三五”发展规划》，全力打造便捷、安全、经济、高效的综合运输体系外，东盟国家也在积极实施《东盟互联互通总体规划》，泛亚公路、铁路网正在从规划逐步走向现实。在欧洲，欧盟公布了泛欧铁路网优先建设发展规划，提出欧元投资计划。目前，随着高铁技术的革新和日益成熟，中国已经建成世界上最大的高速铁路网，已开通运营通往欧洲的渝新欧、汉新欧、郑新欧、义新欧等多个国际货运班列，高速公路也已经初步呈现网络化、系统化和互通化格局，具备了建设经济走廊的基础。因此，通过推进经济走廊建设，释放交通通讯网的经济活力，已经成为中国与“一带一路”沿线国家的必然选择。根据张高丽副总理的介绍，中国目前正与“一带一路”沿线国家一道，积极规划中蒙俄、新亚欧大陆桥、中国—中亚—西亚、中国—中南半岛、中巴、孟中印缅六大经济走廊建设（CICCPS，2017）。

随着中国与同盟自由贸易区的发展，中国珠三角经济圈与中南半岛国家的经济联系日益密切，在中国-东盟命运共同体架构下，一条链接珠三角经济圈与中南半岛国家的经济走廊开始浮现。该经济走廊东起珠三角经济区沿南广高速公路、桂广高速铁路，经南宁、凭祥、河内至新加坡，将以沿线中心城市为依托，以铁路、公路为载体和纽带，以人流、物流、资金流、信息流为

基础，加快形成优势互补、区域分工、联动开发、共同发展的区域经济体，开拓新的战略通道和战略空间。目前，在两广地区，已经在积极推进沿线大城市间的合作，并通过产业园区开发和基础设施互联互通，推进经济大通道的形成，特别是沿线国际性交通运输大通道的建设，必将把中国与东盟更加紧密地联系在一起。如果在通关便利化、合作机制制度化、政策沟通多层化等方面加快推进，这一经济走廊必将对沿线国家和地区共同发展产生巨大带动效应(CICCCPS, 2017)。

四、中国“一带一路”与东南亚地缘政治经济战略选择——以越南为例

“国家地缘战略”(randgeo- strategy)是指任何大国都要因应对内外挑战制定符合时代要求的大战略(grand strategy)，是国家政府本着全局观念，为实现国家的终极目标而开发、动员、协调、使用和指导国家所有经济、政治、军事、技术、外交、思想文化和精神等资源的统筹规划和部署。国家地缘战略也是各国民族聪明才智的结晶，具有融会贯通，连接两个方面的特点，因此，从内外而言，对内为发展战略，对外为安全战略。就其本质和内涵而言，国家地缘战略又可以称之为国家大战略，也就是说，是国家在资源稀缺的世界中参与竞争、维持生存的地缘战略(Zhang, 2017)。

在中国与东南亚建设“一带一路”战略中越南是中国与东盟互联互通的要冲国家，占着重要的作用。此战略与越南有关的是“海上丝绸之路”经济圈构想。海上丝路指的是始于中国福建省

泉州市、途经东南亚、连接欧洲的贸易通路，而东南亚国家中不可或缺的一环就是握有众多海上运输和安全要冲的越南。所以，2015年11月5日至6日应越南共产党中央委员会总书记阮富仲、越南社会主义共和国主席张晋创邀请，中国共产党中央委员会总书记、中华人民共和国主席习近平对越南进行国事访问。访问期间，两国领导人深入交换意见，达成了重要共识，发表了《中越联合声明》。其中内容提出，加强两国间发展战略对接，推动“一带一路”倡议和“两廊一圈”（包括“昆明-老街-河内-海防-广宁”、“南宁-谅山-河内-海防-广宁”经济走廊和环北部湾经济圈构想对接）。同时，在2015年9月18日至21日第十二届中国—东盟博览会和中国—东盟商务与投资峰会在广西南宁举行，越南副总理阮春福表示，中国-东盟各国传统友谊源远流长，合作关系密切，越南欢迎并积极研究参与中国在相互尊重、互利基础上提出的增进区域交流与合作的有关倡议，其中包括“一带一路”（China News, 2016）。目前越南除了与中国大陆在农业、商业、基础工业等领域合作外，在跨境交通网络的建造已有初步的成效。连结越南、经中国大陆至俄罗斯的越南-广西-苏满欧高铁联运跨境路线已于2015年4月开通，未来在越南生产的产品将可由越南直达广西凭祥友谊关口岸，再经苏州保税港区接驳苏满欧国际列车从内蒙古满洲里口岸出境，最后经蒙古抵达俄罗斯。此外，中越更合作建造中越北仑河二桥以提高两国间之跨境交通便利性，并推动东兴-芒街、凭祥-同登、龙邦口岸-茶岭及河口-老街等4个跨境经济合作区，具体实践贸易与投资自由化之政策（Xu, 2016）。

2015年3月28日中国国家发展改革委、外交部、商务部经国务院授权联合发布了《推动共建丝绸之路经济带和21世纪海上丝绸之路的愿景与行动》文件，“一带一路”正式成为中国大陆对外的主要经济战略。根据《推动共建丝绸之路经济带和21世纪海上丝绸之路的愿景与行动》，沿线各国资源禀赋各异，经济互补性较强，彼此合作潜力和空间很大。“一带一路”以政策沟通、设施联通、贸易畅通、资金融通、民心相通为主要内容。共建“一带一路”致力于亚欧非大陆及附近海洋的互联互通，建立和加强沿线各国互联互通伙伴关系，构建全方位、多层次、复合型的互联互通网络，实现沿线各国多元、自主、平衡、可持续发展(MOFCOM, 2017)。“一带一路”既是中国与沿线国家之间的贸易路线，同时也是从海陆和陆路分别将东西部地区与沿线国家联系起来的新图景。

中国国家主席习近平在博鳌亚洲论坛 2015 年年会上表示，“一带一路”建设秉持的是共商、共建、共享原则，不是中国一家的独奏，而是沿线国家的合唱，“一带一路”建设正在并将继续给地区国家带来实实在在的利益。“一带一路”是友谊之路、和平之路，推动共建“一带一路”，有效应对“一带一路”在东南亚面临的地缘政治风险，必须采用富有建设性的方式，既要在外交理念和合作机制上有所创新，又要推进具体项目领域的合作，化解各国的战略疑虑，争取各国的理解与支持。

首先，统筹周边外交与公共外交，探索建立中国-东盟地区安全合作机制，减少东南亚国家对中国崛起的负面心态，增进东南亚国家和民众对“一带一路”的正面认知。

其次，“一带一路”要“对接”各大国在东南亚的发展战略，其中关键是要美国的“亚太再平衡”形成一种巧平衡，照顾好各方的舒适度。

再次，“一带一路”要尊重东盟在区域合作中的主导地位，与东盟共同体的建设蓝图对接起来，东南亚地区内部存在的各种安全隐患也可放在中国-东盟合作框架下解决。

对于与越南地缘政治经济战略选择问题，1991年 中越关系正常以来，陆地边界和北部湾问题的基本解决，现在主要是领海主权问题。首先，为了防止南海问题对中越政治关系影响的国际化和复杂化，中国要坚持以和平为主，积极促成中越之间高层互访或会晤，通过协商、谈判、寻找双方都可能接受和长久解决的办法。其次，面对双方的地缘冲突问题，应该加紧对地缘政治学理论的研究，正确对待“陆权论”和“海权论”等，认真把握中越地缘政治环境的独特性。第三，面对中越南海经济地缘问题，必须加大“一带一路”战略实施力度和海洋经济开发力度。越南是“21世纪海上丝绸之路”必经的国家，中方特别要注意大型公司和大型项目的发展作用。最后，中国应该同东盟各国及其他大国进行交涉，逐步解决与各国的分歧，保持和平态度。

结论

总之，中国与东南亚地区的地缘政治经济关系非常密切。东南亚地区经济发展潜力巨大，是未来中国经济可持续发展和参与地区合作的重要依托。东南亚与中国在地理上毗邻，自然成为中国拓宽海外资源进口渠道、实施能源多元化战略的首选地。

现在中国是东盟最大的贸易伙伴，东盟是中国第三大贸易伙伴。所有这些都为中国在东南亚地区开展基础设施的互联互通和投资贸易合作打下了良好的基础，有利于推进中国与东南亚的一体化进程。因此中国对东盟的地缘政治经济战略选择带着重大意义，尤其是新提倡的“一带一路倡议”。因为“一带一路”倡议也是中国与世界各国的新地缘政治经济战略。“一带一路”倡议从宏大的愿景规划到经济外交战略和可能的地缘政、治经济影响将会考验中国外交各个方面的能力。中国不仅要推进“一带一路”的项目建设，还要绸缪可能面临的地缘政治风险，做好提供问题解决方案的准备。具体到东南亚，中国要统筹周边外交、公共外交与大国外交，并且巧妙经营多边机制和提供区域间公共产品。这是对中国外交的大挑战，也是大机遇。如果把“一带一路”看作中国崛起的经济外交大战略，那么，应对“一带一路”地缘政治经济风险的能力就是中国大国外交成熟的试金石。“一带一路”是一条互尊互信、合作共赢、文明互鉴之路，只要各国和衷共济、相向而行，就一定能够谱写中国和东南亚国家合作的新篇章。

参考文献:

- Bi, H.D. (2016). The geopolitical risks faced by the “Belt and Road” in Southeast Asia and China's policy choices. *Zhanlue juece yanjiu*, (2): 54-68.
- China International Chamber of Commerce for the Private Sector. (2017 March 16). Explain in detail the six economic corridors of the "Belt and Road". Retrieved from:
<http://www.ciccps.org/News/Shownews.asp?id=940>.
- China News. (2015 September 18). Deputy Prime Minister of Vietnam: Vietnam will actively participate in the "Belt and Road" construction. Retrieved from:
<http://www.chinanews.com/gn/2015/09-18/7531586.shtml>
- Li, P and Yang, H.C. (2016). The Progress of Geo-economic Theory and the Choice of Research Direction of China-ASEAN Geo-economic Theory. *Guangxi daxue xuebao*, 38(4): 49-57.
- Wang, Zh.X. (2016). On the Geographical Factors Influencing the Political Relationship between China

- and Vietnam and Strategic Thinking .Xin Xibu, (06): 58-59.
- Xu, Y.E. (2016). Strategies and related measures of major East Asian countries in response to the “Belt and Road” initiative. *Jingji qianzhan* (162): 90-96.
- Ye, Z.CH. (1997). *Geopolitics and Chinese Diplomacy*. Beijing chubanshe.
- Zhang, N.K. (2017). Analysis on the National Geopolitical Risks of "One Belt and One Road"—Risks and Challenges to China's Geostrategy. *Chizi (shangzhong)*, (06): 40-42 1671-6035
- Zhongguo xin Xibu. (2017, February 12). “Yidai yilu” 65 ge guojia fengxian zhuangkuang fenxi [Analysis of the risk status of 65 countries along the “Belt and Road”]. Retrieved from <http://www.ciccps.org/News/Shownews.asp?id=952>.
- Ministry of Commerce of the People's Republic of China. (2017, February 12). Promoting the joint construction of the Silk Road Economic Belt and the 21st Century Maritime Silk Road Vision and Actions. Retrieved from: <http://zhs.mofcom.gov.cn>.

The Geopolitical and Geoeconomic of China and Southeast Asia from the Perspective of "One Belt One Road"——Vietnam Case Study

LETHINGOCANH

School of International Relations and Public Affairs,
Shanghai International Studies University, Shanghai,
People's Republic of China Postal code: 200083
E-mail:lethingocanhtq1@163.com

(received 14 September,2020), (revised 2 November,2020),
(accepted 23 November,2020)

Abstract

Geopolitics is an important perspective for analyzing international relations. With the development of globalization, traditional geopolitics gradually recovered and developed into global geopolitics. From the perspective of global geopolitics, the geopolitics of China's surrounding areas have undergone great changes since the 1990s. The new geopolitical situation requires China's diplomacy to make corresponding adjustments to meet the needs of the new situation. With the deepening of the “Belt and Road” construction, Southeast Asia is an

important part of China's surrounding environment, and its geographical location is important, and it is a key area and direction of China's economic strategy. Therefore, the geopolitical and economic relationship between China and Southeast Asia has increasingly become one of the focuses of China's foreign relations. Vietnam is also one of the key countries in Southeast Asia. Therefore, this article analyzes the strategic choices of the geopolitical and economic relations between China and Southeast Asia based on the study of the development process of the geo-economic relationship between China and Southeast Asia, and will take Vietnam as a case study.

Keywords: “One Belt, One Road”; China; Southeast Asia; Geo-economic strategy

汉泰并列式双音词构成成分关联类型对比研究

陈卿卿¹

泰国清迈大学人文学院东语系中文专业 239 号邮编 50200

电话: +66-5394-3247 邮箱: marisa.sa@cmu.ac.th

收稿日期2020.6.12 修回日期2020.11.12 接收日期2020.11.23

摘要

并列式构词法在汉语和泰语中都是重要的构词手段。而汉语和泰语并列式双音词的概念范畴却有所不同。从构成成分之间的关联类型来看,汉语和泰语并列式双音词均是由两个意义相同、相近、相关或相反的语素并列组合成词,都有同义并列、类义并列和反义并列三种关系类型。除此之外,泰语并列式双音词的概念范畴中还包括“语音关联并列式双音词”,即由两个或两个以上在语音上具有声韵和谐关系的音节并列组合成词。其并列式双音词的两个成分在语义上没有关联,两个构成成分主要在语音上具有声韵和谐的关系。本文通过统计对比《汉语水平考试词典》和《泰国国家语料库词频表》中并列式双音词的数量,我们发现两种语言中的同义并列双音词的比重颇高,而反义并列双音词的比重均极少,然而反义语素并列所体现出的语义特征较为特别,是值得我们关注的。

关键词: 汉语和泰语、并列式双音词、语义关联、关联类型、对比研究

---

¹ 陈卿卿(Marisa Saecheng),女,复旦大学汉语国际教育硕士学位,北京语言大学汉语言文学学博士学位,研究方向为现代汉语词汇及词汇教学研究。现为清迈大学人文学院东语系中文专业讲师。

1. 引言

在汉语里复合法是占有优势的构词法。复合法具有能产性，所以复合词数量较多。张博（1999）指出“春秋时期并列式造词法是两种最能产的语法造词法之一，但地位略低于偏正式；到战国时代，并列式双音词的增长速度比偏正式明显加快；至东汉，并列式在语法造词法中占有绝对优势，没有任何一种造词法堪与匹敌。”周荐（1995）通过统计得出，汉语中并列式在全部复合词中占有 25.7% 的份额。仅次于偏正式，且所占的份额高于其他结构类型的总和。在泰语词汇系统中，从词的结构类型来看，包括单纯词（คำมูล）、复合式词语（คำประสม）² 并列式词语（คำซ้อน）³、重叠式词语（คำซ้ำ）、附加式词语以及萨玛式（คำสมาส）⁴、顺替式词语（คำสนธิ）⁵ 等。值得注意的是，相对汉语来说，并列式词语在泰语词汇系统中单独成类，具有与单纯

---

² 复合式词语（คำประสม）是由形音义不同的泰语本源单纯词（语素）复合构成的词语。如：แม่（母亲）+ น้ำ（水）= แม่น้ำ（江河）

³ 有些学者将泰语并列式词语（คำซ้อน）译为“重复词”（如：何冬梅：2012）。但泰语并列式词语的两个或两个以上构成成分不仅在语义上重复，或在语音上重复，还包括在语义上具有相反或相类的关系，大部分与汉语中并列式词语是一致的。因此，本文将它称为“并列式词语”。

⁴ 萨玛式复合法是巴利文的一种构词方法。泰语中大量借用巴利文和梵文的词语，同时也借用了其萨玛构词法，“把两个或两个以上的来自梵文、巴利文的单纯词组合在一起，构成一个新的复合词”，称为萨玛式复合词（คำสมาส）。（裴晓睿，2001：16）

⁵ 顺替式复合法是巴利文—梵文的一种构词方式。“泰语用来把两个梵文—巴利文单纯词结合成一个复合词，并发生语音替代”，称之为顺替式复合词（คำสนธิ），即前一个单纯词的末尾辅音（韵尾）与后一个词的头头音发生了融合，有的元音消失，有的辅音出现替代。（裴晓睿：16—17）

词、附加式词语、重叠式词语及其他复合词相同的词法地位，说明并列式在泰语里是一种较为重要的构词法。

胡坦（1986）提出并列式词语在汉藏语系里较为普遍，但具体构成方面，各语言具有自己的特色。吕叔湘（1977）指出“一种事物的特点，要跟别的事物比较才显出来。”有了对比才能鉴别，语言也是如此。此外，汉语和泰语并列式词语中双音节占比颇高。因此，本文将基于前人的研究，通过统计《汉语水平考试词典》和《泰国国家语料库⁶词频表》中并列式双音词的数量，对现代汉语和泰语并列式双音词进行对比分析，主要研究并列式双音词构成成分的关联类型，结合定量与定性研究来揭示汉语泰语并列式双音词的共性特征和主要差异，以期为词汇对比研究、词汇类型学研究、汉泰词汇教学、汉泰双语词典并列式双音词的释义等提供参考。

1.1 研究材料

本文的研究对象为汉语和泰语中的并列式双音词，汉语和泰语的语料分别提取自《汉语水平考试词典》和《泰国国家语料库词频表》。

1.1.1 汉语并列式双音词研究材料

汉语并列式双音词的研究材料是从《汉语水平考试词典》（以下简称为《考试词典》）提取的。本文从这部词典选取研究材料的原因有两个：1）这部词典明确标注词语的结构类型，某

---

⁶ Thai National Corpus

词是“偏正式”还是“联合式（并列式）”等一目了然，易于统计“并列式双音词”的数量；2）本文通过对比汉语和泰语的并列式双音词，以期为汉语作为第二语言教学提供参考。《考试词典》是严格“以‘国家对外汉语教学领导小组办公室汉语水平考试部’编写的《汉语水平词汇与汉字等级大纲》所列举的甲、乙、丙、丁四级8821⁷个常用词为唯一依据”（邵敬敏，2000），而《汉语水平词汇与汉字等级大纲》又是根据词语频率，收取了频率高的常用词，这些常用词是汉语第二语言词汇教学的重点。

笔者从《考试词典》中统计出标注“[联合]”的词语，我们首先剔除其中外来词，如：“政治日、折腾满”等，再剔除叹词，即：“哎呀”和“哎哟”，因为叹词是由拟声来的，并不是由语素组合而来。我们还剔除了“利害lìhai”，因为该词是“厉害”的同音假借词。最后，通过分析语素义关系来剔除非并列式双音词，如：“厂商”，《现代汉语词典（第7版）》（以下简称《现汉》）⁸对它的释义是“经营工厂的人；厂家”，其中“厂”修饰“商”，是偏正式复合词，这类被误判为并列式的双音词本文一律予以排除。最后我们统计出符合汉语并列式双音词定义的词语，并进一步对其构成成分关联类型进行研究。

---

⁷ HSK 汉语水平考试词典》收词以《HSK 汉语水平考试大纲（高等）》（国家汉语水平考试委员会编制）所收 8821 个词语为唯一的对象。个别《大纲》有误的作了适当的调整，如第 60“扒”和第 65“扒”重复。

⁸ 以下汉语中并列式双音词的释义均以《现汉》为准。

1.1.2 泰语并列式双音词研究材料

泰语并列式双音词的研究材料是从《泰国国家语料库词频表》（以下简称为《泰语词频表》）筛选出的。我们据此选择研究材料的原因主要是：1）“泰国国家语料库（Thai National Corpus）”是泰国目前最大且较规范的语料库，其收词量约3300万⁹，框架以“British National Corpus (BYU-BNC)”为模板，是由泰国朱拉隆功大学语言学系、泰语系、文学系、工程系以及泰国各大出版社共同合作而成的。搜集的文体体裁多样¹⁰，渠道多元（包括书籍、报刊、宣传单、私人书信、网络文章等）；2）《泰语词频表》是根据“泰国国家语料库”中词语使用频率由高到低的排序，我们选取常用词作为我们的研究材料。为与《考试词典》匹配，我们将截取排序在前的8821个词作为泰语部分并列式双音词的选词范围。截取8821个词之前，我们首先将以下这些情况的“词/音节”剔除，即：

1）泰语数字、字母或符号，如：“๑(1)”“๒๕๕๐(2550)”“ก(泰语字母中排序第一个的，音为‘g’)”“ค(泰语字母中排序第三个的，音为‘k’)”“ๆ(泰语书写中用来表示重叠的符号)”；

2）不成词或无意义的音节，如：“มาร์”“เซอร์”“ที”“ยุทธ”等。即使该音节或语素有意义，它也只是某词的构成成分，如：“ยุทธ”，其虽具有“战争、战役的”意思，但不能独立成词。

⁹ <http://www.arts.chula.ac.th/ling/tnc/searchtnc/>

¹⁰ <http://www.arts.chula.ac.th/ling/tnc/structure/>

3) 专有名词，包括人名和地名，如“อังกฤษ (英国)”
“สุโขทัย (素可泰，泰国的一个府)” “พงษ์ (Pong, 人名)”

4) 错别字，如“‘เป็น’ 是 ‘เป็น (译为‘是’)” 的错别字，而 ‘เป็น’ 一词的使用频率更高”；

5) 有些音译词，如“‘มิสเตอร์ ‘Mr.’ (先生)” “เลิฟ ‘Love’ (爱)” “‘เมสเสจ ‘Message’ (信息)” 等，其只是人们临时使用的音译词，没有固化为泰语词汇系统中的一部分，所以我们也将它们剔除。

剔除了以上的词或音节，我们截取《泰国国家语料库词频表》中前8821个词，并从中选出本文的泰语并列式双音词研究材料。若无特殊说明，下文所提及的“《泰语词频表》”意指本文所截出的8821个词。

泰语研究的材料选自《泰国国家语料库词频表》，而汉语则选自《汉语水平考试词典》，这两种语料来源大体是具有可比性的。因为，《汉语水平考试词典》是根据《(汉语水平) 词汇等级大纲》编的，而《大纲》则主要是根据词语的使用频度进行词语筛选和确定词语等级的。《大纲》编制者主要选取北京语言学院的《现代汉语频率词典》和刘源等编《现代汉语常用词词频词典》等7种词(字)频统计成果作为定量分析的依据，获取词语频度的基本数据。这些词频统计在当时水平较高、影响较大。

(参看刘英林、宋绍周《论汉语教学字词的统计与分级》(《汉语水平词汇与汉字等级大纲》代序)(1992)，见《汉语水平词汇与汉字等级大纲》；赵金铭、张博、程娟，2003)

1.2 研究方法

1.2.1 定量与定性相结合的分析方法

本文首先从《汉语水平考试词典》与《泰国国家语料库词频表》中穷尽性统计出并列式双音词，通过统计并列式双音词占总词数的比例，构词语素间不同语义关系的比例，作出定量的分析，在定量分析的基础上对其进行定性分析，归纳汉语和泰语并列式双音词的主要异同，进而揭示其成因。

1.2.2 共时对比分析法

语言通过对比才能凸显出其特征（吕叔湘，1977）。本文是不同语言之间的共时对比研究，将从共时层面对比现代汉语和泰语中的并列式双音词。此外，由于在分析并列式双音词过程中，会涉及到古代汉语和泰语，如我们在判断其语素的语义关系时，因此，本文在共时的对比下，也会追溯构词语素的本源语义和词性。

1.3 并列式双音词构成成分的语义关系及其判定标准

汉语学界学者把并列式双音词构成成分的语义关系分为同义关系、类义关系和反义关系。

1.3.1 同义关系

符淮青（2004：107）提出“同义词除少数等义词外，从词的关系来说，是基本义、常用义有相同或相近义项（一项或多项）的一组词，从义项的关系说，是概念义有很大的共同性，但又有某些差别，或者附属义有差别，或语法特点有差别的一组词。”

黄伯荣等（2011：233-235）认为同一义场中包括等义词和近义词。同义词的差别表现在：1）理性意义方面的差异，主要

表现在意义轻重、范围大小的区别，集体与个体、搭配对象的不同；2) 色彩方面的差异，包括感情和语体色彩的不同；3) 词性方面的差异。一般情况下，词性或语法功能不同的词，不能构成同义词。但是，当一个词具有多义，且分属不同词性（兼类）时，就可以在意义相同或相近的条件下，分别跟词性相同的词形成同义词。

葛本仪（2001：146）则强调同义词的语法意义（词性）必须相同，并将同义词与近义词划分开来。此外，同义词的词汇意义及其概念对应性要完全相同，但色彩意义可以有差异。色彩意义包括：语体色彩、感情色彩、外来色彩、形象色彩、时代色彩和地方色彩。

周荐（2016：234-235）认为同义词的词义关系是同而不是近，词义的同义关系是建立在义位的基础上，即两个词的同义是在该词的某个义位上的相同。

综上所述，同义并列双音词的构词语素义一般不是完全等义的关系，而是两个语素在某个义素上语义相同，构成同义并列双音词。本文主要根据黄伯荣等（2011）对同义词的界定，作为我们判定并列式双音词构词语素同义关系的标准，即不严格区分同义和近义。

1.3.2 类义关系

邢福义等（2011：155）提出“同义词着眼于意义的相同相近，类义词着眼于意义的同类同属”。同类、同属词即居于同一语义场中的词语。黄伯荣、廖序东（2011：229）认为“属于同一语义场的各词义有共同的义素，表明它们同属一个语义场；又

有一些不同的义素，表明词义彼此之间的区别”，如：金、银、铜、铁、锡等词都属于“金属”语义场的词，也可以将它们称为“同位词”。同类、同属词还包括类属词和亲属词。如：人体部位的类属词：手、足、心、头等；亲属词如：父、母、兄、弟、姐、妹等。

需要注意的是，同一语义场下必有同义和反义关系的词，但类义词必没有同义、反义或上下位关系，而是同类、同属或同位关系。

1.3.3 反义关系

构成反义关系的两个语素并不是意义毫不相关的，而是“同中有异”。葛本仪（2001）认为反义关系的词也必须在同一个类型的概念范畴里，所以它们的词性、语法意义必须相同。它们“只有处在同一个统一体中，表示着既矛盾对立又互相依存的关系，才是反义词。”

葛本仪（2001：168-170）、周荐（2016：241）、邢福义等（2011：154）、刘卫红（2011）把反义词分为绝对反义词和相对反义词。绝对反义词没有中间概念的存在，它们在语义上是完全排斥的，若肯定A则否定B，肯定B必否定A。相对反义词“所表示的概念之间，存在着第三个乃至更多的中间概念，……它们在否定一方时，并不能肯定另一方。”（葛本仪，2001：169）

张博（1996）、蒋绍愚（2005：128-129）、杨吉春（2007：45-48）认为反义词的关系可分为互补、极性对立和反向三种。互补关系的反义词即上文所提的“绝对反义词”，它们在意义上非此即彼；极性对立关系的反义词即“相对反义词”，两个反义

词之间具有中间状态；反向关系的特点是：一方因着一方面而存在，如：“买”和“卖”，它们的关系是“卖”因“买”而存在。

1.3.4 并列式双音词构成成分语义关系的判定标准

以上是前人对同义、反义、类义关系的界定、分类等相关研究，下面我们将以此为判定标准来分析汉泰并列式双音词构成成分之间的语义关系，在辨别构词语素的并列关系时，我们一般以构词语素的本义为判定基准。如：

千万：务必（表示恳切叮咛）¹¹

千：①十个百。②表示很多； 万：①十个千。②表示很多。

“千万”中的“千”和“万”，虽然都可以指“表示很多”，但它们的本义为“十个百”与“十个千”，所以，我们把它们归为类义关系。

然而，有些词的构词语素是具有了隐喻义或比喻义才得以结合为并列式双音词的，如：

户口：①住户和人口，例如旧时称某一地有若干户，若干口。②户籍。

户：①门。②人家；住户； 口：①嘴。②人口。

“户”由“门”转喻为“人家、住户”；“口”由“嘴”转喻为“人口”，“户口”是由语素的比喻义“住户”和“人口”的并连使用，构成并列式双音词。因此，除了语素的本义之外，我们也关注其引申义。

---

¹¹ 本文汉语释义主要以《现代汉语词典（第七版）》为准，泰语释义主要以《泰国皇家学术院泰语词典（2011版）》为准。

需要说明的是，以上的判定标准，主要通过汉语学界对同义词、近义词、类义词和反义词的判定标准来进行拟定的，而泰语中有一部分并列式双音词是由语音相近的构成成分所构成的，因此，需进一步说明。（参见2.3.2）

2. 汉语并列式双音词构成成分的关联类型

2.1 汉语同义并列双音词

同义并列双音词指（简称“同义并列”）两个具有同义关系（包括近义）的构词语素所组成的复合词。构成同义并列双音词的两个语素一般只是意义相近，或者只是在某个义位上相同。构成同义关系的并列式双音词的构词语素不是绝对的对等关系，它们在语素义、语体以及使用的自由度上往往存在差异。（丁喜霞，2006a；刘卫红，2011）

在分析多义性的语素时，我们根据并列式的两个构词语素的意义是否具有同义义位来辨别该词是否是同义并列双音词。例如：

【爱好】 爱：①对人或事物有很深的感情。②喜欢。

③爱惜；爱护。④常常发生某种行为；容易发生某种变化。

好：①喜爱（跟“恶 wù”相对）。②常容易（发生某种事情）。

“爱②”与“好①”构成同义关系，因此，“爱好”即同义并列双音词。

有些同义并列双音词构词语素的同义义位几乎相等，例如：

【伴侣】 伴：①同伴。 侣：①同伴。

【流传】 流：③传播。 传：③传播。

有些同义并列双音词构词语素的同义义位则是相近，不是完全等义（丁喜霞，2006a；刘卫红，2011）。例如：

【放弃】 放：①解除约束，使自由。③放纵。

弃：①放弃；扔掉。

【收缩】 收：①把外面的事物拿到里面；把摊开的或分散的事物聚拢。

缩：②没伸开或伸开了又收回去；不伸出。

有些同义并列双音词构词语素的意义在两个义位上同义，如：

【悲哀】 悲：①悲伤。②怜悯。

哀：①悲伤，悲痛。③怜悯。

“悲哀”中“悲①”与“哀①”意义相同；且“悲②”与“哀③”构成同义关系。

2.2 汉语类义并列双音词

类义并列双音词（类义并列）指两个具有类义关系的构词语素所组成的复合词。构成类义并列双音词的构词语素往往拥有一个共同的上位概念，属于同一语义范畴，具有同类的性质，而没有上下义、同义或反义关系。（张博，1996；刘卫红，2011；邢福义，2011 等）“它们代表的对象或现象因为某种联系而经常用在一起”。（丁喜霞，2006b：281）我们把它们的构词语素分为相类和相关关系两类，如下：

（1）构词语素相类的并列式双音词，指的是两个构词语素同属于同类的概念或事物，例如：

【风浪】 风：①跟地面大致平行的空气流动的现象，是由于气压分布不均而产生的。

浪：①波浪。

“风”和“浪”都是指海上的自然现象，而且都有流动的特质，但两者是不同的现象，前者是“空气”的流动，而后者是“水”的流动。再如：

【骨肉】 骨：人和脊椎动物体内支持身体、保护内脏的坚硬组织；

肉：人和动物体内接近皮的部分的柔韧的物质。

【要领】 要：①重要。②重要的内容。

领：①颈，脖子。④大纲；要点。

丁喜霞（2004）对“要领”的探源得出，“要领”本是并列式短语，指“腰”和“脖子”。“腰”和“脖子”都是人体重要且关键的部位，通过相似联想，从人体部位认知域投射到一般事物的认知域，因而“要领”就有了比喻引申义，指“要点”。虽我们从《现汉》的释义中，已经看不到“要”的本义，但文献中已经证实“要领”中的“要”是“腰”的本字，“腰”和“脖子”都是人体的部位，我们将它归为类义并列双音词。

【东北】 东：①方位词。四个主要方向之一，太阳升起的一边（跟“西”相对）。

北：①方位词。四个主要方向之一，清晨面对太阳时左手的一边（跟“南”相对）。

“东”和“北”都是方位词，都指是四个主要方向之一，但“东”是太阳升起的一边，而“北”是清晨面对太阳时左手的一

边，没有同义关系，同时也没有反义关系，“东”与“西”相对，而“北”与“南”相对。因此，“东北”是类义并列双音词。

另如： 森林 山水 神气 神仙 分寸 子孙 子弟
远大 琢磨 肌肉
规矩 薄弱 才能 窗户 词句 衣裳 饮食
烟雾 儿女 分寸

(2) 构词语素相关的并列式双音词，指的是两个构词语素所表示的动作在时间上有先后关系，例如：

【审批】 审：②审查

批：③对下级文件表示意见或对文章予以批评

【孕育】 孕：①怀胎 育：①生育

【吸取】 吸：②吸收 取：③得到；招致

再如： 报考 辩解 猜想 采用 崇拜 传说 劝说
散发 修订 改编 阻扰 招待 分配 完善

2.3 汉语反义并列双音词

反义并列双音词（简称“反义并列”）指两个具有反义关系的构词语素所组合而成的复合词。其构词语素亦是“同中有异”，“同”为有着共同的上位概念，而“异”即其区别性义素的对立，构成了对立或反义的关系。

在分析多义性的语素时，反义并列的参构语素在意义上至少有一对反义关系。我们按互补、极性对立和反向三种反义关系来分析反义并列双音词进行分析，如下：

(一) 互补关系或称绝对反义关系的反义并列双音词，其两个构词语素的语义即非 A 则 B，或非 B 则 A，例如：

【动静】 动：①（事物）改变原来位置或脱离静止状态（跟“静”相对）

静：②安定不动（跟“动”相对）。

【反正】 反：①颠倒的；方向相背的（与“正”相对）。

正：④正面（跟“反”相对）。

【开关】 开：①使关闭着的东西不再关闭；打开。

关：①使开着的物体合拢。

另如： 呼吸 日夜 是非 是否 昼夜

（2）极性对立关系的反义并列双音词，其构词语素的语义有中间状态，不A不一定是B，而不B也不一定是A，如：

【暗淡】 暗：④（颜色）浓重，不鲜明淡：③（颜色）浅

【粗细】 粗：①（条状物）横剖面大（跟“细”相对）

细：①（条状物）横剖面小（跟“粗”相对）

【前后】 前：①方位词。正面的部分；人或物正面所朝的方向（跟“后相对”）。

后：①方位词。背面的部分；人或物正面所朝的方向（跟“后相对”）。

另如： 长短 大小 多少 高低 好坏 黑白 早晚
左右

（3）反向关系的反义并列双音词，其构词语素的语义关系即A或B的存在是因着对方的存在，如：

【东西】 东：①方位词。四个主要方向之一，太阳升起的一边（跟“西”相对）。

西：①方位词。四个主要方向之一，太阳落下去的一边（跟“东”相对）。

【收支】 收：③获得（经济利益）支：⑤付出或领取（款项）

【教学】 教：①教导；教育 学：①学习

另如： 出入 夫妇 紧张 来回 来往 利害 利弊
往来 装卸

此外，并列式双音词构词语素的语义关系，有些既是同义关系，又是类义关系，例如：

【死亡】 死：①（生物）失去生命（跟“生、活”相对）
亡：①逃亡；③死。

“死①”与“亡①”具有类义关系，构成类义并列双音词；而在“死①”与“亡③”具有同义关系，构成同义并列双音词。在进行分类时，我们把“死亡”归为同义并列双音词，主要考虑其在现代汉语中的词义（常用义）。“死亡”的语义在现代汉语中主要表示“失去生命”，“死”和“亡”在“失去生命”的义项上构成同义关系。

有些并列式双音词的构词语素既是类义关系，又是反义关系，例如：

【黑白】 黑：①像煤或墨的颜色（跟“白”相对）；⑤坏、狠毒

白：①像霜或雪的颜色（跟“黑”相对）；指好的、善的。

“黑①”与“白①”构成类义关系，它们的共同上位概念是“颜色词”，黑白可算是类义并列双音词；此外，“黑”具有“坏、狠毒”之义，而“白”指“好的、善的”，“黑白”的整词义在“好坏”的义项上构成反义关系。出于考虑现代汉语中的基本义，“黑白”意指“比喻是非、善恶”，因此，我们将其分析为反义关系并列式双音词。

3. 泰语并列式双音词构成成分的关联类型

从泰语并列式双音词构成成分的关联类型来看，它们是由两个意义相同、相近、相关或相反的语素组合而成，或是由两个谐音的音节组合构成的词。因此，我们把泰语中并列式双音词分为语义关联并列式双音词和语音关联并列式双音词。

3.1 泰语语义关联并列式双音词

3.1.1 泰语同义并列双音词

泰语中同义并列双音词指两个具有同义、近义关系的构词语素并列后构成的词语。其构词语素之间一般仅在某个义位等同或相近，而非完全等义的语素。如：

/k^hem⁴¹. k^hεŋ¹⁴/ไ้้มแข็ง (坚强；强悍；强壮)¹²

/k^hem⁴¹/ไ้้ม: ①强；烈；猛。

②浓的（味道）；深的（颜色）。

/k^hεŋ¹⁴/แข็ง: ①僵硬。②生硬。③（日）烈。④刚硬。

⑤强；猛 ⑥粗鲁；不文雅。⑦凝结。

¹² 泰语并列式双音词释义我们主要参考《泰国皇家学术院泰语词典（2011版）》，同时参考广州外国语学院主编的《秦汉词典》（1987）。

“/k^hem⁴¹/เข้ม” ❶与 “/k^hεŋ¹⁴/แข็ง” ❺构成同义并列双音词。

另如：

/t^hian⁴¹.troŋ³³/เที่ยงตรง (正直)

/t^hian⁴¹/เที่ยง : ❶公正；公平；❷正；准

/troŋ³³/ตรง : ❶公正；公正；❷正；直

/pa:²¹.t^hwan²¹/ป่าเถื่อน (野蛮)

/pa:²¹.t^h/ป่า : 森林 /t^hwan²¹/เถื่อน : 森林 (泰南方言词)

/hon¹⁴.t^ha:ŋ³³/หนทาง (道路)

/hon¹⁴/หน : 道路 /t^ha:ŋ³³/ทาง : 道路

/ja:k⁴¹.raj⁴⁵/ยากไร้ (贫穷)

/ja:k⁴¹/ยาก : 穷困 /raj⁴⁵/ไร้ : 贫乏

/hot²¹.hu:²¹/หดหู่ (消沉)

/hot²¹/หด : 缩 (小) /hu:²¹/หู่ : 缩 (小)

3.1.2 泰语类义并列双音词

泰语中类义并列双音词指两个具有类义关系的构词语素并列后构成的复合词，包括同类和相关两种关系。

(一) 构词语素相类的并列式双音词，即为同属同类的语素所构成的类义并列双音词。例如：

/ba:ŋ³³.baw³³/บางเบา (减少；减轻)

/ba:ŋ³³/บาง : 薄 /baw³³/เบา : 轻

/tɕaj³³.k^hɔ:³³/ใจคอ (❶心胸、胸怀；❷性情)

/tɕaj³³/ใจ : 心 /k^hɔ:³³/คอ : 颈

/ŋɔn³³.t^hɔ:³³/เงินทอง (钱财)

/ŋɔn³³/เงิน : 银 /t^hɔ:³³/ทอง : 金

/lwat⁴¹.nua⁴⁵/เลือดเนื้อ (①骨肉; ②生命)

/lwat⁴¹/เลือด : 血 /nua⁴⁵/เนื้อ : 肉

/phi:⁴¹.no:⁴⁵/พี่น้อง (兄弟/姐妹/兄妹/姐弟)

/phi:⁴¹/พี่ : 兄/姐 /no:⁴⁵/น้อง : 弟/妹

(二) 构词语素相关的类义并列双音词, 即两个构词语素所表示的动作在时间上有先后关系, 例如:

/lom⁴⁵.la:⁴⁵/ล้มล้าง (颠覆)

/lom⁴⁵/ล้ม : 推翻 /la:⁴⁵/ล้าง : 清除

/fan³³.fa:²¹/ฟันฝ่า (冲破; 披荆斩刺)

/fan³³/ฟัน : 斩; 劈 /fa:²¹/ฝ่า : 突破

/ph⁴⁵.lian⁴⁵/เพาะเลี้ยง (栽培; 养殖)

/ph⁴⁵/เพาะ : 育(苗) /lian⁴⁵/เลี้ยง : 养

/luk⁴⁵.la:m³³/ลุกลาม (蔓延; 扩大)

/luk⁴⁵/ลุก : 【火】燃起 /la:m³³/ลาม : 【火】蔓延

3.1.3 泰语反义并列双音词

反义并列双音词指两个具有反义关系的构词语素所组成的词语。泰语里的反义并列双音词数量极少, 例如:

(1) /p^{hit}²¹.t^ho:p⁴¹/ผิดชอบ (是非; 好歹)

/p^{hit}²¹/ผิด : 错 /t^ho:p⁴¹/ชอบ : 对

(2) /t^huk⁴⁵.suk²¹/ทุกข์สุข (生活的情况或状态)

/t^huk⁴⁵/ทุกข์ : 痛苦 /suk²¹/สุข : 快乐

(3) /sw:⁴⁵.k^ha:j¹⁴/ซื้อขาย (买卖; 指一种合同的名称, 即买卖合同)

/sw:⁴⁵/ซื้อ : 买 /k^ha:j¹⁴/ขาย : 卖

(4)/da:j⁴¹.sia¹⁴/ได้เสีย (❶得失、利弊、输赢。❷同居)

/da:j⁴¹/ได้ : 得   /sia¹⁴/เสีย : 失

以上(1)是互补关系或称绝对反义关系的反义并列双音词；(2)是极性对立关系的反义并列双音词，因为“/t^huk⁴⁵/ทุกข์(痛苦)”和“/suk²¹/สุข(快乐)”有中间状态；而(3)(4)都是反向关系的反义并列双音词。如：“/da:j⁴¹/ได้(得)”与“/sia¹⁴/เสีย(失)”一方存在是因着另一方的存在。

3.2 泰语语音关联并列式双音词

泰语并列式双音词还包括由两个谐音的音节组合构成的“语音关联并列式双音词”，它们的构成成分之间韵律和谐，表现在构成成分的首辅音和/或元音相同相通，特别是首辅音基本上相同。语音关联的并列式双音词有两种形式：

第一类：其构成成分是由两个音节构成，该音节或有意义，或无意义，但都与词义无关，构词成分之间没有语义的关联，主要是声韵和谐的关系，例如：

/ke²¹.ka²¹/เกะกะ(碍手碍脚)

/lo:³³.le:³³/โลเล(犹豫不决)

/li:³³.la:³³/ลีลา(姿态；风韵)

/klop²¹.klwan²¹/กลมกลืน(和谐；协调)

/ɲɔ:³³.ɲɛ:³³/งอแง(哭闹)

/tɕam³³.tɕe:³³/จ๋มจ๋ม(单调)

以上词例构成成分不能拆分，以整体来表词义。此类词语相当于汉语中的“联绵词”，而泰语学界认为它们是“并列式词语”；

第二类：构成成分其中一个音节（语素）表词义，另一音节只起到声韵和谐或加强词义的作用，并不表义，而且两个构成成分在语义上也没有关联（语义相同、相近、相关或相反），但在声韵上和谐（Aunchaleenukul, 2003）。语音关联并列式双音词中不表义的音节，有两种情况：（1）该音节完全没有意义；（2）该音节是有意义的语素，但与词义无关，最重要的是构词成分之间没有语义上的关联。

（1）类词例：

/k ^h reŋ ⁴¹ .	k ^h rat ⁴⁵ /เคร่งครัด（严格）
严	—
/ʔup ²¹ .	ʔip ²¹ /อุปอิบ（嘟囔；嚷嚷）
嘟囔	—
/kwa ⁴¹ .	ku:n ³³ /เกื้อกูล（帮助；援助）
帮助；援助	—
/pre: ³³ .	pruan ³³ /แปรปรวน（变化不定）
改变；变换	—
/mɔm ³³ .	mɛm ³³ /มอมแมม（肮脏）
肮脏	—

以上词例都由首素表义，并且首素与词义相同，尾素是无意义的音节。

（2）类词例：

/du: ⁴¹ .	duŋ ³³ /ดื้อดึง（不听从不讲理）
不听从	拉
/hak ²¹ .	ha:m ⁴¹ /หักห้าม（抑制；克制）

折断   禁止；制止

以上词例的辅音和元音相同，但元音有长短之分。再如：

/k^hɔp²¹.   k^han¹⁴/ขบขัน (好笑；滑稽)

咬   滑稽

/k^hla:j⁴⁵.   k^hlɔŋ³³/คล้ายคลึง (相似)

相似   捏

/ru:¹⁴.   ra:¹⁴/รุ่มร่า (艳丽；华丽)

华丽   开心的样子

/mɔ²¹.   tɔ²¹/เหมาะสม (正合适；恰好；恰当)

适宜   鑿

有些学者（如：Panthumaytha, 2011）将第二类语音关联并列式双音词归为“语义关联并列式双音词”，因为两个语素的结合，主要是为了让其中一语素增强另一语素的语义，严格意义上来说，它们结合是为了增强语义。然而，由于它们的构词语素在语义上没有关联，而且它们的辅音相同，元音和谐。因此，本文将它们归为“语音关联并列式双音词”。

4. 汉泰并列式双音词构成成分关联类型的对比分析

通过分析并列式双音词的构成成分，我们发现并列式双音词的概念范畴在汉语和泰语中有一定的出入，相对汉语并列式双音词来说，语音关联并列式双音词是泰语中特有的。

根据并列式双音词构成成分的关联类型可分为两种，即语义关联并列式双音词和语音关联并列式双音词。汉语并列式双音词的关联类型，其构成成分必需在语义上有关联，仅语音关联是不

成并列式双音词的，而泰语中除了包括语义上关联的并列式双音词之外，还包括语音上具有声韵和谐关系的并列式双音词。

需要说明的是，我们区分泰语中语音关联或语义关联的并列式双音词，主要是以构成成分之间是否有语义关系为出发点，若并列式双音词构成成分在语义上有关联，即使在语音上也具有声韵和谐关系，我们也把它视为“语义关联并列式双音词”。

通过观察构成成分的语义关联类型，汉泰语均有同义、反义和类义语素并列的双音词。汉语和泰语中同义并列式双音词是并列式双音词的主体，在各自语言中占比都很高，汉语同义并列式双音词占 73.04%，泰语同义并列式双音词的占比更是高达 87.73%。反义并列式双音词在各自语言中的比重差不多，比重均极少，汉语反义并列式双音词占汉语各类语义关系的 1.78%，泰语反义并列式双音词仅占 0.8%。汉语中类义并列式双音词的占比高于泰语中的类义并列式双音词。汉语类义并列式双音词占比为 25.18%，而泰语类义并列式双音词仅占 11.47%。如下表所示：

汉泰不同语义关系类型的并列式双音词的数量分布表

语义关联并列式双音词	《考试词典》 数量分布		《泰语词频表》 数量分布	
	词数	比重	词数	比重
同义并列式双音词	1642	73.04%	436	87.73%
类义并列式双音词	566	25.18%	57	11.47%
反义并列式双音词	40	1.78%	4	0.8%
合计	2248	100%	497	100%

从语义结构上看，汉语和泰语中同义并列双音词、类义并列双音词和反义并列式双音词均基本一致，都是由同义（近义）、类义或反义（对义）的语素构成。我们将根据同义、类义和反义并列双音词在各自语言中的构词特点，从不同角度来探析汉泰语并列式双音词的异同。

以下我们主要对汉语并列式双音词和泰语中具有语义关联的并列式双音词进行对比分析。

4.1 汉泰同义并列双音词构词语素对比分析

同义并列双音词在两种语言中均比重最高，尤其泰语颇高。我们从同义并列双音词的产生原因进行观察，以更清晰地揭示出它们之间的差异。

首先，古代汉、泰语都以单音节词为主，一个词常常有多个义项，当两个有相同义项的多义语素（词）结合在一起时，它们能有效地舍弃多义性，准确地表达语义。（Phraya Anumarnratchathon, 1956:219；刘卫红，2011；罗姝，2012等）如汉语中的“爱好”指“对某种事物具有的浓厚的兴趣”，同义关系的两个语素保留了“喜欢、喜爱”义，彼此限制了“爱”与“好”的其它意义。泰语中的“/k^hem⁴¹.k^hεŋ¹⁴/เข้มแข็ง（坚强；强悍；强壮）”也是如此。

其次，汉语并列式双音词的产生有“同义为训”一说，同义词相互训释的互训材料凝结成词。如《说文》“更，改也”，“改，更也”，“更”“改”组合就构成并列式双音词“更改”。而泰语并列式双音词的产生也具有其中一语素来解释另一语素的说法。由于泰语中有很多外来词，为了解释该词，所以将同义的

外来词（语素）和泰语通用词（语素）并列构成双音词（或多音词），以让泰国人明白外来词。

如：泰国通用语词+梵语词

/sa:k⁴¹+ sop²¹/ซากศพ (尸体)

尸 尸

高棉语词+泰国通用语词

/sa²¹.kat²¹+ kan⁴¹/สกัดกั้น (拦截；阻拦)

阻拦 拦

或其中一语素也可能是泰语方言词。将同义的泰语通用词和方言词并列，有助于人们理解那个知晓度不高的方言词。

如：泰国通用语词+泰北方言词

/sua²¹+ sa:t²¹/เสื่อสาด (席子)

席子 席子

泰国东北方言词+泰国通用语词

/la⁴⁵+ tʰiŋ⁴⁵/ละทิ้ง (丢弃)

弃 弃

由此可见，泰语中泰国通用语词可以与外来词或泰语方言词结合构成同义并列双音词，而汉语中普通话词与外来词组成的词，一般不构成并列式双音词，如：“卡片”¹³；至于普通话词是否能与方言词组合构成并列式双音词还需进一步探究。

¹³ 《考试词典》将“卡片”一词归为半音译词。

除了泰语通用词和外来词的结合之外，泰语同义并列双音词还可以由两个同义的外来词（语素）构成，一般是多音节的同义并列双音词。

如：梵语+巴利语

/sap⁴⁵ + .som¹⁴.bat²¹/ทรัพย์สินสมบัติ (财产)

钱财 财产

高棉语+高棉语

/p^ha²¹.som¹⁴ + .p^ha²¹.sa:n¹⁴/ผสมผสาน

混合 联系 (点滴积蓄，积少成多)

然而，其中必有一词（参构语素）是泰国人熟悉的。

(Navamark, 1968 转引自 Settawat, 1973) 此外，我们发现，泰语同义语素的结合也较多考虑到声韵的和谐，让语句更华丽顺耳。

4.2 汉泰类义并列双音词构词语素对比分析

汉、泰语中的类义并列双音词，都是由两个意义相关的语素相结合，或是拥有共同上位词，或是同类性质，包括在时间上有顺延且具相关性的。

“词语联想”亦是类义并列双音词形成的重要原因之一。

(丁喜霞, 2006a; 陈希伦、刘冬冰, 2013 等) 汉泰类义并列双音词在选构语素上有差异。以人体部位为例，如汉语中“骨肉”指“父母兄弟子女等亲人”，而泰语则用血和肉（/l^wat⁴¹.nu a⁴⁵/เลือดเนื้อ（血+肉：骨肉））来指骨肉之意；再如泰语用“心和颈 (/t^ha^j³³.k^ho:³³/ใจคอ)”来指“性情、心情、心胸”等。汉语中以“心、胸”并列来指“内心或视觉方面的感受”。

当然，也有一些词在选构语素上相同，例如：“面目”，泰语中也用“面目”（/na:⁴¹.ta:³³/หน้าตา）来指“面貌；脸面”，但它们在语用上具有一定的差异，汉语中可说“政治面目”，而泰语中则不能。再如汉语中“国家”和泰语中“/ba:n⁴¹.muaŋ³³/บ้านเมือง（家+国：国家）”，其中都用“国和家”进行构词，但它们的语素顺序则不同。

此外，汉语中同义并列的某些词，在泰语里则是类义并列双音词，如：汉语中“田地”和泰语中“/raj²¹.na:³³/ไร่นา（田地）”，分析其构词语素：

田：田地（有的地区专指水田）；地：土地；田地¹⁴

/raj²¹/ไร่：地（专指种植玉米或其它果树的土地）；/na:³³/

นา：田（专指种植稻米的水田）

可见，汉语中的“田地”和泰语中的“/raj²¹.na:³³/ไร่นา（田地）”这两个并列式双音词的概念义基本相同，都泛指可以用于种植的土地。但汉语“田地”两个构词语素为同义关系，泰语“/raj²¹.na:³³/ไร่นา（田地）”两个构词语素为类义关系。

4.3 汉泰反义并列双音词构词语素对比分析

汉语和泰语中反义并列双音词都可分为互补关系、极性对立关系和反向关系三种反义类型。汉民族的对称心理（陈希伦、刘冬冰，2013）对反义关系并列式有一定的影响。因此，相对来说，汉语中反义并列双音词比泰语要多，虽在比重上差异不大，但总词数量上来看，汉语（40个）的数量是泰语（4个）的10倍。

¹⁴ 因此，汉语中可以说“农民种田”，也可以说“农民种地”。

泰语中反义并列的词语，大多处于词组形式，未发生词汇化，如：“ซ้ายขวา（左右）”“ก่อนหลัง（前后）”“ดีชั่ว（好坏）”等。

从反义并列双音词的语素顺序来看，泰语反义并列双音词语素序大部分跟汉语一样也按空间方位准则（左右、上下）、先后准则（先后、早晚）、自我中心准则（往返）、等级准则（夫妻、男女）¹⁵的顺序排列。但也有一些语素顺序是跟汉语相反的，尤其是“大小准则”，汉语并列式双音词构词语素主要是由大到小来排序，而泰语一般则是由小到大的排序。如：“深浅”，泰语为“ตื้นลึก（浅+深）”；“大小”，泰语为“เล็กใหญ่（小+大）”；“长短”，泰语为“สั้นยาว（短+长）”等。

此外，“利弊准则”中，汉语并列式双音词一般积极意义语素置前，消极意义语素置后，而泰语则常有弊先于利、负面先于正面的情况，如：“ผิดชอบ（错+对）”“แพ้ชนะ（败+胜）”“ทุกข์สุข（苦+乐）”等。“自我中心准则”的顺序也有不一致的情况，如：“远近”，泰语词为“ใกล้ไกล（近+远）”等。

5. 总结

在汉语和泰语学界，并列式双音词的概念范畴有所不同。从汉语和泰语中并列式双音词构成成分的关联类型来看，泰语中

---

¹⁵ 束定芳、黄洁（2008）汉语反义复合词构词理据和语义变化的认知分析，《外语教学与研究》（外国语文双月刊）第6期。

包括语音关联和语义关联并列式双音词两种，而汉语中构成成分的语义关联是并列式双音词的前提条件。

汉、泰语中并列式双音词构词成分的关联类型中，均有语义关联部分。语义关联指语素义的关系，具有同义、类义和反义三种关系。其中同义并列双音词在两种语言中数量分布最多，是并列式双音词的主体，尤其在泰语中比重颇高。反义并列双音词在两种语言中比重都极少，仅占 1%—2% 之间。无论如何，反义语素并列，体现出特别的语义特征。反义并列双音词数量虽少，但是值得我们特别关注的。

从语义结构来看，汉语和泰语中同义并列、类义并列和反义并列双音词基本一致，都是由同义（近义）、类义或反义的语素构成。然而，从具体构词成分的选构来看却有出入，如泰语中有泰国通用语词与外来词、泰国通用语词与泰语方言词、外来词与外来词组合而成的同义并列双音词，而汉语中普通话词与外来词组合构成的双音词，一般不是并列式。再如汉语中用“骨肉”来指“父母兄弟子女等亲人”，而泰语则用“血+肉”来表达同类概念等。反义并列双音词构词语素的排序上，汉、泰中有一些差异，尤其是“大小准则”的排序，汉语主要是由大到小的排序，而泰语则由小到大排序。

总而言之，笔者认为在汉语作为第二语言教学中，若老师能有意识地引导汉语二语学习者，从母语中的并列式构词法知识去理解并学习汉语，将获得事半功倍的效果。

参考文献:

- Aunchaleenukul, S. (2003). *Rabop kham nai phasa Thai* [The words system of Thai Language]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Chen, X.L.; Liu, D.B. (2013). 《Qiantan Hanyu binglieshi shuangyinci chansheng de nei wai jizhi》 [A Brief Discussion on the Internal and External Mechanism of Chinese Paratactic Disyllabic Words]. *Data of Culture and Education (Yuyan wenxue yanjiu)*, 24, 24-25.
- Dictionary Editing Room, Institute of Language, Chinese Academy of Social Sciences. (2016). *Xiandai Hanyu cihuixue* [Contemporary Chinese Dictionary, Seventh Edition]. Beijing: The Commercial Press.
- Ding, X.X. (2004). 《“Yaoling” jinyi tan yuan》 [The Roots of “Yaoling”]. *Journal of Xidian University (Social Science Edition)*, 2, 120-122.
- Ding, X.X. (2006a). 《Lianxiang gouci: tongyi binglie shuangyinci de gouci moshi》 [Associative Word Formation: The Word Formation Pattern of Synonymous and Paratactic Disyllabic Words]. *Journal of Zhoukou Normal University*, 1, 122-126.
- Ding, X.X. (2006b). *Zhong Gu changyong binglie shuangyinci de chengci he yanbian yanjiu* [A Study

on the Formation and Evolution of the Coordinate Disyllabic Words in the Middle Ancient Times]. Beijing: Language and Culture Press.

- Fu, H.Q. (2004). *Xiandai Hanyu cihui* [An introduction to modern Chinese vocabulary]. Beijing: Peking University Press.
- Ge, B.Y. (2001). *Xiandai Hanyu cihuixue* [Modern Chinese Lexicology]. Beijing: The Commercial Press.
- Guangzhou College of Foreign Languages (1987). *Han Tai cidian* [Thai-Chinese Dictionary]. Hongkong: The Commercial Press of Hongkong.
- He, D.M. (2012). 《Taiyu gouci yanjiu》 [A Study on Word-formation of the Thai Language] (phd thesis). Shanghai Normal University, Shanghai.
- Hu, T. (1986). 《Zangyu binglieshi fuheci de yi xie tezheng》 [Several Characteristics of Tibetan Coordinate Compound words]. *Minority Languages of China*, 6, 13-19.
- Huang, B.Y.; Liao, X.D. (2011). *Xiandai Hanyu (shang ce)* [Modern Chinese (Volume I)]. Beijing: Higher Education Press.
- Jiang, S.Y. (2005). *Gu Hanyu cihui gangyao* [An Outline of Ancient Chinese Vocabulary]. Beijing: The Commercial Press.

- Liu, W.H. (2011). 《Binglieshi shuagyinjie fuheci de ciyi tedian ji qi biyu yi chansheng de renzhi jichu》 [The Characteristics of Paratactic Disyllabic Compound Words Meaning and the Cognitive Basis of their Figurative Meaning]. *Journal of Henan institute of Engineering (Social Science Edition)*, 4, 75-78.
- Luo, S. (2012). 《Xiandai Hanyu binglieshi fuheci xianyu xianxiang de renzhi jieshi》 [Cognitive Explanation of Redundancy in Coordinate Compounds of Modern Chinese]. *Journal of Shanghai University (Social Sciences Edition)*, 6, 103-110.
- Lv, S.X. (1977). 《Han Ying yufa bijiao juli》 [Examples of Comparison between Chinese and English Grammar]. *Foreign Language Teaching and Research*, 2.
- Panthumaytha, B.(2011). *Laksana phasā Thai* [The Characteristic of Thai Language]. Bangkok: Ramkamhaeng University.
- Pei, X.R. (2001). *Taiyu yufa xinbian* [A new Edition of Thai Grammar]. Beijing: Peking University Press.
- Phraya Anumarnratchathon (1956). *Niruktisat phak 2. Phim khrang thi nang* [Etymology part 2 (1 st edition)]. Phranakhon: Rungruengtham Press.
- Royal Academy (2011) *Photchananukrom chabap rat'chabanthatayasathan Pho,So. 2554* [The

- Dictionary of Royal Institute of Thailand (2011)]
Bangkok: Nanmee Book Publications.
- Settawat, R. (1973). *Khamsoṅ nai phasā Thai* [Synonymous Disyllabic words in the Thai language] (master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok.
- Shao, J.M. (2000). *Hanyu shuiping Kaoshi cidian* [HSK dictionary]. Shanghai: East China Normal University Press.
- Shu, D.F.; Huang, J. (2008). 《Hanyu fanyi fuheci gouci liju he yuyi bianhua de renzhi fenxi》 [A cognitive approach to the internal sequence and semantic changes of Chinese antonymic compounds]. *Foreign Language Teaching and Research (bimonthly)*, 6, 418-422.
- Xing, F.Y.; Wang G.X. (2011). *Xiandai Hanyu (di'er ban)* [Modern Chinese (2nd Edition)]. Wuhan: Central China Normal University Press.
- Yang, J.C. (2007). *Hanyu fanyi fuci yanjiu* [A Research on Chinese Opposite Compound Words]. Beijing: Zhong Hua Book company.
- Zhao, J.M.; Zhang, B.; Cheng, J. (2008). 《Guanyu xiuding <(Hanyu shuiping) cihui dengji dagang> de ruogan yijian》 [Some suggestions on the revision of the

Outline of Graded Vocabulary for HSK]. *Chinese Teaching In The World*, 3, 73-83.

Zhang, B. (1996). 《Xian Qin binglieshi lian yong cixu de zhiyue jizhi》 [Restriction Mechanisms of the Order of the Parallel Conjunctions in the Pre-Qin Period]. *Studies in Language and Linguistics*, 2, 13-25.

Zhang, B. (1999). 《Zuhe tonghua: ciyi yansheng de yi zhong tujing》 [Group Assimilation: A Way of Word Meaning Derivation]. *Studies of The Chinese Language*, 2, 129-136.

Zhou, J. (1995). 《Fuheci goucheng de yusu xuanze》 [Morpheme Selection of Compound Words]. *Journal of Chinese Linguistics*, 7.

Zhou, J. (2016). *Cihui lun* [Theory of Lexicons]. Beijing: The Commercial Press.

A Comparative Study on the Correlation Types of the Constituent Components of Chinese and Thai Coordinate Disyllabic Words

Marisa Saecheng

Chinese Major, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Chiangmai University, 50200, Thailand
Tel.: +66 53-943-247 Email: marisa.sa@cmu.ac.th

(received 12 June,2020) (revised 12 November,2020)

(accepted 23 November,2020)

Abstract

Coordinate compound is an important way of word formation in both Chinese and Thai vocabulary systems. However, the conceptual category of coordinate compound is different between these two languages. Both Chinese and Thai coordinate disyllabic words are composed of two or more identical, similar, related, or opposite meanings of morphemes. There are three types of coordinate disyllabic words, including consonance, divergence, and classification disyllabic words. Furthermore, the conceptual category of Thai coordinate disyllabic words also includes "phonetically related coordinate disyllabic words", which are formed by two or more harmonious sounds of syllables. The Thai coordinate disyllabic words are not semantically related but

are stressed on the phonetic harmony within the coordinate disyllabic words. This paper compares the number of coordinate disyllabic words in the "Chinese Proficiency Test Dictionary" and "Thai National Corpus" and finds that the proportion of identical disyllabic words in the two languages is rather high, while that of opposite disyllabic words is very small. However, the semantic features reflected by the juxtaposition of the opposite meaning morphemes are more special and deserve our attention.

Keywords: Chinese language and Thai language; coordinate compound; related structures; semantic relationship; comparison

新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应¹

刘琪²、刘瑞³、苏桂芝⁴

中国江苏省常州市武进区滆湖中路 21 号
常州大学泰国研究中心 邮编 213264
电话: +86 18861250081 邮箱: tayaliew@163.com

收稿日期 2020.9.16 修回日期 2020.12.21 接收日期 2020.12.23

摘要

本文使用定量研究中的问卷调查法对泰国高中生汉语学习进行调查,考察新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应,探索泰国高中生对新 HSK 四级考试的态度及受其影响,结果表明:新 HSK 四级考试对泰国高中生产生的反拨效应正面大于负面,基于此,文章提出对新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习、汉语教师汉语教学的启示及建议。

关键词: 新 HSK 四级考试、泰国高中生、反拨效应

一、引言

语言测试的反拨效应,又称反拨作用(washback effect),通常是指语言测试对教师和学生以及教和学产生积极或消极的反馈作用,具体是指在语言测试中测试本身(包括命题的原则、范围、难易度、测试的环境、答题要求和对测试的统计分析等)对

¹ 本文是汉考国际科研基金项目“新 HSK 四级对泰国汉语学习者的反拨效应”(CTI2018B11)、常州大学周有光语言文化学术基金项目(ZYG001809)的研究成果。

² 刘琪(1979-),女,博士,从事泰中关系、汉语教学等研究。

³ 刘瑞(1987-),女,硕士,从事汉语教学等研究,邮箱: yupa_sui@hotmail.com,电话: +86 13775236398

⁴ 苏桂芝(1977-),女,博士,从事汉语教学等研究。邮箱: keaiguizhi@gmail.com,电话: +66 956982121

考生、学校、社会乃至家长的诸多方面的影响。1989年英国语言学家 Hughes 把这一概念引用到应用语言学领域，并认为“语言测试对于教与学所产生的影响就叫做反拨效应”，他指出，“反拨效应可以是有害的也可是有益的，如果一个测试被认为是重要的，那么为这个测试所做的准备将主导教与学的全过程。假如，这个测试的内容和测试技巧与教学的目标不一致，测试将有可能对教与学产生不良的反拨效应”（Hughes1989）。而在语言教学以及对语言教学研究的发展过程中，人们不断地认识到测试对教学所产生的巨大影响，并从理论和实证两方面出发开始对语言测试反拨效应这一现象开展了大量且深入的研究。

HSK 中国汉语水平考试，是针对第一语言非汉语的汉语学习者（包括外国人、华侨和中国少数民族考生）所进行的一项国家级标准化考试。它是在现代语言学、心理学、教育测试学、汉语教学法 and 外语测试理论的指导下，结合汉语的特点和中国对外汉语教学的实际而设计的标准化考试。1984年开始实施以来，为世界各地的汉语学习者提供了一个直观检测自身汉语水平的有效途径，同时它能间接地为评估教学、调整教学要求，改进或改革教学内容和教学方法提供参考。语言测试反拨效应的研究在国外已经开展几十年，随着教育界对各类语言测试对教育的影响重视程度逐渐提高，使得反拨效应成为语言测试研究的热点之一，中国、泰国国内对语言测试对教学的反拨效应研究主要集中在一些重要的英语测试对国内英语教学的影响方面，而对具有“中文托福”之称的 HSK 考试反拨效应的研究数量却很少，尤其是在很大程度

上影响着泰国汉语学习者的赴华留学、升学、找工作等各个领域的新 HSK 四级考试，其对泰国汉语学习者具体影响为 1、根据中国教育部 2010 年 6 月 28 日发布公告，规定：“新 HSK 四级的及格线为 180 分，可作为中国政府奖学金理学、工学、农学、医学（中医药专业除外）、经济学、法学、管理学、教育学等学科专业的预科学生完成一学年预科教育后应达到的汉语言水平；高等学校可参照对中国政府奖学金预科学生的入本科专业的汉语言要求，自行决定对自费留学生的汉语水平要求。”也即是说，新 HSK 四级合格证书既是衡量外国人汉语水平的一个有效尺度，也是外国留学生进入中国高等院校本科专业学习需具备的一个重要条件，同时也是进入中国高校学习的一道门槛。2、泰国高中开设汉语专业班的公立学校，特别是私立学校以及华校绝大多数均要求高三学生毕业时最低需通过新 HSK 四级考试。3、目前，在泰国与汉语相关的公司，中企或泰企大多数均要求应聘人员汉语水平最低须达到四级以上，如泰国 KingPower 免税店在招聘员工时都要求应聘者须持有新 HSK 四级证书等。因此，新 HSK 四级考试的研究及其对泰国高中生汉语学习的反拨效应具有研究价值。

二、文献回顾

（一）泰国文献回顾

Alderson 和 Wall (1993) 的对反拨效应的假设和 Bailey (1996) 所概括的反拨效应的模式，在过去十几年中，被泰国的研究者拿来作为反拨效应的理论依据，并以反拨效应的模式、假

说等反拨效应本体的研究针对泰国国内中高考、托福等大规模考试进行了研究。雅妮嘎·鲁拉思（2014）通过英语考试对初三学生反拨效应的研究，发现正面反拨效应大于负面反拨效应；巴丽彩·巴迪素提（2015）研究泰国国家中考的反拨效应，发现中考会影响教师和学生的教与学的行为及态度；巴丽彩·巴迪素提（2016）通过研究泰国教师的反拨效应，发现正面反拨效应大于负面反拨效应；梅丽莎·巴恩斯（2017）通过研究托福强化课程对教学的反拨效应，发现托福考试对英语教师的教学方法和内容在不同教师个人教学理念的差异而有所不同程度的影响。目前，泰国尚未发现有专家学者利用反拨效应的模式研究第二语言——汉语，而关于 HSK 在泰国的研究也不多，素帕萍·素哪丝丽查（2014）以泰国政法大学汉语考生为例，对新 HSK 考试中常见同义形容词就理性意义、感情色彩、句法功能方面进行分析，并为学习者提供较为迅速有效的学习方式；素披差·塔翁吞翁力雅（2016）分析了新 HSK 四级试题并就考试时会遇到的问题提出了解决的办法和考试技巧；谭雅帕·帕娜奴袞翁（2016）利用 HSK 试题对在泰国国内学习和在中国学习汉语学生的汉语听说读写的水平进行对比，发现在中国学习汉语学生的听说读写水平要比在泰国国内学习的高，特别是基础差的学生比已有基础的学生进步快；如帕迪·栾阿隆（2016）利用 HSK 试题测试出商务汉语专业学生的汉语水平并对学生备考提出建议；梦提达·蒙翁（2016）对泰国汉语高考 PAT7.4 与 HSK4 级试题进行对比研究，发现 HSK 更实用、更注重考查语言交际功能，试题设计也比较科学合理，基此对泰

国 PAT7.4 试题命题提出了建议；普特·巴帕宫（2018）利用 HSK 一级考试内容测试泰国特沙迪皇家大学旅游酒店管理专业三年级学生汉语水平以及调查学生对 HSK 一级考试内容的态度，发现 HSK 一级考试内容能提高学生汉语水平，而且学生也对用 HSK 一级考试内容测试学生的汉语水平表示满意。

（二）中国文献回顾

中国现有研究对反拨效应的模式、实证研究进行了系统的梳理，主要集中在留学生较多的高校以及汉考国际的研究人员，反拨效应研究较多关注教师及教学，对学生及学习的研究较少。黄春霞、李桂梅（2010）通过问卷调查，发现 HSK 存在反拨效应，并提出了减少负面反拨效应，提高正面反拨效应的建议；曾玉（2010）在其研究中总结出 HSK 的积极反拨效应，同时她认为负面反拨则主要是由 HSK 题型设计不合理造成的，并由此提出了 HSK 的发展方向；黄春霞（2013）通过对 HSK 考生的实证研究发现 HSK 对汉语作为第二语言教学的反拨效应确实存在，其积极反拨效应大于消极反拨效应；格萨茹拉（2014）研究新 HSK 五级阅读考试对汉语阅读教学的反拨作用，得出新 HSK 五级阅读测试对汉语阅读教学产生了积极的反拨作用，同时也产生了消极的作用；黄艺喆（2015）以辅导课和语言课为研究对象，以个案形式分析了新 HSK 的反拨效应；姜冬梅（2015）通过问卷调查和访谈的方法，发现 HSK 对参加考试的非汉语专业学历留学生的汉语学习态度、内容和方法产生了很强的反拨作用，他们把参加 HSK 作为汉语学习的目标并主动调整学习计划和策略。目前中国虽对新 HSK

对国别汉语学习者反拨效应研究了一些，但主要是以一所孔子学院或在华留学生为研究对象，而且没有针对新 HSK 四级考试对学生（在国外的留学生）反拨效应的研究，李小芳（2014）从印尼实际的汉语教学状况出发，提出通过政府、学校、教师、学生等各个层面的努力减少 HSK 的消极反拨效应，充分发挥它的积极反拨效应促进印尼汉语教学；郭梦（2015）以意大利以比萨孔子学院汉语学习者为例，研究新 HSK 二级考试对其的反拨效应并建议新 HSK 的不同等级之间的难易梯度需更合理化，应将口语考试作为新 HSK 水平认定的一项重要参考标准；杨阳（2016）通过问卷调查的方法，发现新 HSK 考试对肯尼亚（肯雅塔大学孔子学院）汉语教学及汉语学习者的正面反拨效应大于负面反拨效应，并根据结果对汉语学习者提出一些建议；韦文迪（2016）研究新 HSK 三级对斯里兰卡汉语学习中学生产生的反拨效应并利用该积极的反拨效应促进斯里兰卡的汉语学习；PARK SAETBYUL（2016）探究新 HSK 五级考试对来华韩国留学生的反拨效应，并利用积极的反拨效应促进韩国学生学习汉语；安皖（2017）以荷兰莱顿孔院考点考生为研究对象，研究 HSK 对其产生的反拨效应并对汉语学习者提出建议。本文试图在既有研究基础上，研究新 HSK 考试四级对泰国高中生汉语学习的反拨效应，泰国高中生对新 HSK 的态度及新 HSK 对泰国高中生的影响等，亟待能够弥补这一空白。因此，本文通过新 HSK 四级对泰国高中生汉语学习反拨效应的研究具有现实意义。

三、本文的研究对象与方法

(一) 本文的调查与访谈对象

我们调查与访谈对象（调查与访谈标准为学生需参加过新 HSK 四级考试）为泰国高中汉语专业 133 人，其中 14 人因调查问卷填写未参加新 HSK 四级考试或参加非四级考试（三级或五级考试）而视为无效问卷，因此，有效问卷为 119 份，有效率为 89.47%。此外，我们还对 47 名泰国本土汉语教师进行问卷调查，对 20 名未参加问卷调查的学生进行访谈、10 名泰国本土汉语教师进行访谈。

学生有效问卷为 119 份，其中男生占 28.57%，女生占 71.43%；北部占 75.79%，其他地区占 25.21%；公立学校占 25.21%，私立学校占 29.41%，华校占 40.33%，国际学校占 5.05%；高中一年级占 5.88%，高中二年级占 18.49%，高中三年级占 75.63%。教师有效问卷为 47 份，他们来自泰国的北部、中部、东北部、东部、南部以及西部，分别各占 46.81%、23.4%、14.89%、8.51%、4.26% 及 2.13%。其中公立学校 70.21%、私立学校 19.15%、附属公立学校 10.64%。教师年龄 31 至 40 岁为 57.45%，41 至 50 岁为 23.4%，20 至 30 岁为 17.02% 及 51 岁以上为 2.13%。教师学历主要以硕士为主，占 57.44%，博士学位占 38.3%，本科学位占 4.26%。各位教师的教学年限六年以上占 68.09%，每周课时数 9 小时以上占 78.72%。因此，大部分教师相对还是具有一定的汉语教学经验的。

表 1 学生基本信息

变量名	信息 (人数/百分比) 119 人				
性别	男 28.57%		女 71.43%		
年龄	13 到 15 岁 1.68%	16 到 18 岁 96.64%		19 到 21 岁 1.68%	
学习地区	北部 75.79%		其他地区 25.21%		
学校类别	公立学校 25.21%	私立学校 29.41%	华校 40.33%	国际学校 5.05%	
年级	高中一年级 5.88%		高中二年级 18.49%	高中三年级 75.63%	
是否华裔	是 32.77%		否 67.23%		
考试次数	一次 61.34%	两次 30.25%	两次以上 8.41%		
学习汉语年限	一年内 (含) 2.52%	一年到两年 (含) 5.88%	三年到四年 (含) 34.45%	五年到六年 (含) 15.97%	七年及以上 (含) 41.18%
每周学习汉语时限	两至四小时 (含) 18.49%		五至八小时 (含) 56.3%	九到十二小时 (含) 16.81%	十三小时以上 (含) 8.4%
课下每天学习时间	1 小时以内 (含) 47.9%		1-2 小时 (含) 47.9%	3-4 小时 (含) 2.52%	5 小时以上 (含) 1.68%

表 2 教师基本信息

变量名	信息 (人数/百分比) 47 人					
性别	男 23.4%		女 76.6%			
学校类别	公立学校 70.21%		附属公立学校 10.64%		私立学校 19.15%	
年龄	20 至 30 岁 17.02%	31 至 40 岁 57.45%		41 至 50 岁 23.4%	51 岁以上 2.13%	
学历	本科 4.26%	硕士 57.44%		博士 38.3%		
教学地区	东北部 14.89%	北部 46.81%	中部 23.4%	南部 4.26%	东部 8.51%	西部 2.13%
教学年限	5 年以下 31.91%	6 至 10 年 38.3%	11 至 15 年 10.64%	16 至 20 年 8.51%	20 年以上 10.64%	
每周课时数	2 至 4 小时 10.64%	5 至 8 小时 10.64%	9 至 12 小时 34.04%	13 小时以上 44.68%		

（二）本文研究的方法

为探究新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的影响，我们使用了对反拨效应研究中最常用的问卷调查及访谈调查方法。调查问卷由多项选择、Likert 五级量表以及开放性问题三种提问方式构成，学生问卷内容主要包括三部分：第一部分是关于学生的基本信息，如性别、年级、年龄、是否华裔、参加过新 HSK 四级考试的次数等；第二部分是学生汉语学习基本情况，如学习汉语的年限、学习汉语的目的、课下每天学习汉语的时间等；第三部分是学生对考试的熟悉度、考试难度的认识、参加考试目的、考试重要性，备考过程涉及学习方法、练习频率、备考材料等以及备考对学生汉语学习的反拨效应等。教师问卷内容包括教师的基本信息、教授汉语的情况、汉语教师对新 HSK 四级考试的态度及新 HSK 四级考试反拨效应四大部分。为使教师和学生回答能相互验证，教师问卷和学生问卷中部分问题的主题是相同的，而且还有一部分是以教师的角度回答新 HSK 四级考试对学生汉语学习的反拨效应。

问卷在整体设计过程中通过四种手段进行了信效度检测：首先，广泛征求测试专家、博士生及泰国汉语教师的意见；其次，针对问卷内容反复讨论后，对问卷进行 3 次修改；第三，对学生问卷进行一次小规模试测，并在试测后根据试测结果进一步修改；第四，为提高问卷信度，调查问卷被译为泰文。

四、统计结果

(一) 反拨效应的强度

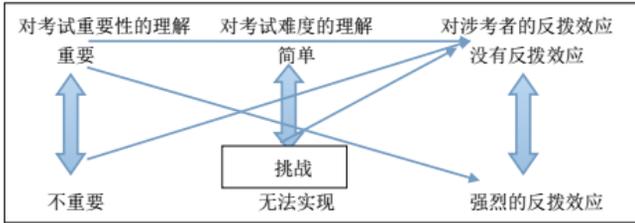

图 1 对考试难度与重要性的理解与反拨效应的关系

21 世纪初 Green 将反拨效应性质、可变性、强度纳入他的反拨效应模型中。根据他的描述反拨效应的强度涉及到涉考者对考试重要性和难度的理解。难度太大或者太简单的考试都不会有很好的反拨效应，只有那些难度适中，具有挑战的重要的考试才会有很好的反拨效应（参见图 1）⁵。同时，涉考者对考试熟悉度、考试环境以及考试目的等也在一定的程度上影响着考试反拨效应的强度。

根据调查得知，认为新 HSK 四级考试最重要的是任课老师，占 85.71%；其次是学校和学生本人，分别占 81.51%和 79.83%；最后是父母，只占 59.66%，而且标准差大于 1，说明父母对考试的重要性意见不一，主要是华裔家庭比较重视考试，非华裔家庭则无所谓。学生认为新 HSK 四级考试难度无论是整体还是各部分均在于适中至比较难之间，整体试卷内容难度适中至比较难占

⁵ 元鲁霞. 语言测试反拨效应的近期研究与未来展望[J]. 现代外语, 2012(2):202

87.4%，听力占 81.51%、阅读占 84.03%、书写占 74.79%。学生认为考试整体及各部分的时间分配介于一般和比较合理之间，分别整体占 77.31%、听力占 80.68%、阅读占 71.48%、书写占 59.66%，其中书写部分标准值大于 1，说明了个体差异较大，有的学生认为书写部分时间分配不太合理和完全不合理（占 32.77%），有的学生则认为比较合理和非常合理，主要原因是大学生觉得汉字书写比较难。对于新 HSK 四级考试分值分配，绝大多数学生认为整体及各部分均合理至非常合理，分别占 64.7%、60.51%、57.99%、54.62%。学生参加考试的目的多样，目的较强的分别为求职需要，占 87.39%，平均值为 4.34；留学需要，占 87.39%，平均值为 4.38；了解自己的汉语水平，占 86.56%，平均值为 4.18；促进汉语学习占 84.88%，平均值为 4.17；国内升学需要占 83.2%，平均值为 4.22；兴趣爱好占 78.99%，平均值为 4.17；学校要求占 68.91%，平均值为 3.71；父母要求占 50.42%，平均值为 3.2 等，可见其参加考试的目的多属于工具型动机，一般认为融入型学习动机较强，而工具型动机的学生在达到目标后容易松懈，在考试结束后努力程度逐渐下降所以，对新 HSK 四级考试题型具有较高熟悉度融入型动机的学生汉语学习，新 HSK 四级考试的反拨效应会更强。

正因考试反拨效应的强度和老师、学生对考试的重要性和难度的理解、对考试熟悉度、考试环境以及考试目的等有着很大关系，从资料分析得知，学生本人、老师和学校对新 HSK 四级考试均很重视，均认为考试难度无论是整体还是各部分均在于适中至比较难之间；对考试时间及分值分配，学生和教师也均认为是合

理的; 学生对新 HSK 四级考试题型的熟悉度及考试目的可见新 HSK 四级考试对高中生汉语学习还是产生了较强的反拨效应。

(二)、新 HSK 四级考试对高中生汉语学习的整体影响

表 2 新 HSK 四级考试对高中生的整体影响

新 HSK 四级考试对汉语学习者整体影响	N	Mean	SD	完全是负面的	负面影响大于正面影响	没有影响	正面影响大于负面影响	完全是正面的
泰国高中生	119	3.92	0.94	0.84%	7.56%	21.01%	40.34%	30.25%

从表 2 中得知, 新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习产生了正面反拨效应和负面反拨效应, 正面大于负面, 正面为 70.59%, 负面为 8.4%。为了更了解新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习产生的反拨效应, 我们还对泰国本土汉语教师对新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习产生反拨效应进行与对高中生的回答相互验证, 结果发现, 汉语教师也认为新 HSK 四级考试对高中生汉语学习产生了正面反拨效应和负面反拨效应, 正面大于负面, 正面为 59.57%、负面为 4.26%。

五、新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应

(一) 新 HSK 四级对泰国高中生的正面反拨效应及原因

从表 3 及对学生的访谈中得知, 新 HSK 四级考试对高中生汉语学习产生了较强的反拨效应, 正面大于负面, 正面反拨效应主要是: 1) 对学生汉语学习、对教师汉语教授有着一定的向导作用, 其是检测学生学习和教师教学结果的重要依据, 教师和学生可以

依据考试成绩调整自己的教学和学习方法、内容，明确了教学和学习方向，从而在教学和学习上取得更大的进步。2) 考试提高了学生的汉语听读写整体水平，增强了学习汉语的热情及自信心，激发学生学习汉语的积极性。3) 考试扩大学生的汉文化知识面，增加了学生对中国文化的了解，在一定程度上提高了华裔对祖籍国的认同感。4) 有助于学生了解自己需要提高的方面，增加学习压力，在一定程度上鼓励和鞭策学生学习汉语。

表 3 新 HSK 四级考试对高中生汉语学习的影响

题目	N	Mean	SD	完全不 同意	不太 同意	不确定	比较同 意	完全同 意
提高了汉语学习兴趣	119	3.98	0.94	4.2%	0.84%	17.65%	47.06%	30.25%
增强了自信心	119	3.94	0.88	2.52%	2.52%	19.33%	49.58%	26.05%
使汉语表达更地道	119	3.92	0.95	4.2%	0.84%	21.85%	45.38%	27.73%
提高了汉语口语水平	119	3.88	0.95	2.52%	4.2%	23.53%	42.02%	27.73%
提高了汉语听力水平	119	4.02	0.91	3.36%	1.68%	15.13%	49.58%	30.25%
提高了汉语阅读水平	119	3.97	0.85	0.84%	4.2%	20.17%	47.06%	27.73%
提高了汉语写作水平	119	3.89	0.92	2.52%	2.52%	26.05%	41.18%	27.73%
扩大了知识面	119	4.1	0.8	0%	2.52%	20.17%	42.02%	35.29%
掌握了这门语言	119	4.05	0.89	1.68%	4.2%	14.29%	47.06%	32.77%
对到中国旅游有帮助	119	4.09	0.89	2.52%	0.84%	17.65%	42.86%	36.13%
能更好的就业	119	4.16	0.83	0.84%	1.68%	17.65%	40.34%	39.5%
能出国深造	119	4.22	0.9	2.52%	0.84%	14.29%	36.97%	45.38%

1) 虽然近十年泰国汉语教育发展迅速，但泰国教育部及相关部门没有制定统一的汉语教学大纲，没有明确的汉语教学目标、课程

设置、教材使用及评估标准等，使得各校“各自为政”，自行设计符合自己的教学大纲或由任课教师自行决定。因此，新 HSK 四级考试大纲和考试成绩成为了泰国许多学校及汉语教师的指导依据及检测学生学习和评估教师教学结果的重要依据，汉语教师根据学生考试成绩调整自己教学的方式、教学的速度和顺序、教学内容的深度和广度等，明确教学方向；学生在备考过程中都能够发现自己的不足之处，根据新 HSK 考试内容和成绩来调整自己的学习方向、内容及学习方法，根据考试成绩了解自己汉语各项能力上的强弱差异，不足之处，加以练习，提高能力，取得更大进步。

2) 2008 年之前，泰国没有专门汉语教学标准或大纲，课堂设置以《2001 年外语教学大纲》为指导依据。为进一步完善基础教育大纲，2009 年泰国教育部基础教育委员会颁布并推广使用了《2008 年基础教育大纲》和《2008 年外语教学大纲》。泰国教育部在制定该大纲时，考虑到中小学汉语选修情况复杂，分别制订了三套零起点的教学大纲（即小学、初中、高中汉语均从零开始）。而大学汉语专业教育由于学生汉语水平参差不齐，汉语课程设置也从零起点开始教学，所以泰国汉语教育的“四个零起点”现象使得学生的汉语教育不断地在初级水平中重复学习，从而造成学生时间的浪费、积极性的受挫。随着新 HSK 四级考试成绩在泰国越来越被认可，而且考试内容也具有衔接性和连续性，学生在备考中不断地提高促进整体汉语水平，在调查问卷中 73.95% 高中生认为备考能较大至很大促进整体汉语水平，认为通过新 HSK 考试

即掌握了这门语言，使得汉语表达更为地道，从而增强了使用汉语的自信心，特别是在与中国人交流时更有信心，同时考试在一定程度上增强了学生学习汉语的热情及激发了学习的积极性。

3) 新 HSK 四级试题中有着许多文化因素，如：称呼姓氏、日常生活、风俗习惯、中国文学、中国艺术、语言文字、中国教育、中国地理、中国历史、科学技术、价值观念、基本国情等，而泰国汉语教材内容的知识面并不广泛，特别是关于中国文化方面，除开设汉语专业班的私立学校和华校全面采用中国专家编写的汉语教材外（如《汉语教程》、《体验汉语》、《快乐汉语》），其他学校，特别是县份乡村的公立学校所使用的教材中有关中国文化方面的并不多，为了更适合学生，教材上的文化内容也大多选择泰国文化代替，学生单独地在学校学到汉语知识并不多，接触到的中国文化则更少。因此，备考时能接触到考题中有关更多中国的文化，而这些文化考题中有一部分学生在之前的教材上、印象里（特别是华裔）并没有接触过，在访谈中一位学生说，备考时所学到的知识比在泰国学了三年汉语的还要多得多。在备考过程中，学生为提高汉语水平经常看中文电影、听中文歌曲、与汉语老师或中国朋友聊天、看相关汉语的书籍及新闻，除可学到汉语言外，还能了解到中国博大精深的文化，并逐渐地了解中国真实的社会情况、感受经济快速地发展，体会中国的强大及魅力，从而不断地增加了对汉语、对中国的兴趣，特别是华裔对祖国中国的认同感逐渐加深。

4) 泰国的教育理念主要是“寓教于乐”，强调学生快乐地学习，

这一理念虽有利于激发学生的学习兴趣、培养学生的能力，但也使得学生学习习惯松散，学习动机不足。备考在一定程度上增加了学习压力，而且通过考试学习者可到中国留学（新 HSK 四级考试是留学生进入中国高等院校学习的必要条件，也是进入中国高校学习的一道门槛）、可申请各项奖学金、毕业后能更好就业。因此，备考不仅有助于学习者了解自己需要提高的方面，而且在一定程度上鼓励和鞭策学习者学习汉语。

（二）新 HSK 四级对泰国高中生的负面反拨效应及原因

新 HSK 四级考试对高中生汉语学习产生的负面反拨效应主要是：1) 为参加新 HSK 四级考试，学生增加了学习时间，一定程度上加重了学习、经济负担；因教师和学校对新 HSK 四级考试的重视，从而改变了学习计划、内容及方法等以及考试在泰国的社会功能等原因使得学习者具有一定压力和焦虑感。2) 因教师过于注重考试成绩，上课时只讲授考试技巧和做题方法，使得学习者考试时容易投机取巧，较难测出真实水平。学生为能申请奖学金到中国留学，容易造成急功近利，为考试而考试，想方设法通过考试，而忽视了实际语言能力的培养，从而导致高分低能。3) 新 HSK 四级考试难度过大（主要是书写部分），容易给学习者带来挫败感，从而打击其学习积极性。

表 4 新 HSK 四级考试对高中生汉语学习的影响

题目	N	Mean	SD	完全不 同意	不太同 意	不确定	比较同 意	完全同 意
使我感到焦虑	119	3.08	1.22	12.61%	18.49%	32.77%	21.01%	15.13%
加重了经济负担	119	3.2	1.18	10.92%	15.13%	30.25%	30.25%	13.45%
加重了学习负担	119	2.97	1.27	16.81%	19.33%	26.89%	24.37%	12.61%
考试改变了学习方法	119	3.3	1.13	10.08%	9.24%	34.45%	32.77%	13.45%
考试改变了学习内容	119	3.27	1.15	10.92%	10.08%	33.61%	31.93%	13.45%
考试改变了学习计划	119	3.26	1.16	11.76%	10.08%	31.09%	34.45%	12.61%
书写部分难度(很难)	119	3.63	0.9	1.68%	6.72%	35.29%	39.5%	16.81%

1) 新 HSK 四级考试加重了汉语学生的学习负担及增加学习时间, 据对泰国本土汉语教师调查发现, 考试对泰国汉语教学的内容、教学方法、课程设置、教材使用、教学评估等的影响对汉语教师教授汉语差异较大, 影响大的是华校和开设汉语专业课的私立学校的教师, 影响小的是公立学校的教师, 特别是郊区公立学校因学校或教师不重视、师资缺乏等原因汉语课只有 1-2 节/周, 学生考试只能依靠校外培训 (76.47% 学生参加校外培训) 或自学, 因此在一定程度上增加了学习时间、加重了学习和经济负担。而华校、私立学校学生在教师和学校对新 HSK 四级考试重视的压力下, 则会产生焦虑感, 特别是准备申请奖学金到中国留学或学校规定须通过新 HSK 四级考试才能毕业的学生压力和焦虑感更大。

2) 部分教师为了提高学生考试通过率, 上课时偏重于教授考试技巧和做题方法, 特别校外培训机构更以教授考试技巧为主, 使得学生考试时容易投机取巧, 较难测出真实水平。学生为能毕业或

申请奖学金到中国留学，采取“应试学习”的办法，在备考时更倾向于做题及注重考试技巧。学生在备考过程中倾向于做历年真题为 71.43%；备考时注重考试技巧，经常、总是学习考试技巧为 59.67%，从不注重为 7.56%。注重做题及考试技巧，在短期内通过考试，得以顺利毕业、到中国留学，但这种想方设法通过考试，为考试而考试的行为在短期来看会对学生通过考试有帮助，但在长期来看对学生的汉语水平帮助不大，最后虽然通过考试，但是交际能力却并没有达到提高。

3) 公立中小学是泰国汉语教育的“主战场”，三分之二的汉语学生就读于公立中小学。⁶泰国公立学校每周汉语课时较少（2-6 节/周），学生在学校学到的汉语知识有限，所以学生觉得新 HSK 四级考试难度过大，特别是书写部分，泰国中学由于在课程设置方面，大多以综合、听力、阅读等为主，基本上没有开设独立的汉字课程（汉字教学依附于汉语综合课），因此，汉字书写对学生来说，具有一定难度（56.31%学生觉得书写比较难至很难），容易给学生带来挫败感，从而打击他们学习的积极性。

以上综述，新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应既有正面也有负面，正面影响主要是对泰国汉语学习者汉语学习有着一定的向导作用、帮忙他们调整学习方法、掌握这门语言、扩大了知识面、提高汉语水平、增强自信心、提高了汉语学习兴趣及学习积极性；负面影响则考试带来一定的焦虑，增加了经济、学习负担等，总体来说新 HSK 四级考试正面反拨效应远远大于负

⁶ 陈艳艺. 泰国汉语教育现状及规划研究[M]. 中国出版集团, 2016: 47.

面反拨效应，正面反拨效应学生标准差小于 1，学生对正面反拨效应的认识差异不大，而负面反拨效应不仅平均值都小于 3.5，而且学生标准差大于 1，学生对负面反拨效应的认识差异较大，有的学生认同，有的则不认同，更多的学生是不确定。

六、启示

（一）泰国教育部

1、建议泰国教育部基础教育委员会、民办教育委员会及高等教育委员会根据自身教育体系管理等情况尽可能要求各自分管的学校使用目前正在制定的汉语教学大纲，而不是由各校自愿参加，因若只有部分学校参加，整个泰国学生的汉语水平不一，汉语教学不连贯，中学、大学无法统一进行汉语教学，需分班教学，但泰国目前师资缺少严重，很多学校无法做到分班教学，这将回到教育部没有制定统一汉语教学大纲时的情况，而这套正在制定的汉语教学大纲意义则不大。

2、若教育部正考虑研发泰国本土汉语水平考试，建议教育部可考虑使用或在新 HSK 考试的基础上研发一套适合泰国学生和教师的本土汉语水平考试来检验学生汉语学习效果和本土汉语教师的汉语水平，对于一直不断在完善且具有二十多年丰富经验的新 HSK 考试得到世界上很多国家包括泰国的认可，其内容安排的合理性和科学性可想而知，而新研发泰国本土汉语水平考试或许是在新 HSK 考试基础上的一种重复劳动，极有可能造成人力、物力、财力上的浪费。

3、目前泰国编写的汉语教材在文学和文化方面的知识相对较为薄弱，而且汉语教材使用呈现“百花齐开”的状态，建议邀请中国国家汉办协助根据考试大纲对能力的规定来编写或选用统一适合学生的教材，中国国家汉办对考查外国学生汉语能力、制定考试大纲等的研究颇多，而且也取得了很大的成绩，是目前世界上影响力最大的汉语言测试之一，甚至已被称为“中文托福”，因此，有了中国国家汉办的协助，泰国教育部的汉语教学大纲将更加完美，之前泰国教育部基础教育委员会与中国国家汉办联合编写《体验汉语》高中系列教材就是很好的例子。

(二) 学校方面

1、学校尽可能支持教师的汉语教学和学生参加新 HSK 四级考试，为学生提供良好的学习环境，如学校的图书馆具有汉语图书资料可供学生学习和查阅，并在在条件允许的情况下应尽可能地完善课程设置，让学生听说读写能力全面发展，同时学校可根据自身条件对新 HSK 考试进行介绍宣传，鼓励学生参加并尽可能为学生开设专门的新 HSK 考试辅导课程，让大部分备考的学生获益，为学生顺利通过考试提供支持，使更多学生通过考试。

2、大学可考虑根据通过新 HSK 四级考试的成绩来决定考生是否能直接进入该大学中文系，目前大多中学使用的汉语教材是根据新 HSK 考题所编写，课本大纲与新 HSK 四级大纲相契合，教材在词汇方面甚至超过新 HSK 四级词汇的难度。词汇、语法也出现在新 HSK 四级的试卷上，因此按照高中生对汉语知识掌握水平来看，他们更适合参加新 HSK 四级考试。

3、学校可以考虑规定“学生毕业前需要通过新 HSK 考试才能毕业”，这样既可促进学生学习的积极性、提高教师教学的质量，还能提高学生升学率，而且根据调查结果发现，教师（82.98%）及学生（75.66%）均较认同该规定，不认同该规定的学生只占 6.84%。

（三）汉语教师

1、新 HSK 四级考试作为汉语教学界权威的语言测试，对汉语学生学习行为、教师汉语教学有着深刻而长远的影响，而受影响的教师对考试的态度同时也影响学生的学习态度和学习行为。对于中国籍汉语教师（志愿者）来说，如果教师把通过考试作为教学活动的中心那么学生也会将通过考试作为自己的学习中心，很容易导致“应试教学”和“应试学习”，所以教师在日常教学中应该监控自己的教学目标，调整自己的教学方法，应避免把新 HSK 四级考试作为评定学生水平的标准，而且还需帮助学生正确认识新 HSK 四级考试，让学生充分利用新 HSK 四级考试正面反拨效应学习好汉语：教师要正确指导学生考试成绩的功能并提醒学生不能把通过考试当作学习汉语的最终目的，不能偏重应试学习，积极培养学生的实际语言能力，适当的鼓励，帮助学生树立信心，明确目标，使得学生获得高分高能，要学以致用。对于本土汉语教师来说，首先，要鼓励学生积极参加新 HSK 四级考试，从而了解教师教学的效果及考查学生的汉语能力，使得教师能及时调整教学方式，学生能调整学习方法。其次，为了提高汉语教学水平，汉语教师需积极参加关于汉语知识、汉语教学和新 HSK

四级考试相关方面的研讨和培训活动，在学到更好的汉语教学方法和技巧后对照新 HSK 四级考试大纲，适当调整自己的教学内容、方法，根据深度和广度选择相关的教学资料，给予学生一些考试方面的指导，做到考试与教学相结合，并运用多样化的教学方法，提高学生学习汉语的兴趣，从而减少新 HSK 四级考试对泰国汉语学生汉语学习的负面反拨效应。

2、学生在备考时阅读部分花的时间最长，大部分考生在“阅读”方面有所欠缺，教师除了在考前进行专项辅导外，更应在日常汉语教学中加强学生阅读能力训练，注意学生词汇量积累和阅读速度、阅读能力的培养和提升，而且阅读不仅能培养很好的汉语语感，学到中国很多文化习俗等知识，还能进一步了解汉语的语法结构，促进汉语写作能力。

3、加强对学生“文化教学”。语言文字是民族文化的结晶，要达到语言的教学理想目标，文化教学不可或缺。通过文化熏陶，让汉语学习者更加理解汉字、更加理解汉语。

（四）学生本人

1、要明白汉语学习最终目的是为了使用，现在新 HSK 四级考试成绩被社会赋予了越来越多的功能，跟出国留学、就业、升学等挂钩，这样学生很容易急功近利，错误地认为通过考试就是学习的最终目标、错误地认为通过考试是评判汉语水平高低的一个标准，因此在备考过程中，过多强化考试技巧在短期来看会对学生通过考试有帮助，但在长期来看对学生汉语水平帮助不大，最后虽然通过考试，但是交际能力却没有达到提高，所以学生要

认清目标，明确方向。

2、学生不仅需要牢牢掌握课堂上教师所教授的语言知识，还要通过自己平时的积累，如多阅读报刊杂志、多与老师或中国朋友交流、用中文媒体视听、旅游、日常生活等各种渠道开拓汉语学习，充分利用好语言环境，增加汉语阅读能力，扩大汉语知识面，积极、主动地参与语言环境里，从多方面积累知识，提高语言交际能力。在注重课堂汉语学习的同时，将课外的汉语学习相结合，才能全面提高汉语水平。

3、考试本身是一种复习，除了有助于学生所学知识的巩固和提高也可根据考试内容和成绩调整自己的学习方向和内容，了解自己的不足之处，查漏补缺，争取更大的进步。

（五）新 HSK 相关部门

根据调查发现学生（73.55%）和本土汉语教师（87.23%）均认为新 HSK 四级考试内容应增加口语考试，口语考试从 HSK 中分离出来单独考容易让考生认为口语部分不重要，教师在教学时也不会特别重视，而且中国国内许多高校只要求学生通过新 HSK 四级考试，考生只考 HSK 不考 HSKK 容易造成考生普遍应试能力很强，口语能力很弱。对于汉语非母语的泰国学生而言，口语往往是其最薄弱的环节，而考查口语表达能力是考查学习者能否学以致用、能否把听和说结合、能否把所学的语言运用到实践当中，特别是泰国汉语教学缺乏连续性，大多数学习者汉语能力暂停在初级阶段，学生对语言能力，特别是听说能力有着更多的需求。若在 HSK 考试中增加口语测试部分，将更能测出学习者全面的能力，听说

结合也是更合理的语言考查方式。

六、结语

本文使用问卷调查法考察了新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习的反拨效应,结果表明:新 HSK 四级考试对泰国高中生汉语学习产生了正面反拨效应和负面反拨效应,正面大于负面,负面较弱。基于此,本文最后提出了对学生、教师、学校及新 HSK 相关部门的一些建议。同时,本研究只考察了高中生,未来研究还将对新 HSK 四级考试对其他汉语学习者的反拨效应进行研究。

参考文献:

- Chang Xiaoyu. (2014) 《Duiwai Hanyu chengji ceshi fanboxiaoying de shizheng yanjiu》 [A Study on Wash Back Effects of Achievement Test of Teaching Chinese as A Foreign Language].Examinations research. 24-28.
- Huang Chunxia. (2013) 《HSK dui Hanyu zuowei dieryuyan jiaoxue zhong xuexi xingwei de fanboxiaoying》 [HSK Washback on Learning Behavior in TCFL]. Yunnan shifan daxue xuebao.1, 10-17.
- Huang Chunxia & Li Guimei. (2010) 《Zhongguo Hanyu shuiping kaoshi dui Hanyu zuowei dieryuyan jiaoxue de fanboxiaoying》 [Washback Effect of HSK

on Teaching Chinese as a Second Language].Theory and Practice.2, 26-32

Huang Chunxia & Jin Guilin. (2001). 《Yuyan ceshi dui jiaoxue de fanboxiaoying》 [Washback Effect of Language Testing].Journal of Southwest Jiaotong University. 3, 107-110.

Huang Chunxia & Yang Bingyun. (2002). 《Yuyan ceshi de fanboxiaoying yanjiu gaoshu》 [Review of the washback effect research in language testing]. Foreign Language Teaching and Research.4, 78-79.

Qi Luxia.(2011). 《Yuyan ceshi de fanboxiaoying lilun yu shizheng yanjiu》 [A review of washback studies]. Foreign Language Teaching.4, 23-28.

Qi Luxia.(2012). 《Yuyan ceshi fanboxiaoying de jinqi yanjiu yu weilai zhanwang》 [Washback studies revisited]. Modern Foreign Languages.2.

Zhou Shen & Dong Manxia.(2014) 《Guonei fanboxiaoying yanjiu 20 nian: xianzhuang yu sikao》 [An Overview of Washback Studies in China Between 1994 and 2013]. Zhongguo waiyu. 4, 4-14.

The Backwash Effect of the New HSK Level 4 Test on High School Students in Thailand

Kirattaya Laotrakunchai, Yupharat Laotrakunchai,
Kitiya Chuwicharoenkit

Thailand Research Center, Changzhou University
Changzhou, People's Republic of China Postal code: 213164
Tel: + 86 18861250081 Email: tayaliew@163.com

(received 16 September,2020) (revised 21 December,2020)

(accepted 23 December,2020)

Abstract

This article uses a questionnaire method in quantitative research to investigate the local students in Thailand. It investigates the backwash effect of the new HSK Level 4 test on the teaching of Chinese by Thai native high school students and explores the attitude and influence of high school students on the new HSK Level 4 exam. The results show that the backwash effect of the new HSK Level 4 test on the teaching of Chinese by high school students is more positive than negative. Based on this, the article puts forwards the

enlightenment and suggestions for the new HSK Level 4 test for Chinese language teaching by local high school students in Thailand.

Keywords: New HSK Level 4 exam; high school students in Thailand; backwash effect

An Analysis of Cross-Cultural Communication Problems and Countermeasures in the Belt and Road Initiative

Peng Lu¹, Zhaohui Yu²

Shanghai International Studies University School of International Relations
and Public Affairs Shanghai Postal code: 200083
E-mail: winstonlulanto@sina.com

(received 12 October,2020) (revised 29 December,2020)

(accepted 7 January,2021)

Abstract

The Belt and Road Initiative (“**BRI**”) is an undertaking between China and other regional countries to expand upon the existing multilateral regional framework, with the goal of improving the existing and effective cooperation among countries in the region. The BRI draws from the history of the ancient “Silk Road”, and encourages the peaceful and active development of participating countries’ economies in order to create

---

¹ Peng Lu, Ph.D.

² Professor Zhaohui Yu, Ph.D. E-mail: yuzhaohui@shisu.edu.cn

mutual political trust, economic integration, and cultural integration. The BRI does this by concerning itself with community, fate, and responsibility. In the process of building the BRI, it is crucial to actively carry out cross-cultural communication. While cross-cultural communication can enhance mutual political trust, which is the first prerequisite for the realization of the BRI, it can also help to eliminate prejudice, break down barriers, and promote integration, so that Chinese products and enterprises can successfully "go global" and achieve economic integration with participating countries. This paper analyzes the problems and obstacles of cross-cultural communication in China's "Belt and Road" strategy, and discusses the corresponding implementation of countermeasures to facilitate the construction of the great and massive undertaking of the Belt and Road Initiative.

Keywords: Belt and Road Initiative; cross-cultural communication; countermeasure implementation

The BRI is based on China's forward-looking, overarching, and open international development strategy regarding global economic and social development. The BRI is focused on solving the difficult problem of disconnectedness in current economic and social development. On March 28, 2015, the vision and action for jointly building the *Silk Road Economic Belt and Road*. *The 21st Century Maritime Silk Road* was jointly formulated and promulgated by the National Development and Reform Commission, the Ministry of Commerce, and the Ministry of Foreign Affairs. Construction on the BRI began soon thereafter. The BRI is the world's longest spanning economic belt; it connects eastern and western culture, the Arab culture, as well as different regional cultures, such as the Ganges culture corridor. Thanks to this cultural connection, the BRI helps spread culture and communication, especially in terms of intercultural communication as a representative of cultural exchange, which in itself has become the premise of current economic cooperation and consensus. Therefore, in order to construct the BRI, it is necessary to

strengthen cultural exchange and communication among the participating countries, and promote in-depth of cooperation among countries by linking these countries along the belt and road via cross-cultural exchanges.

1. The proposal of the concept of the "Belt and Road" and the importance of cross-cultural communication

(1) The proposal of the concept of the "Belt and Road"

On September 7th, 2013, Xi Jinping, General Secretary of the Central Committee of the Communist Party of China (CPC) gave a speech at Kazakhstan's Nazarbayev University. During his speech, Xi Jinping, General Secretary of the Central Committee of the Communist Party of China (CPC), proposed the idea of an economic "silk road". One month later on October 3rd, 2013, Xi proposed in a speech to the Indonesian Parliament the creation of a "maritime silk road". On November 2014, during APEC China 2014 meeting, Xi combined these two concepts into the Belt and Road Initiative; the silk road economic belt and the maritime silk road for the 21st century. The BRI involves

63 countries (see Chart 1 below). The BRI is an undertaking between China and other regional countries to expand upon the existing multilateral regional framework, with the goal of improving the existing and effective cooperation among countries in the region. The BRI draws from the history of the ancient “Silk Road”, and encourages the peaceful and active development of participating countries’ economies in order to create mutual political trust, economic integration, and cultural integration. The BRI does this by concerning itself with community, fate, and responsibility.

Table 1 ³	
List of countries involved in the Belt and Road Initiative	
Region	Countries
East Asia	China, Mongolia, Russia
Southeast Asia	Malaysia, Philippines, Singapore, Thailand, Brunei, Vietnam, Laos, Myanmar, Cambodia, East Timor, Indonesia

³ Wang Hailin. *China's image as a responsible major country*, Published by People's Daily, May 2017.

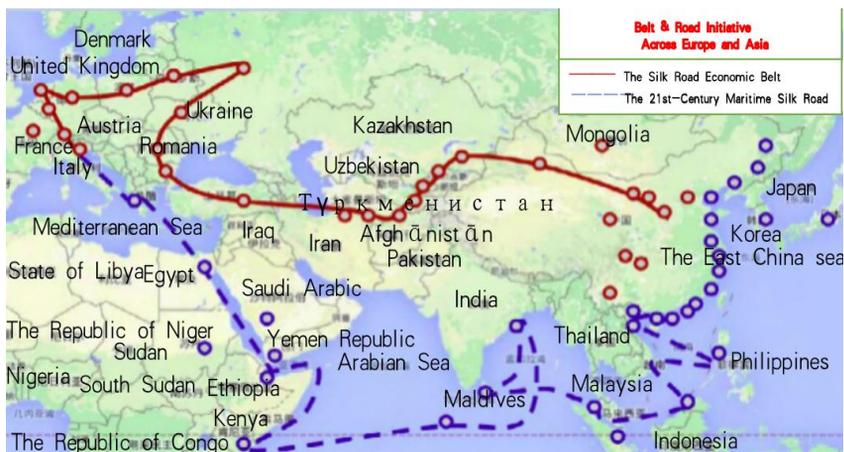
South Asia	India, Pakistan, Bangladesh, Sri Lanka, Afghanistan, Nepal, Maldives, Bhutan
Central Asia	Kazakhstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Kyrgyzstan, Tajikistan
West Asia and North Africa	Saudi Arabia, United Arab Emirates, Oman, Iran, Turkey, Israel, Egypt, Kuwait, Iraq, Qatar, Jordan, Lebanon, Bahrain, Yemen, Syria, Palestine
Central and Eastern Europe	Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Montenegro, Romania, Poland, Serbia, Slovakia, Slovenia

(2) The importance of cross-cultural communication in the construction of "Belt and Road"

Cross-cultural communication (or inter-cultural communication) was first proposed by the American anthropologist Edward Hall, and refers to the communication behaviors among people with different

cultural backgrounds. With the acceleration of economic globalization, transnational and cross-cultural communication activities are becoming more and more frequent, and people with different cultural backgrounds are interacting with each other more frequently. Therefore, cross-cultural communication has become more and more important. In the process of building the "Belt and Road", it is crucial to actively and properly carry out cross-cultural communication to help the many hundreds of cultures found in the more than 60 participating BRI nations understand and cooperate. While cross-cultural communication can enhance mutual political trust, which is the first prerequisite for the realization of the BRI, it can also help to eliminate prejudice, break down barriers, and promote integration, so that Chinese products and enterprises can successfully "go global" and achieve economic integration with participating countries.

Map1: Map of the “Economic Silk Road” (in solid line) and the “Maritime Silk Road” (in dashed line).

The core strategic goal of the BRI is to achieve economic development and growth for each participating country. Each other and fusion between different countries. The BRI will not only lead to the construction and development of infrastructure in the participating countries by building a full range of infrastructure improvements which will improve the local living standards of the citizens of these countries. These infrastructure developments are crucial to economic and social development. Currently China’s economy is facing

an “excess capacity” in terms of productivity and construction. By helping build the “Belt and Road” project, China will be able to cut overcapacity and promote economic transformation and progress. However, as demonstrated by past trans-regional economic cooperation, international economic cooperation is often affected by multiple factors such as the culture, politics, and society of each country. It is certain that China, as the leader of the BRI, must take on more responsibility and rise to face the challenges facing all sides of the BRI. First, China needs to create a sound and orderly cooperative environment to ensure that all countries along the “Belt and Road” can smoothly integrate themselves into economic cooperation. Second, in the face of the fundamental differences in the cultures and beliefs of different countries, mutual exchanges and understanding between China and the BRI member countries should be strengthened, and the cultures of different countries should be respected and recognized, thus helping to create a harmonious and friendly environment for cross-cultural exchanges. There is no

doubt that strengthening cross-cultural communication is of great practical significance to the construction of the "Belt and Road".

Strengthening cross-cultural communication is conducive to deepening the understanding of the choice of political systems between China and other countries along the routes, and furthers promoting political mutual trust between China and the other BRI countries. Regardless of the form of cooperation, the establishment of a relationship of mutual trust is undoubtedly a basic prerequisite for the smooth completion of cooperation between all parties involved. However, while there are many factors affecting mutual political trust between countries, culture is undoubtedly one of the most important and critical factors. For China and the other countries along the "Belt and Road", the establishment of basic mutual political trust is the first prerequisite for cooperation. The closer the political relationship between the two sides, the more likely and smooth the cooperation will be. George Holland Sabine, a famous American political scientist, once pointed out that: "Folk

customs and habits can dominate everything. Although each country or region has different government composition and laws and regulations, it is the human civilization that has long originated, occurred and developed in the region that determines these things." (G.H. Sabine, 2015). In the process of promoting the construction of "Belt and Road", China will inevitably collide with different polity and culture of the different countries and regions along the Belt and Road. The policies and legal systems implemented by the governments of these countries are undoubtedly closely related to their local customs and cultures. In response, China as the leader of the BRI, should be fully aware of the various cultures of the countries and regions in the BRI, and commit itself to respecting and understanding the cultural differences of each country, by conducting Sino-Foreign cultural exchanges. Such exchanges will create a harmonious environment for cooperation between China and these countries, and help to ease discussion to smoothly solve problems encountered on the construction and maintenance of the "Belt and Road".

Strengthening cross-cultural communication can effectively eliminate prejudice, break down barriers, and promote integration, thus promoting the development of trade. Several of the famous trans-regional economic and trade compacts in history were carried out on the basis of cultural exchanges. The BRI is, like these past historical trade pacts, a cultural exchange based on economic cooperation between countries, but unlike the past, the BRI has been undertaken during an era of unprecedented globalization. Participating countries have seen their infrastructure construction level rise, experienced lower trade costs, and witnessed economic development and increasing prosperity. According to the current export trade data of China's various provinces, Xinjiang province is the main contributor to GDP in China's trade with the five central Asian countries, while Guangdong, Guangxi, and Fujian provinces, along with Shanghai have the highest amount of trade with the 11 participating countries in Southeast Asia. As to the reasons why these provinces and cities see so much trade with participating BRI countries, it is not hard to observe that these various

Chinese provinces and cities tend to be more open, and often share similar geographical and cultural factors, along with common cultural practices, and have similar culture, customs, and exchanges.

2. Problems and obstacles of the cross-cultural communication in the BRI

(1) The complexity and diversity of cultures of the countries along the Belt and Road

More than 60 countries, large and small, are scattered along the Belt and Road. This modern “Silk Road” covers southeast Asia, south Asia, central Asia, west Asia, north Africa and central and eastern Europe (Please see Table 1 for details). Each country has its own language, cultural traditions and customs. For a list of languages, see Table 2. There are nine major languages in the world, and seven of those major languages can be found in the countries along the "Belt and Road". These seven major languages are each divided into several regional dialects. Another interesting note is that even in some BRI countries, there is more than one official language. Singapore, a major country in the BRI, has English, Malay, Mandarin, and

Tamil as its co-equal official languages (Malay is the “national language” of Singapore for historical reasons). In general, the Slavic and Semitic languages of the Indo-European and Uralic languages (Arabic) are the most widely spoken languages in the countries along the Belt and Road, but the Slavic languages themselves include more than a dozen languages.

In addition to the languages from the various countries in the Belt and Road, many people in the countries along the BRI study other major languages. In China, most people learn other languages such as English, French, German, Japanese, Korean, Arabic and other common languages found across the globe. However, there is extreme talent shortage for people proficient in the language of the central Asian countries, southeast European countries, and other languages. The construction of the "Belt and Road" is an important way for Chinese enterprises and products to ‘go global’. However, if there are barriers in language communication, all economic and cultural exchanges will be blocked. There is an old saying said in China, which goes "if one

cannot speak a single language, one cannot move a step". The difficulty in language communication is increased due to the complex and diverse number of languages among the countries along the Belt and Road.

In addition, there are many religions among the countries located in the Belt and Road (please see Table 3). These religions include Buddhism (including Chinese Buddhism, Tibetan Buddhism and Theravada Buddhism), Islam (among them is divided into Sunni and Shia) and Christian (including Catholic, Protestant and Orthodox). In addition to these three major religions, Confucianism, Taoism, Shamanism, Hinduism, Sikhism, Judaism, and Đạo Hòa Hảo, and other minor religions have adherents in the various Belt and Road countries.

In order to cope with the complexity and diversity of the cultures of the countries along the belt and road, China should actively cultivate talent proficient in the languages, cultures, laws, and regulations of the countries along the belt and road, and support the comprehensive implementation of the BRI with talent construction. This cultivation needs to begin first in the domestic colleges

and universities of China, especially in the coastal provinces and cities of higher education to set up relevant majors, training related talents. Next, under the leadership of the office of Teaching Chinese as a Foreign Language system (TCFL), the staff should strengthen the development of teachers in the Confucius Institutes around the world, by helping them readjust and design corresponding courses, and provide a better platform for the Chinese culture to go global. Finally, to strengthen the cultivation of a domestic entrepreneur talent team for the "Belt and Road", China should invest into Chinese entrepreneurs and staff by providing the corresponding investment guides, including help with the national language(s), culture, history, religion, law, and so on of the investment target country, as much as possible to reduce the enterprise and related personnel in order to help reduce transaction costs.

Language	Family	Countries
Altaic	Turkic languages	Kazakhstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Kyrgyzstan
	Mongolian language	Mongolian
Indo-european	Iran-speaking	Tajikistan, Iran, Pakistan, Iraq, Turkey, Afghanistan
	Germanic (English)	Philippines, Singapore, India, Syria
	Indian-speaking	India, Bangladesh, Sri Lanka, Nepal, Maldives
	Romance languages (Portuguese,	East Timor, Syria, Romania

⁴ Yan Yimo. 2007. *An Outline of Communication studies*. Published by Renmin University of China Press.

	French, Romanian)	
	Slavic-speaking	Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Czech republic, Slovakia, Slovenia, Russia, Serbia, Poland, Montenegro, Macedonia
	The Baltic languages	Lithuania and Latvia
	Albanian	Albanian
Sino-tibetan Chinese languages	Chinese languages	China, Singapore
	Tibeto-burman	Myanmar, Bhutan
	Zhuang dong language - Zhuang Dai language branch	Thailand, Laos

Austronesian Indonesian	Indonesian	Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore, Brunei, East Timor
Uralian	Semitic languages (Arabic)	Saudi Arabia, Uae, Oman, Israel, Egypt, Kuwait, Iraq, Qatar, Jordan, Lebanon, Bahrain, Syria, Palestine
	Finnish-ugol	Estonia, Hungary
A family of southern Languages	Southern Languages (Tamils)	Singapore and Sri Lanka
South Asian language	A member of the South Asian language family of Mon-Khmer (Vietnamese),	Vietnam and Cambodia

Religions	Branches	Countries
Buddhism	Chinese Buddhism, Tibetan Buddhism, Buddhism theravada Buddhism in China	China, Mongolia, Malaysia, Singapore, Thailand, Brunei, Vietnam, Laos, Myanmar, Cambodia, Bangladesh, Sri Lanka, Bhutan
Confucianism		China
Taoism		China, Singapore, Brunei
Islamic		China, Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, East Timor, India, Pakistan, Bangladesh, Afghanistan,

⁵ Wang Yiwei. 2015. *"The Belt and Road" : Opportunities and Challenges*,
Published by People's Publishing House.

		Kazakhstan, United Arab Emirates, Oman, Israel, Kuwait, Lebanon, Yemen, Syria, Algeria, Bosnia and Herzegovina
	Sunni	Maldives, Uzbekistan, Turkmenistan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Saudi Arabia, Turkey, Egypt, Qatar, Jordan, Palestine
	Shia	Iran, Iraq, Bahrain
Shamanism		Mongolia
Christianity	Protestant	Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore, Brunei, Vietnam, East Timor, Bangladesh, Sri Lanka, Kazakhstan, Israel, Lebanon, Bosnia and Herzegovina,

		Croatia, the Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Slovakia, Slovenia
	Orthodox	Russia, Saxony, Egypt, Bulgaria, Macedonia, Montenegro, Romania, Serbia, Bosnia and Herzegovina
Hindu		India, Bangladesh, Sri Lanka, Nepal, Bhutan
Sikh		India
Good Teaching(Hoa Hao)		Vietnam
Gaotai Teaching(Đạo Hòa Hảo)		Vietnam
Judaism		Israel

(2) Problems and obstacles in the cross-cultural communication under the background of "Belt and Road"

The complexity of culture itself and the inevitable simplicity of human understanding of culture are the most difficult barriers to break through in cross-cultural communication. In addition, due to the ubiquitous differences in cultural thoughts, the different cultural connotations presented by language and non-language signs in the process of communication are also problems and obstacles in cross-cultural communication.

(i) The contradiction between cognitive limitations and cultural independence.

In cross-cultural communication people often use their own cultural thinking and norms in how they view other cultures and examine cultural connotations. Many people simply believe that "all people are of the same mind", which is one of the main contradictions facing cross-cultural communication. "Sharing the same heart" is proposed by the famous philosopher and political scientist Philip Pettit. It refers to the ability to feel the emotions and thoughts of others, understand their positions and feelings, think and deal with problems from the perspective of others in interpersonal communication.

In other words, empathy is a way of thinking from the other person's point of view. Empathy can help with interpersonal communication by assisting with overcoming cross-cultural communication difficulties and barriers. Silk road trade, geography, language, culture, and other aspects of economies have certain commonalities that all people in the region share. These factors constitute the central flow of information in the process of cross-cultural communication, but this does not mean that people cannot act according to their own cultural values, beliefs, customs and religious norms in how they treat other cultures. This kind of "empathy" will help bridge the cultural and information gaps, and will also help cause people to understand each other's messages and intentions.

The cultural circles along the Silk Road are both integrated and independent of each other. Mutual independence is reflected in many aspects. First, in the face of the same cultural image, people will have selective understanding and cognition under the influence of different cultural cognitive experiences, and such

selective understanding will lead to a deviation in the interpretation of cultural products. Second, different cognitive experiences will cause different degrees of the information loss of cultural products, resulting in the loss of meaningful cultural exchanges. These items together will become an obstacle to the interpretation of cultural products. Finally, the relative independence of culture may lead to cultural rejection, and in some serious cases, it may even lead to cultural conflicts, that is, cultural antagonism can occur when two sides are completely incompatible. Thus it can be seen that the contradiction between cognitive limitations and cultural independence is a major obstacle to cross-cultural communication.

(ii) The contradiction between stereotyped cognition of "preconception" and cultural diversity.

A stereotype is a preconceived notion of particular race, ethnic group, or culture, that holds that all members of that group act in a certain way or fashion. Stereotyped cognition is a type of social cognition, and it is a kind of cognitive experience of preconceived and established impression construction. The famous

American journalist Walter Lippmann once wrote: “Most of the time we do not understand before we define, but define before we understand. We recognize our culture as we define it, and we tend to understand it in ways that our culture has given us and that we are familiar with.” (W. Lippmann, 2006).

Stereotyped cognition accelerates the fragmentation and breakdown of information in cross-cultural communication. Stereotypes come from the process of individual socialization, which in turn comes from the long-term cultivation of individuals in the acquisition of their own language, customs and habits in the process of social interaction. Individuals can embrace stereotypes to help complement their understanding of certain things, and that means that cross-cultural communication between countries, regions, and different cultural circle will face the challenge of dealing with both known and unknown stereotypes. There is no doubt that these stereotypes clearly help create cultural conflict. Stereotyped cognition is a general description of some phenomena and problems, which is only limited to the

overall characteristics of things, but selectively ignores most of the truth and individual differences and diversity. In the process of cross-cultural communication, one-sided judgment of cultural attributes and social problems of individual countries and regions is also a manifestation of ignorance of the truth. This kind of prejudiced stereotyped cognition has brought great obstacles to in-depth communication between diverse cultures.

(iii) Cultural centralism

Cultural centralism refers to the belief that one's own culture is the center of all cultures and takes its own culture as the frame of reference and standard to judge other cultures, so as to measure the merits and disadvantages of different cultural values. Culture centralism is a way of expressing one's inner consciousness, and causes a person to automatically think that their cultural values, social system, and ideology, is more correct, thus causing a disregard and contempt for other cultures. This kind of arrogant attitude centered on idolizing one's own culture is great obstacle to cross-cultural communication, and brings with it serious

negative effects both to the communication of cultural information and the construction of national impression.

Around the "neighborhood", all the way along the Belt and Road, there are different cultural atmosphere and properties in the Chinese culture, Indian culture, Arab culture, Asian cultures, and European cultures. Every culture is formed in a particular natural and geographical environment, and the emergence of every culture rationality comes from their own environments. No member of any cultural circle has the right to criticize and exclude different cultures arbitrarily, otherwise such cultural centralism will lead to serious cultural conflicts. Intercultural communication inevitably contains different cultural values and ideology, and should be carried out in the form of a gentle, and non-aggressive attempt at co-existing and communication with different cultures, and understanding different cultural connotations, in order to bridge the cultural gap gradually, and eventually eliminate any cultural barriers between two sides.

3. Countermeasures for implementing cross-cultural communication in the BRI.

Cross-cultural communication is an important form of interpersonal communication and information exchange. It is not only the communication and transmission among various cultures, but also the process of the migration, diffusion, change and mutual influence of different cultures on a global scale. The speed and quality of cultural communication has an important influence on this process. However, spontaneous cultural exchange is slow, so modern communication methods and tools are needed to promote the cross-cultural communication between countries along the "Belt and Road". At the National Conference on Propaganda and Ideological Work, General Secretary Xi pointed out that China needs to do a good job in external publicity, and innovate new ways of better external publicity. He also added that there should be a greater focus on creating new concepts, new categories, and new expressions that integrate China and the rest of the world, so as to tell China's story and spread China's voice far across the globe. The Third

Plenary Session of the 18th CPC Central Committee "Decision on Several Major Issues concerning comprehensively Deepening the Reform" also stressed the need to "strengthen the international communication capacity and the construction of foreign discourse system, and promote Chinese culture to the world".

On May 21, 2015, in the overseas' edition of the People's Daily, Xi Jinping noted that China must "spread its voice" to those overseas, and continue to promote international cultural exchanges. In order to do so, three things must be accomplished:

First, Chinese people need to know what people in the countries along the route want to hear and understand about China. Only by understanding foreign people's demand for Chinese culture in the countries along the Belt and Road, and making correct market positioning and segmentation, can the Chinese people provide these foreign people with the Chinese cultural products that will effectively spread Chinese culture to the world.

Second, Chinese people need to tell China's story in a way that people in the countries along the route like. From the perspective of marketing, it is necessary to start with the consumption psychology of target customers and master their consumption habits and preferences, so as to provide them with the Chinese cultural products they need.

Third, do not deliberately modify anything, and do your best as much as possible to be objective, delicate, balanced, and non-partisan. For countries in the BRI that want Chinese cultural products, Chinese people must try to be objective in their narration, and be subjective in their judgment and not give their own opinions. Furthermore, Chinese people should be particular about the quality of their cultural products, especially at a time of great cultural communication and exchange with these BRI countries, and try to avoid all ideology biases and attempt to adopt a way of moderate ideology, and values rooted in Chinese cultural products, ensure the uniqueness in the process of Chinese culture in foreign exchange.

(1) Identify the theme of cross-cultural communication based on the needs of the public

As the development and construction of the BRI continues, intercultural communication and participation among people from China continues to rise. It is evident that the mingling of multiple nationalities, languages, and complex cultures, between the Chinese people and different peoples and cultures continues to increase, thanks the strengthening of cross-border communication and cultural exchanges. Of interest is the fact that the selection of the informational content of a cultural exchange also follows the principle of similarity, that is, the closer the psychological distance (interest, gender, age, living area, education level and major, economic income, religion and ethnic group) between Chinese people and foreign people, the more valuable the information exchange will be.

(2) Adopt appropriate means of communication in combination with the laws of communication

In the process of cross-cultural communication, communication activities should be conducted in

accordance with the below principles in order to further strengthen communication and enhance influence.

First, there must be good literary communication. Literature is a work of behavior, language, and writing that involves emotion, fiction, imagination, and many other factors. Literature is an abstract aesthetic art, and literary communication occupies a rather important position in cross-cultural communication. As time goes by, both sides will find their identification with other cultural circles via literary works.

Second, there must be effective educational exchanges. With the gradual improvement of China's international status and comprehensive national strength, more and more foreign universities have added Chinese courses. As early as in 2004, to effectively enlarge the influence of Chinese and Chinese culture, China established Confucius Institutes in various parts of the world. The implementation of this strategy not only introduced a global audience to the wonder of Chinese culture, but also had the effect of positively promoting Chinese culture and heritage. In the culture of the BRI, the

Dunhuang, Jiuquan, and Xinjiang provinces and other places or provinces have kept bright and colorful historical and cultural heritages, in addition to the cultural heritage of the ancient Han Chinese civilization. These places and provinces in China are all important nodes of the along the silk road economic belt, and can be places of education to carry forward the Chinese culture, and expand the scope and influence of Chinese civilization. In addition, the organization and development of academic exchange activities can have a deeper discussion on culture and reach a certain consensus in the academic field, which is of far-reaching significance to the dissemination of Chinese culture.

Third, there must be expressive art exchanges. There are many various forms of art, including sculpture, drama, painting, music, film, dance, etc.. Different forms of expression lead to different ways of communication. Among them, dance, as a dynamic form of expression, is one of the oldest art forms, with high ornamental value. For the audience, it is a process of visual enjoyment. Through the cohesion of visual senses, the artistic beauty

in dance movements can be felt, and then the emotion and connotation expressed in dance can be understood. Painting is a static art, which can be both realistic and abstract. The representation of realistic things is the unique difference between this art form and other art forms. By using modern image technology and fully integrating audio and video with multimedia technology, audiences from all over the world can enjoy cultural elements from different perspectives online through electronic terminals. Music is an art with dynamic beauty. It flexibly combines various ways of expressing sounds such as rhythm, melody and harmony, and uses certain rules to create beautiful auditory enjoyment and express emotions. Music has no boundaries, it is the carrier of values and propaganda, Engels once said: "Music is the only art that makes enjoyment and vivid performance consistent." Different forms and different kinds of art forms need to cooperate and interact with each other, so as to show the rich and profound connotation of Chinese culture in a more comprehensive and three-dimensional way.

(3) Respect multicultural and avoid inappropriate communication

The “Belt and Road” is a collection of regions where many of the very great, but very different civilizations of the world converge. Each country or region, no matter big or small, strong or weak, has the right to develop its own culture on an equal basis. Therefore, in the process of "Belt and Road" communication, people must first appreciate cultural diversity and embrace the characteristics of each country or region along the route. As mentioned above, the Chinese civilization, Judeo-Christian civilizations, Islamic civilizations, and Indian civilizations are scattered along the Belt and Road. Various cultures have their own characteristics and are rich and diverse. All civilizations are the accumulation of mankind's long-term development and the crystallization of the hard work and wisdom of the people of all ethnic groups. Therefore, the civilizations that exist in this world should not be viewed as superior or lessor to another civilization, nor should they be artificially divided or hostile to each other. On the basis of recognizing the

diversity and the uniqueness of civilizations and cultures, we should respect the right of people of all countries and ethnic groups to choose their own political and economic systems. We should unequivocally oppose the practice of opposing one civilization to another, and oppose the erroneous view that the long-term development of all civilizations will inevitably lead to conflicts. In conducting cross-cultural communication, it is necessary to try to avoid disharmonious interference factors in the communication process, which may sometimes cause serious obstacles to the communication of cultural information and cause the communication to fail to achieve the expected effect. In any cross-cultural communication among the "Belt and Road" cultures, the communication should avoid cultural conflicts caused by different values and different cultural atmosphere.

First, propaganda should be avoided. Propaganda is a very mechanical way of expression, and is mainly used to achieve the purpose of unifying values through the strong output of values. This way of communication obviously does more harm than good in cross-cultural

communication, which should be avoided as far as possible. People may have different opinions on the same thing, and the fundamental reason lies in the different values. It is a very slow and inefficient process to change a person's values. Cross-cultural communication should realize friendly exchange of cultural information on the basis of full understanding of each other. However, once propagandist behaviors concerning values are involved, they will have a negative impact on the effect of cross-cultural communication.

Second, multiculturalism should be respected. "Belt and Road" countries and regions have great differences in religion, customs, beliefs, among other aspects. However, cross-cultural communication does not mean to pursue the same values, but to promote mutual understanding and achieve the goal of mutual respect in communication. In the process of cultural exchange, in case of cultural conflicts, and in order to protect the path of communication between cultures, dialogue should be adopted as soon as possible in order to help solve any conflicts between them.

Finally, there must be a return to the essence of cultural exchange. The essence of communication lies in the flow of information. Only when parties communicate freely can communication last for a long time. Cross-cultural communication, while complex, is essentially communication, and therefore, the essential requirement of communication, which is the free flow of information between parties, should also be adhered to.

Conclusion

The key point of cross-cultural communication is to identify and understand the other party's beliefs and ideas, and instead of judging whether they are right and wrong, strengthen understanding and communication. Both the “Economic Silk Road” and the “Maritime Silk Road” have caused a fusion of communication between foreign culture and Chinese culture. Chinese culture, while rich and colorful, has gone out into the world and exchanged with other cultures: those of east Asia, south Asia, and southeast Asia, and have formed a sometimes complex “mix-and-match” blend of interactions and

exchanges. Now, China should strengthen itself and the BRI “neighborhood” with increasing international traditional cultural communication. China should demonstrate a policy of win-win cooperation, construct a positive and harmonious world as the core of a new era of international relations, promote world cultural progress, while maintaining the diversity of world culture, so as to promote the strategy of "Belt and Road" under the stable and sustainable development of the intercultural communication.

References:

- Chen lidan, Yan Yimo. 2007. *Vision: the communication program*, published by People university of China publishing house.
- G.H. Sabine. 2015. *A History of political theories*, 4th Edition, published by Shanghai people's publishing house.
- Guifen Zhang. December 2015. *Play the cultural leadership power area construction*, published by Chinese science, page 157.

- Philip Pettit, *The theory of justice: psychological, social and political*, Jilin publishing group co., LTD.,
- Qi Wei. 2016. *Research on cross-cultural communication strategies in the context of "One Belt And One Road"*, published by Journal of Chongqing three gorges university, vol 32, No.166.
- Walter Lippmann. 2006. *Public Opinion*, published by Shanghai People's Publishing House.
- Zheng Shipeng. December 2015. *The Construction of Cultural Exchange Mechanism in the Construction of "Belt and Road*, published by Academic Exchange, Serial No. 261, No.12.

“一带一路”倡议对吉尔吉斯斯坦 2040 国家发展战略的影响

Samakova Ainura¹

中国上海市大连西路上海外国语大学
国际关系与公共事务学院 550 号邮编 200083
电话: +86 13162729927 邮箱: aynura_30@126.com

收稿日期 2020. 10. 29 修回日期 2020. 12. 17 接收日期 2021. 1. 12

摘要

中国“一带一路”倡议的实际实施将导致建立世界经济的新架构（形式），在这种情况下中亚国家将成为主要纽带，吉尔吉斯斯坦有机会成为运输枢纽，将货物和服务从亚太地区运送到中东和欧洲。“一带一路”倡议为吉尔吉斯斯坦提供了参与区域劳动分工与合作新机会。在“一带一路”框架下，吉尔吉斯斯坦 2040 国家发展战略的重要目标在于为“一带一路”项目的实现提供所需要的经济和政治条件，换句话说“一带一路”已经成为了吉尔吉斯斯坦 2040 国家发展战略的驱动。基于中国是吉尔吉斯斯坦重要的合作伙伴之一，“一带一路”建设直接影响两国之间关系的发展。本文通过“一带一路”对吉尔吉斯斯坦的影响来了解如何“一带一路”建设影响吉尔吉斯斯坦 2040 国家发展战略。“一带一路”对吉尔吉斯斯坦既有积极的影响，但吉尔吉斯斯坦人民担心吉国经济过度依赖中国的现象。

关键词: 中国、吉尔吉斯斯坦、“一带一路”

---

¹ Samakova Ainura, 女, 上海外国语大学博士研究生。

一、“一带一路”的主要内容

2017年5月14日至15日在北京举行了具有较大地缘政治规模和广阔前景的“一带一路”参与国家元首论坛活动。中国的“一带一路”倡议旨在建立新的全球治理和发展的非正式机构（例如二十国集团），并领导该机构运作。显然，该项目不仅具有经济意义，而且具有地缘政治内涵。“一带一路”是中国作为新超级大国诞生的初始流程，“一带一路”国家领导人论坛至少意味着开始为中国的倡议提供全球政治和经济支持，并为中国建立有利的国际环境。

“一带一路”项目的经济内容为参与国提供了积极的投资，贸易和经济政策，其中包括扩大铁路和公路建设等。在未来，运输网络将有助于建立从亚太地区到西欧国家的运输走廊，该运输网络将覆盖18个亚洲和欧洲国家，18个国家总面积为5000万平方公里，人口为30亿。在过去的十年中，中国与“一带一路”沿线国家的贸易年增长率约为19%，2019年中国与这些国家的贸易额超过6000亿美元（朱倩，2019）。“丝绸之路经济带”的概念意味着，中亚地区在经济和一体化方面，中国的利益比其他地区参与者更为广泛。实际上，“一带一路”是一种从东亚到欧洲的大型经济发展项目，中国是该项目的主要领导者。根据中国领导人的说法，成立的亚洲基础设施投资银行将为区域基础设施建设提供新动力，减少亚洲的资本外流，不仅能够促进地区内各国的发展，还能偶带动促进整个世界的经济增长。

“一带一路”项目将加强中国直接投资的“走出去”进程，旨在增加中国运输业创新产品和先进技术的出口，垄断欧亚市

场，建设运输网络。国外建立的运输网络将加速中国中部和西部省份的经济发展，通过增加大陆运输量，刺激中国对外贸易的增长。

在宣布“一带一路”建设倡议时，中国政治界和科学界开始讨论吸引华侨的想法，中国侨民是世界上规模最大的侨民之一，据估计有 6000 万人，其分布覆盖全球 154 个国家，其中几乎囊括了所有“一带一路”项目参与国家，华侨的总资本约为 5 万亿美元，远远超过“丝绸之路”基金和亚洲基础设施投资银行的资本。华侨几乎在所有参与“一带一路”项目的国家有所开展的贸易业务，其资本在中国对外国直接投资中所占的份额超过 60%，大多数华侨企业从事制造业（从 33.8% 到 100%），在“一带一路”穿过的国家内，约有 1-120 万华侨生活，占华侨总数的 1.7-2%，华侨有机会积极参与“一带一路”项目，部分华侨与中国大型国有公司已经建立了合资企业，为“一带一路”项目的推广奠定了基础（董锁成，2014）。

二、2018 -2040 国家发展战略的核心

2018 年 10 月 31 日，吉尔吉斯共和国国家可持续发展委员会通过了“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”。吉尔吉斯斯坦进入一种重要的历史阶段，为政治、经济和社会稳定性和国家长期发展，在吉尔吉斯斯坦形成了先决条件与前提，指定的“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”是这些前提的反映。

“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”的重要前景位于吉尔吉斯斯坦成为强大的经济、高质量的生活、具有竞争力

的人力资本以及对世界文化做出新贡献的自由国家。基于国家和社会的成就，将形成吉尔吉斯斯坦稳定社会，以及吉尔吉斯人民了解吉尔吉斯人民的独特价值观，并为自己的国家感到自豪。“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”重要目标在于经济福利、社会福祉和有利与安全环境，这三个战略目标是该战略的骨干。

根据“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”的观点，创造反腐败壁垒的主要条件是最大限度地减少政府机构提供公共服务中的人为因素，也就是说，有关广泛数字化的国家政策直接旨在最大程度地减少和降低腐败风险。因此，“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”重要的必要性位于腐败的消除。此外，无腐败数字空间（电子政务和电子业务）的扩展将提高吉尔吉斯斯坦的投资吸引力，并促进吉尔吉斯斯坦开发“转型”的过程，因此 Taza Koom 计划是“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”的核心。另外，在该战略不仅包括经济方面的改革，而且包括外交政策方面的改革，那么，若果“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”基础因素将得到事实上的实现，吉尔吉斯斯坦外贸、国内政治与经济的增长是必然的。在该战略框架内“人民统一”原则的形成最重要任务之一，按照该原则，政府应为人民服务，公共行政系统应与变革管理方法截然相反，在这种情况下，政府机构如预期的那样将为人民服务。从另外方面来看，现有的国家和政治治理体系已经不复存在和必须被变革，之中包括政党制度有缺陷：政党重要目标是获取权力和资源，因此“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”的另外

一种必要性在于促进现有的政府机构变革的过程。从另一个方面来看，现有司法制度也存在许多问题，选拔审判员的做法完全不合理，腐败深入了司法制度，在这种条件下，Taza Koom 计划具有不可否认的优势。（National Council for Sustainable Development of the Kyrgyz Republic, 2018）

上述内容表明，“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”一定有实现意义与必要性，按照该战略的观点，吉尔吉斯斯坦主要发展方向是相当透明的，“2018-2040 年吉尔吉斯共和国国家发展战略”中的目标已明确指出，并且只在“系统性”工作的条件下可以实施该战略的目标。

三、“一带一路”对吉尔吉斯斯坦的影响

中国计划实施通往欧洲运输走廊的大型项目，吉尔吉斯斯坦是否受益？吉尔吉斯斯坦通过加入该项目，将获得新的机会，这不仅将使其能够通过过境赚取收入，而且还将使其能够获得出海口，从而使其能够较便宜地购买进口商品。中国的积极投入以及吉国对该倡议的参与，都可能助使吉尔吉斯斯坦人民生活水平提高；同时，“一带一路”也将成为中国和吉尔吉斯合作的火车头。吉尔吉斯斯坦是丝绸之路上的一个重要国家，吉中两国之间的政治互信水平很高，发展目标一致，这是友谊和伙伴关系的保证。

（一）基础设施领域

“一带一路”框架下，未来十年内中国计划建造五条主要的交通干线，运输走廊将有助于中国产品进入欧洲和海湾国家的丰富市场，连接中国与欧洲国家的陆路路线将经过中亚国家，为了

成为该项目的参与国，哈萨克斯坦已经签署了几项战略文件，以将中国的“一带一路”倡议与国家计划“光明之路”联系起来。与 2018-2040 年吉尔吉斯斯坦国家发展战略相同，中国“丝绸之路经济带”概念的一个主要方面是参与基础设施项目的实施，对 2018-2040 年吉尔吉斯斯坦国家发展战略而言，基础设施项目的实施是其中一项重要目标。对中国“一带一路”来说，基础设施项目的实施是连接中国、中亚与欧洲的一座桥梁，以确保中国货物运送。在“一带一路”框架下，吉尔吉斯斯坦的道路建设合作可以分为几个阶段，在第一阶段内，中国在其西部地区修建了高速公路，并将其延伸到与吉尔吉斯斯坦的边界，其中包括从喀什市到伊尔克什坦口岸的道路建设。在第二阶段内，中国参与边境过境点的重建和现代化，在中国的协助下，吉尔吉斯斯坦的伊尔克什坦口岸和托鲁加尔特口岸的道路得到了现代化，中国融资参与了奥什-萨雷塔什-伊尔克什坦口岸道路重建，中方为该项目拨款 1 亿美元。在第三阶段内，中国为口岸与吉尔吉斯斯坦工业中心和主要销售市场道路的重建出资，中国进出口银行拨款 2 亿美元用以修复吉尔吉斯斯坦的比什凯克-纳伦-托鲁加尔特道路，高速公路的现代化扩大高速公路的运输能力，以便从吉中边境向吉尔吉斯斯坦首都运送货物，然后再通向哈萨克斯坦。中国参与建设南北公路对吉尔吉斯斯坦汽车运输基础设施的发展具有至关重要的战略意义，新路线途经札拉尔阿巴德-卡扎尔曼-查克-科奇科尔-巴利基奇，中国拨款了 6.97 亿美元用于该道路的建设。(Potryakov, 2018)

“一带一路”框架下，基于吉尔吉斯斯坦基础设施薄弱以及

吉尔吉斯斯坦本国独立进行现代化的机会有限的事实情况，吉中两国可开展交通运输领域的合作，中国稳步发展吉尔吉斯斯坦的汽车运输基础设施，逐步将过境点与吉尔吉斯斯坦的经济和工业中心联系起来，中国填补了自苏联时代以来留下的空白，当时苏联和中国之间的关系遭到破坏，中亚与中国之间的交通运输系统几乎完全隔离。在“一带一路”框架下的运输基础设施为吉尔吉斯斯坦带来了许多好处，其中包括吉尔吉斯斯坦将获得其产品进入新市场的机会，这与 2018-2040 年吉尔吉斯斯坦国家发展战略的观点相一致。随着中国“一带一路”倡议的实施，为实现与欧洲陆地连接的宏伟目标，吉尔吉斯共和国是主要国家之一，因此中国和吉尔吉斯斯坦的合作前景广阔，中国和吉尔吉斯斯坦有共同的利益，特别是发展穿越吉尔吉斯斯坦领土的中国-欧洲运输走廊。

（二）能源领域

中国与吉尔吉斯斯坦之间有很强的经济互补性，吉尔吉斯斯坦是独联体最贫穷的国家之一，吉尔吉斯斯坦没有石油和天然气，但吉尔吉斯斯坦有黄金，在金矿开采方面，吉尔吉斯斯坦排名世界第 22 位，基于能源资源开采和矿业积极发展，吉尔吉斯斯坦确定了国家经济发展的路线。(Luzyanin, 2016) 由此，吉尔吉斯斯坦的经济结构变得相对简单，制造业落后，例如，基本必需品、工程和电子产品、车辆和机械设备都是从国外进口的；同时，中国的加工业已跻身世界前列，因此中吉贸易结构以互为补充的原则为基础，在“一带一路”框架内吉中两国因而具有巨大的合作潜力。吉尔吉斯斯坦的能源产业，由于国家经济基础薄

弱、资源勘探技术落后、使用的设备过时严重限制了采矿业的发展，同时中国经济正处于快速发展阶段，国内能源生产无法满足国家需求，因此寻找国外资源已成为中国能源战略发展的重要方向之一。中国在石油和采矿业拥有现代技术，在这方面，中国与吉尔吉斯斯坦在能源和贵金属开采领域的合作是能够实现互补的。

在“一带一路”框架下，中吉能源项目总值为 9.8 亿美元，其中包括建设“Datka-Kemin”战略性电力线、“Datka”变电站以及吉尔吉斯斯坦南部的电力线现代化改造的项目，这些项目应该确保吉尔吉斯斯坦的能源独立于苏联时期继承的中亚统一能源系统。中国已成为了吉尔吉斯斯坦经济最大的直接投资来源国，中国的外国直接投资占流入吉尔吉斯斯坦的外国直接投资总额的 25-50%。中国直接投资的主要领域是勘探、采矿和石油产品，与采矿有关的外国直接投资集中在吉尔吉斯斯坦的金矿床开发中。吉尔吉斯斯坦每年平均生产黄金产量约为 20 吨，处于较低水平，但吉尔吉斯斯坦自己没有所需要的设备、技术和资金，而中国拥有开采黄金所需的上述全部要素。吉中两国在金矿开采领域的合作刺激了吉尔吉斯斯坦采矿业的经济。

在“一带一路”框架内能源领域的项目受到两国的支持，对吉尔吉斯斯坦而言，这些项目有战略意义，为吉尔吉斯斯坦预算带来可观的收入，另外，这些项目是“一带一路”和吉尔吉斯斯坦 2018-2040 年国家发展战略对接的重要方面之一，因为这些项目符合两国发展战略的利益，能源合作是“一带一路”倡议的关键之一，随着“丝绸之路经济带”实施，中国与吉尔吉斯斯坦之

间的能源合作将进一步加深。

（三）“依赖中国”的担忧

在中亚国家独立的 30 年中，中国已成为中亚国家最重要的伙伴，没有与中国的合作，中亚五国就无法进一步发展。中国使用的贸易、投资、基础设施项目和其他手段为在领导欧亚地区的未来奠定了基础（Pax Sinica - 以中国为影响力中心的世界秩序）。中亚国家的人民对“中国扩张”的担忧非常强烈，有时，担忧演化升级为与中国工人和企业代表的抗议和冲突。吉尔吉斯斯坦对中国的日益依赖使吉尔吉斯斯坦政府开始担忧如何有效平衡中国的影响力，从这方面来看，中国的中亚战略几十年来没有改变，中国仍然遵守三项基本原则，其中包括：不干涉国家内政；经济合作第一；努力提高自己的声誉。此中国策略与原则在中亚地区取得了非常显著的成功。从另一方面来看，吉尔吉斯斯坦越来越依赖中国，吉尔吉斯斯坦继续增加对中国的国债，这导致依赖性日益增加。截至 2019 年底，吉尔吉斯斯坦对中国进出口银行的外债总额超过 17 亿美元，占吉尔吉斯斯坦公共债务总额的 38.6%。中吉之间巨大的贸易不平衡加剧了这一状况。根据中国海关的数据，2020 年的前 6 个月，中国向吉尔吉斯斯坦进口了价值 24 亿美元的产品，而吉尔吉斯斯坦向中国出口的产品总额为 5300 万美元，中国产品向吉尔吉斯斯坦出口的数量比吉尔吉斯斯坦向中国出口产品的数量高出了 50 倍。（National Statistical Committee of the Kyrgyz Republic, 2020）从经济方面来看，进口高于出口是一种消极趋势，因为进口过多会导致进口商品充斥国内市场，损害国内生产者的利益，并导致价格

急剧上涨和整个国家民众的生活水平下降。

从吉尔吉斯斯坦角度来看，最大问题在于应准许怎样条件下的中国企业家进入吉尔吉斯斯坦市场？这些条件是政府担保的软贷款，经济发达的国家可以负担这些贷款而不会损害其国家安全，但吉尔吉斯斯坦并不是经济发达的国家，吉尔吉斯斯坦陷入了债务陷阱，中国已成为了吉尔吉斯斯坦的最大债权国。由于贷款条件的灵活性以及吉尔吉斯斯坦一些领导者对轻松贷款的贪婪，中国已经超过了西方投资国，同时，所有这些贷款都是在由中国吸引中国承包商和中国技术的条件下提供的，基于吉尔吉斯斯坦依赖中国贷款，吉尔吉斯斯坦政府无法克服这些条件。

吉尔吉斯斯坦社会不希望国家对中国的依赖性过强。吉尔吉斯斯坦人民认为吉尔吉斯斯坦政府将会以吉国领土用于偿还债务，引起了吉国人民的抗议情绪，可能对中国与吉尔吉斯斯坦在“一带一路”背景下的项目合作产生消极影响。

四、吉尔吉斯斯坦国内对“一带一路”的基本认知

(一) 吉国高层领导者的观点

基于吉尔吉斯斯坦政府支持“一带一路”倡议，2019年在第十三届中国郑州国际投资与贸易论坛上，吉尔吉斯斯坦第一副总理库巴特贝克·博罗诺夫指出，吉尔吉斯斯坦完全支持创建丝绸之路经济带的倡议，并准备积极参与该倡议的其实施。吉尔吉斯斯坦驻中国大使巴克古洛娃·卡纳伊姆说道：“在冠状病毒情况下，中国无疑是向吉国提供大量人道主义援助的主要国家之一（吉尔吉斯斯坦收到呼吸机、快速测试、医用口罩、呼吸器、温度计、热像仪、防护服和其他医疗产品以及食品），四月份飞到

吉尔吉斯斯坦的中国医务人员为吉国的医生提供了咨询和帮助，在这方面，吉国大使馆要感谢中国政府，为解决使馆面临的所有新出现的任务所提供的帮助和协助，我们相信，我们各国携手共进，无疑将赢得与 COVID19 的斗争” (Akipress, 2020)。吉尔吉斯斯坦第一副总理表示：“一带一路”为参与区域分工与合作、国际商业和投资创造了新的机会，对于吉尔吉斯斯坦来说，“一带一路”是一种出海的机会，同时在“一带一路”框架内，有建设高科技物流中心和电子商务的前景。中国发起一项大规模倡议，为国家和整个地区的发展创造重大机遇，这一点非常重要，在这种情况下，吉尔吉斯斯坦对所有领域的合作深感兴趣，吉尔吉斯斯坦位于欧亚大陆的正中，地理位置优越，这将有助于吉尔吉斯斯坦进入邻国的大型市场。

纵观吉尔吉斯斯坦对现代“丝绸之路”的发展所做的贡献，在 2019 年 4 月 27 日举行的“一带一路”第二次论坛上，吉尔吉斯斯坦总统热恩别科夫指出：“吉尔吉斯斯坦为创“建丝绸之路经济带”做出了贡献，众所周知，现在全球经济活动中心正在转移到亚洲大陆，吉尔吉斯斯坦地理位置优越：一方面，吉尔吉斯斯坦和中国是邻国；另一方面，吉尔吉斯斯坦是欧亚经济联盟的成员，吉尔吉斯斯坦将成为这两个全球经济区之间的桥梁” (王小艳, 2020)。关于吉尔吉斯斯坦需要新技术的问题，热恩别科夫指出：“我们支持发展丝绸之路数字基础设施的国际倡议”。在绿色经济、节能、可再生能源、生物工程和纳米技术领域内，为创造新技术共同努力。吉尔吉斯斯坦是全球和区域一体化进程的坚定支持者，我们相信，“一带一路”的共同建设将为所有参与国

家带来繁荣。关于吉尔吉斯斯坦对参与“一带一路”观点的提问，议会议员阿基尔贝尓克·扎帕罗夫认为，吉尔吉斯斯坦应更快地应对新出现的机遇，并及时准备项目，他表示：“中国为实施“一带一路”项目总计将拨款约三万亿美元，在“一带一路”的项目框架内，亚洲基础设施投资银行被创建，吉尔吉斯斯坦有一切机会吸引资金：如果项目获利，中国计划在没有政府担保的情况下提供资金。但是吉尔吉斯斯坦当局必须学习如何按国际标准准备项目和可行性研究”。关于比什凯克有兴趣将“Taza Koom”国家发展战略与中国“一带一路”联系起来，前总统阿尔马兹别尓克·阿坦巴耶夫表示：““一带一路”为吉尔吉斯斯坦提供新的机遇和广阔的前景。首先，扩大通过吉尔吉斯斯坦共和国领土从中国到欧洲的光纤传输线网络，如果光纤传输线通过吉尔吉斯斯坦，从香港和上海到伯尔尼、罗马、布达佩斯、布鲁塞尔、布拉格和马德里的数据传输速度将提高十倍；其次，还能够建设高科技物流中心和联合电子商务。随着阿里巴巴、淘宝等互联网巨头的发展，吉尔吉斯斯坦可能成为物流中心，以加快欧亚大陆消费者互联网订单执行。”

基于吉尔吉斯斯坦政府高层的观点可得出，在“一带一路”倡议框架内与中国建立战略伙伴关系对吉尔吉斯斯坦的外交政策、贸易和经济关系产生积极影响，两国在外交政策和安全经济领域的关系正在逐步发展。根据吉尔吉斯斯坦高层的观点，吉尔吉斯斯坦积极参与“一带一路”倡议，并有兴趣发展贸易和经济关系，以复兴大“丝绸之路”。对吉尔吉斯斯坦而言，与中国和其他参与国共同实施的项目极为重要，但吉尔吉斯斯坦需要加强

这个方向的活动，以赶上“一带一路”这列快车。

新型冠状病毒大流行蔓延引起的危机影响了中吉项目的实施，但是危机只是一种暂时现象，受到影响的许多领域正逐渐恢复。

(二) 吉国企业界的看法

习近平主席提出的“一带一路”倡议，加深了中吉互利合作，吉尔吉斯斯坦的企业界对此表示赞同。从一开始，吉尔吉斯斯坦就对“一带一路”倡议表示支持，吉尔吉斯斯坦工业企业家联合会主席丹妮拉·伊布拉耶娃表示：“中国的“一带一路”倡议是一个非常有前途的项目，以吉尔吉斯斯坦企业为例，可以看出对该项目的积极态度”。（姜安印，2020）在吉尔吉斯斯坦有 397 家中国企业和另外 170 家吉中合资企业，中国是吉尔吉斯斯坦经济的最大投资国，截至 2018 年底，中国在吉尔吉斯斯坦石油和天然气行业的投资总额约为 28.9 亿美元。例如，准能公司是巴特肯地区的一家石油勘探公司，在托克莫克和卡拉巴尔塔建立了两个炼油厂，2019 年开始准备铺设穿过奥什地区阿莱和春阿莱地区的天然气管道。SINO-Pipeline International Company Limited 从事中亚吉尔吉斯斯坦天然气管道的铺设工作，这条天然气管道对吉尔吉斯斯坦的经济发挥重要作用：其维护和沿途可能产生的相关产业将增加就业岗位。合作的另一个领域金矿开采也是中吉合作的另一重要领域，塔林布拉克（Taldy-Bulak）最大的矿床之一（金储量估计为 78 吨）由 Altynken 公司开发（中国公司 Superb Pacific Limited 拥有 60% 的股份），中方对该项目的投资总额超过 2 亿美元。吉尔吉斯斯坦经济取决于中国企

业，同时吉尔吉斯斯坦应该对中国提供贷款更加谨慎，吉尔吉斯斯坦不能经常借贷，需要吸引企业家的在吉尔吉斯斯坦进行投资，吉尔吉斯斯坦工业企业家联合会全面支持中方。关于“一带一路”对吉尔吉斯斯坦企业影响的提问，Power stations 公司总经理阿斯卡尔·埃希姆别科夫认为，“一带一路”对吉尔吉斯斯坦所有企业来说都是非常重要的项目，他表示：““一带一路”项目的成功实施将促进经济、贸易、文化和商业领域的所有企业的发展。在“吉尔吉斯斯坦 2018-2040 国家发展战略”中，其中一个条款提到“一带一路”项目的对接，吉尔吉斯斯坦的发展战略，主要发展大型基础设施项目，其中包括一些正在与中国企业合力实施的项目，这些项目促进吉尔吉斯斯坦经济的发展。其中包括修建比什凯克-巴利基奇的南北道路（中国公司 China Road and Bridge Co.），吉尔吉斯斯坦企业为现代化与技术化获得了良好的机会。”关于“一带一路”与吉尔吉斯斯坦企业互动的相关提问，根据吉尔吉斯斯坦专家俱乐部 Delil plus 的萨里耶夫分析师的说法，“一带一路”项目肯定会为吉尔吉斯斯坦企业带来好处，他表示：“通过与中国企业合作，吉尔吉斯斯坦企业与其产品获得以前所没有的海路通道，这将促进吉尔吉斯斯坦各地区的快速发展和吉尔吉斯斯坦国民经济的发展，同时吉尔吉斯斯坦公民的福利也将增加。随着倡议的实施，“一带一路”将促进工业设施的发展，这将使吉尔吉斯斯坦企业团结起来，“一带一路”项目将为中国与吉尔吉斯斯坦企业建立一种经济合作平台。2016 年作为“丝绸之路经济带”发展的一部分，吉尔吉斯斯坦提议将多余的大约 40 个企业从中国向吉尔吉斯斯坦进行转

移，在这一方面，吉尔吉斯斯坦经济部提供了可以启动中国生产的吉尔吉斯斯坦的企业清单，这将使吉尔吉斯斯坦获得中国的新投资，同时节省生产基础设施建设的资金。当然，生产的转移将有助于创造新的就业岗位，还将有助于出口的增长和国家预算税收的增加。与西方只追求利润的跨国公司不同，中国在考虑所有参与者利益的情况下努力使伙伴关系达成和谐。”

2019 年在吉中商务论坛的框架内，两国签署了 24 份总价值超过 70 亿美元的文件，其中包括：1) 黄金和贵金属的开采和加工（吉尔吉斯斯坦促进和保护投资局、达人集团、灵宝黄金集团和 Full Gold Mining 在吉尔吉斯斯坦建立中亚贵金属交易所的协议；吉尔吉斯斯坦促进和保护投资局、达人集团、灵宝黄金集团和 Full Gold Mining 在吉尔吉斯斯坦建造黄金加工厂的协议；吉尔吉斯斯坦促进和保护投资局与 Mega-invest 工业公司之间在吉尔吉斯斯坦建造冶炼工厂的协议）；2) 运输和物流领域的协议（Nur Stroy Montazh 与 One Lead One (HK) Trading Limited 之间的建设贸易和物流中心协议；北京科学农业公司与 Aykin Seyil 公司之间的建立贸易和物流中心的协议）；3) 农业方面的协议（吉尔吉斯斯坦促进和保护投资局与江苏省公司集团之间建设吉中农业工业园区的国际技术和经济合作的协议；吉尔吉斯斯坦促进和保护投资局与中国农产贸易和生产物流中心之间在吉尔吉斯斯坦建设农工综合体的协议）；4) 采矿业方面的协议（吉尔吉斯斯坦促进和保护投资局与陕西新迈黄金有限公司之间的采矿业合作的协议）等。

上述协议表明，吉尔吉斯斯坦企业界欢迎“一带一路”项

目，以及全方面支持中国战略。这些协议将有助于发展农业领域的双边关系，并增加吉尔吉斯斯坦对中国的农产品出口，但这将需要大量时间和资源。

总结

总之，2018-2040 年吉尔吉斯斯坦国家发展战略依赖中国与“一带一路”建设，这种依赖来源于在于吉尔吉斯斯坦巨额国债，在这种条件下，吉尔吉斯斯坦无法充分捍卫国家利益，吉尔吉斯斯坦被迫参与所有项目，甚至参与对吉尔吉斯斯坦无利可图的项目，吉尔吉斯斯坦政府支持中国的所有项目，但并不关心保护其公民的利益。从吉尔吉斯斯坦政府、企业界和吉国民众对“一带一路”的观点来看，政府全方面的支持“一带一路”框架内所有的项目，中国仅被视为投资和赠款援助的来源。在经济不稳定情况下，吉尔吉斯斯坦企业界的观点在于中国与“一带一路”倡议对吉尔吉斯斯坦企业提供发展“新”机会，鉴于吉尔吉斯斯坦大多数大型企业是国有企业，在许多方面，政府和企业界的观点是一致的。总的来看，“一带一路”建设对吉尔吉斯斯坦有直接正面影响。在国际关系的现代世界中，为了获得最大的利益，必须牺牲当事方之一的利益，对吉尔吉斯斯坦而言，这是对中国的金融依赖以及吉国公民的利益。对笔者来说，“一带一路”建设对吉尔吉斯斯坦有直接正面影响，在“一带一路”框架内，吉尔吉斯斯坦将获得许多优势，同时笔者不同意吉尔吉斯斯坦人民关于中国威胁的观点，因为吉尔吉斯斯坦人民缺乏有关该“问题”的了解，在吉尔吉斯斯坦社会中也缺乏有关“一带一路”项目收益的信息。

参考文献:

Zhu,Q. (2019). 《“Yidai yilu” xia zhongguo qiye zouchuqu-yi guangming jituan bing gou Tnuva weili》 [The Chinese enterprises "going out" under "The Belt and Road" initiative - Guangming Group acquisition Tnuva as an example]. Xinyingxiao Journal.

Dong,S.Ch. (2019). 《Sichou zhili jingjidai de jingji fazhan moshi yu quyue jingji yitihua moshi》 [Economic development model and regional economic integration model of the Silk Road Economic Belt]. Resources Science Journal.

National Council for Sustainable Development of the Kyrgyz Republic. (2018,November 1). 《National Development Strategy of Kyrgyzstan until 2040》 .Retrieved from <http://mineconom.gov.kg/storage/directs/documents/209/15421950795bec078718fff.pdf>.

Potryakov.V.Y. (2018). 《Foreign policy tools of the People's Republic of China: partnership, good neighborliness, economic diplomacy》 . Security challenges in Northeast Asia,15-20.

- Luzyanin.S.G. (2016). 《China–Central Asia: Transport and energy interests》.Observer.
- National Statistical Committee of the Kyrgyz Republic. (2020). Retrieved from <http://www.stat.kg/ru/>.
- Baktygulova.K. (2020). 《External debt, Kyrgyz-Chinese relations and the fight against Coronavirus》 . (Akipress reporter interviewed Baktygulova Kanayim, Ambassador of the Kyrgyz Republic to China). Retrieved 2020.08.14, from kg.akipress.org/news:1639222/?f=cp.
- Wan,X.Y. (2020). 《Gao zhiliang gongjian “yidai yilu” xia de zhongji jinrong hezuo tansuo》 [The Sino-Kyrgyzstan financial cooperation exploration under high-quality construction of the "Belt and Road"]. Modern Enterprise Culture Journal.
- Jiang.A.Y. (2020). 《“Yidai yilu”zhongya diqu nengyuan xiaofei yu jingji zengchang guanxi yanjiu-jiyu zhongya wuguo shuju RVAR moxing de shizheng cedu》 [Research on the relationship between energy consumption and economic growth in Central Asia under the Belt and Road Initiative --an

empirical measure based on the PVAR model of data from five Central Asian countries]. Journal of Hebei University of Economics and Business, 41,80-88.

The Impact “Belt and Road Initiative” on National Development Strategy of Kyrgyzstan until 2040

Samakova Ainura

School of International Relations and Public Affairs, Shanghai International
Studies University, Shanghai, People’s Republic of China Postal code: 200083

Tel.:+86 13162729927 Email: aynura_30@126.com

(received 29 October,2020) (revised 17 December,2020)

(accepted 12 January,2021)

Abstract

The practical implementation of “Belt and Road Initiative” will lead to the establishment of a new architecture of the world economy, in which case the Central Asian countries will become the main link. Kyrgyzstan has the opportunity to become a transport hub for the transport of goods and services from the Asia-Pacific region to the Middle East and Europe. The “Belt and Road Initiative” provides Kyrgyzstan with new opportunities to participate in the Regional Division of labor and cooperation. Under the “One Belt and One Road” framework, the important goal of the “National

Development Strategy of Kyrgyzstan until 2040” is to provide the necessary economic and political conditions for the realization of the “One Belt and One Road” project. In other words, the “One Belt and One Road” has become the driving force of the “National Development Strategy of Kyrgyzstan until 2040”. Since China is one of Kyrgyzstan's important partners, the “Belt and Road Initiative” has a direct impact on the development of relations between the two countries. This article uses the impact of the Belt and Road on Kyrgyzstan to understand how the Belt and road construction affects Kyrgyzstan's 2040 national development strategy. The “Belt and Road Initiative” has a positive impact on Kyrgyzstan, but the Kyrgyz people are worried about the country's economic over-reliance on China.

Keywords: China; Kyrgyzstan; One Belt One Road

Journal of Sinology Vol. 15 No.1 January, 2021

CONTENTS

● From the Editor	
● Weather the Storm without Fear, Begin the New Chapter of China-Thai Relations	Wu Zhiwu
● The Translation of Food Names in the Thai Translation of Contemporary Chinese Literary Works by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn	Pratuangporn Wiratpooke Nuchanat Chunchuesiri
● Vocational Cooperation between Thailand – China in Thailand 4.0 Era: A Case Study of the Cooperation to Develop Manpower in the Thai – Chinese Rail Transport System between Thailand’s Banphai Industrial and Community Education College and China’s Wuhan Railway Vocational College of Technology	Annie Khamsroy
● The Geopolitical and Geoeconomic of China and Southeast Asia from the Perspective of “One Belt One Road”——Vietnam Case Study	LETHINGOCANH
● A Comparative Study on the Correlation Types of the Constituent Components of Chinese and Thai Coordinate Disyllabic Words	Marisa Saecheng
● The Backwash Effect of the New HSK Level 4 Test on High School Students in Thailand	Kirattaya Laotrakunchai Yupharat Laotrakunchai Kitiya Chuwicharoenkit
● An Analysis of Cross-Cultural Communication Problems and Countermeasures in the Belt and Road Initiative	Peng Lu Zhaohui Yu
● The Impact “Belt and Road Initiative” on National Development Strategy of Kyrgyzstan until 2040	Samakova Ainura